

**National Library
of Sweden**

Denna bok digitaliserades på Kungl. biblioteket år 2012

EX, A

S. o. u.
o

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1952:43

HANDELSDEPARTEMENTET

Nordiskt patentsamarbete

Kommittén för
förberedande utredning av möjligheterna till
nordisk patentgemenskap

STOCKHOLM 1952

Statens offentliga utredningar 1952

Kronologisk förteckning

1. 1949 års uppbördssakkunniga. 2. Betänkande med förslag till vissa ändringar i uppbördsförfarandet. Hæggström. 437 s. **Fi**.
2. Förslag till lag om bankrörelse m. m. Gummesson. 212 s. **Fi**.
3. Löneplan eller kollektivavtal. Kihlström. 99 s. **C**.
4. Nordisk passfrihet. Betänkande nr 1. Beckman. 38 s. **U**.
5. Det yngsta fängvårdsklientelet. Av T. Eriksson. Kihlström. 19 s. **Ju**.
6. Betänkande med förslag till allmänt resereglemente m. m. Hæggström. 173 s. **C**.
7. Allmän folkomröstning. 1950 års folkomröstnings- och valsättestutrednings betänkande. 2. Kihlström. 96 s. **Ju**.
8. Folkomröstningsinstitutet i Schweiz. Av E. Håstad. Bilaga 1 till 1950 års folkomröstnings- och valsättestutrednings betänkande. 2. Kihlström. 216 s. **Ju**.
9. Folkomröstningsinstitutet i Förenta staterna. Av E. G. Ohlin. Bilaga 2 till 1950 års folkomröstnings- och valsättestutrednings betänkande. 2. Kihlström. 159 s. **Ju**.
10. Sjömännens sjukförsäkring. Appelberg, Uppsala. 152 s. **H**.
11. Yttranden m. m. över 1950 års långtidsutrednings betänkande. Ekonomiskt långtidsprogram 1951—1955. Beckman. 66 s. **Fi**.
12. 1944 års nykterhetskommitté. 3. Undervisning, folkupplysning och forskning på alkoholfrågans område. Victor Petterson. 95 s. **Fi**.
13. Betänkande angående vissa fiskerättsliga förhållanden inom lappmarkerna samt tillgodogörandet av fisket i kronovattnen därstädes och i Jämtlands län m. m. Marcus. 246 s., 1 karta. **Jo**.
14. Förslag till kommunallag m. m. Kommunallagskommitténs betänkande. 3. Kihlström. 447 s. **I**.
15. Barrskogstillgångarna och skogsindustriens råvaruförsörjning. Beckman. 135 s. **H**.
- 16—17. Tull- och valutalättnader i resandetrafiken mellan de nordiska länderna. Betänkanden nr 2 och 3. Gernandt. 31 resp. 15 s. **U**.
18. Folkomröstningsinstitutet utanför Schweiz och Förenta staterna. Bilaga 3 till 1950 års folkomröstnings- och valsättestutrednings betänkande. 2. Kihlström. 88 s. **Ju**.
19. Semester åt husmödrar, lantbrukare m. fl. Gernandt. 53 s. **S**.
20. Busslinjeutredningen. 1. Betänkande med förslag till beräkning av tilläggsvärde (goodwill) för bussföretag m. m. Katalog och Tidskriftstryck. 163 s. **K**.
21. Råjongsplan för fångvården. Gernandt. 67 s. **Ju**.
22. Betänkande angående hälso- och sjukvården vid och andra utomordentliga förhållanden. Gumme. 219 s. **I**.
23. Bokutredningen. Kihlström. 310 s. **E**.
24. Betänkande med förslag till allmän förfogand- och allmän ransoneringslag. Katalog och Tidskriftstryck. 276 s. **H**.
25. Zonexpropriationsutredningen. Betänkande med förslag till vissa ändringar i byggnadslagstiftningen. Sydsvenska Dagbladet, Malmö. 186 s. **Ju**.
26. Betänkande med förslag till ändrade bestämmelser rörande vägföreningar m. m. Appelberg, Uppsala. 135 s. **K**.
27. Betänkande med förslag till förbättrade kommunalationer i Härjedalen och nordvästra Hälsingland. Beckman. 542 s. **K**.
28. Lagberedningens förslag till ny lagstiftning om rätt m. m. Katalog och Tidskriftstryck. 115 s. **K**.
29. Vidgat tillträde till högre studier. Av F. Sch. Gernandt. 237 s. **E**.
30. Rekrytering och utbildning av polispersonal. Gumme. 310 s. **I**.
31. Supplement nr 8 till Sveriges familjenamn 1920. Reproduktionsanstalt. 80 s. **Fi**.
32. Förslag om samförvaltning av stadshypoteks- och stadskreditorganisationerna. Beckman. 131 s. **Fi**.
33. Den första lärarhögskolan. Hæggström. VIII s. **E**.
34. Betänkande med förslag angående arbetsmarknadstistiken. Kihlström. 143 s. **S**.
35. Byggnadsstyrelsens arbetsuppgifter och organisation. Victor Petterson. 85 s. **K**.
36. Stöd åt änkor och vissa andra ensamstående kvinnor m. m. Hæggström. 189 s. **S**.
37. Behovsprövning på bostadsmarknaden. Hyresregleringskommitténs betänkande. 1. Idun. 251 s. **Ju**.
38. Hemhjälp. Bostadskollektiva kommitténs betänkande. 1. Victor Petterson. 103 s., 20 pl. **S**.
39. Socialförsäkringsutredningen. Sjukförsäkring och kesskadeförsäkring. Gernandt. 332 s. **S**.
40. Militärpsykologi och personaltjänst. Arbetsuppdrag och central organisation. Kihlström. 269 s. **Fö**.
41. Den jordbruksekonomiska undersökningen. Gumme. 100 s. **Jo**.
42. Yrkesvägledningen och skolan. Gernandt. 79 s. **K**.
43. Nordiskt patentsamarbete. Gernandt. 112 s. **H**.

Anm. Om särskild tryckort ej anges, är tryckorten Stockholm. Bokstäverna med fetstil utgöra begynnelsstäverna till det departement, under vilket utredningen avgivits, t. ex. **E** = ecklesiastikdepartementet. **Jo** = bruksdepartementet.

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1952: 43

HANDELSDEPARTEMENTET

Nordiskt patentsamarbete

Kommittén för
förberedande utredning av möjligheterna till
nordisk patentgemenskap

GERNANDTS BOKTRYCKERI
STOCKHOLM 1952

Journal of the Royal Anthropological Institute

Volume 100, Part 1, 2000
Published by the Royal Society of Medicine
London, UK

ISSN 0022-2949
CODEN JRAIDJ

Innehåll

Skrivelse till departementschefen	7
<i>I. Sammanfattning av kommitténs förslag</i>	<i>9</i>
Nordiska patent	10
Provisoriska patentansökningar	11
Resultatet av nyhetsgranskning meddelas annat lands patentmyndighet	12
Ett nordiskt patentverk	12
Ett nordiskt nyhetsgranskningsinstitut	14
En gemensam nordisk besvärinstans	14
<i>II. Det nordiska patentsamarbetets betydelse för näringslivet</i>	<i>16</i>
Uppfinningarnas karaktär och industriföretagens ställning till patentskyddet	16
Patentverksamheten i de nordiska länderna	17
Hur bedömes patentväsendet och vilken betydelse kan införandet av nordiska patent få?	19
<i>III. Hur kan ett nordiskt patentsamarbete åstadkommas?</i>	<i>23</i>
1. Likhet i fråga om patenteringsproceduren underlättar nordiskt patentsamarbete	23
2. Olika samsarbetsmöjligheter	25
3. Nordiska patent	26
Huvuddrag	26
Nordiska och nationella patent vid sidan av varandra	27
Språkfrågor	29
Ansöknings behandling före kungörandet	30
Ansöknings kungörande	30
Patentskrifter och patentregister	31
Omvandling av ansökningar om nordiskt patent till ansökningar om nationellt patent och omvänt	32
Kollisioner	33
Tilläggsopatent	35
Patentombud	35
Avgifter till patentmyndigheterna	36
Antalet patentansökningar, omfattningen av patentmyndigheternas arbete samt myndigheternas och den patentsökande allmänhetens utgifter efter införandet av nordiska patent	39
Fördelar med nordiska patent	42

4. Provisoriska patentansökningar	43
Den provisoriska ansökningens handläggning och betydelse . . .	44
Den provisoriska ansökningens komplettering och behandlingen därefter	45
Avgifter till patentmyndigheterna	47
Bedömning av alternativet provisoriska patentansökningar	48
5. Övriga samarbetsalternativ	49
Resultat av nyhetsgranskning meddelas annat lands patentmyndighet	49
Ett nordiskt patentverk	52
En organisationsplan för ett nordiskt patentverk	53
Jämförelse mellan kostnaden för ett nordiskt patentverk och nu- varande kostnad för de tre nordiska patentverken	57
Effektivitet och tillförlitlighet i fråga om utfört arbete	59
Bör för närvarande inrättandet av ett nordiskt patentverk göras till föremål för närmare utredning?	61
Ett nordiskt nyhetsgranskningsinstitut	62
Gemensam nordisk besvärinstans	65
IV. Erforderliga ändringar i patentlagstiftningen vid olika samarbetsalternativ	66
1. Inledning	66
2. Lagändringar vid alternativet med nordiska patent	67
3. Lagändringar vid andra samarbetsalternativ	73

Bilagor

<i>Bilaga I. Internationellt patentsamarbete under 1800-talet och under den förflutna delen av 1900-talet</i>	<i>1*</i>
1. Strömningar under 1800-talet och under 1900-talets första årtionden	1*
2. Parisunionen	4*
3. Förslag att inrätta en för flera länder gemensam patentmyndighet . .	5*
4. Förslag om patentgemenskap mellan olika länder utan en för dessa gemensam administrativ myndighet	6*
5. Internationellt patentsamarbete med syfte att åstadkomma likformig- het i patentlagstiftningen i olika länder	7*
6. Internationella patentinstitutet i Haag	8*
7. Det aktuella läget	9*
<i>Bilaga II. De nuvarande nordiska patentmyndigheternas organisation och arbetsuppgifter</i>	<i>11*</i>
1. Danmark	11*
2. Norge	14*
3. Sverige	16*
4. De nordiska patentmyndigheternas bibliotek och nyhetsgransknings- material	19*
<i>Bilaga III. Beräkning av antalet patentansökningar och patent i de nordiska länderna efter införandet av nordiska patent</i>	<i>20*</i>
Dubblettansökningar och dubblettpatent	20*
Antalet nordiska patentansökningar och patent	21*

Patentmyndigheternas arbete med patentansökningsärendena efter införandet av nordiska patent	24*
---	-----

<i>Bilaga IV. Tabeller</i>	27*
--------------------------------------	-----

1. Patentansökningar i Danmark, Norge och Sverige	28*
2. Patent i Danmark, Norge och Sverige	29*
3. Antalet patentansökningar och patent per 100.000 invånare	30*
4. Patentavgifter	31*
5. Patentmyndigheternas inkomster	32*
6. Patentmyndigheternas utgifter	33*
7. Personal vid patentmyndigheterna	34*
8. Patent åt inhemska patentinnehavare	35*
9. Patent åt patenthavare bosatt i nordiskt grannland	36*
10. Patent åt utomnordiska patenthavare	37*
11. Patent åt fysiska personer	38*

Till Herr Statsrådet och

Chefen för Kungl. Handelsdepartementet

Med stöd av Kungl. Maj:ts den 13 januari 1950 givna bemyndigande utsåg chefen för handelsdepartementet nämnda dag undertecknade, generaldirektören i patent- och registreringsverket N. T. Löwbeer, verkställande direktören i Sveriges industriförbund G. C. A. Settergren samt byråchefen i patent- och registreringsverket Å. C. von Zweigbergk såsom delegerade för Sverige i en *kommitté för förberedande utredning av möjligheterna till nordisk patentgemenskap*. Jämväl i Danmark och Norge ha enligt bemyndigande av vederbörande regeringar utsetts delegerade i ifrågavarande kommitté, nämligen i Danmark afdelingschefen i ministeriet for handel, industri og søfart P. Villadsen, direktøren i direktoratet for patent- og varemærkevæsenet F. Neergaard-Petersen och overingeniøren där N. A. Holm samt i Norge direktøren i styret for det industrielle rettsvern E. Ramsli, overingeniøren där H. J. Borchgrevink och kontorsjefen där R. Røed.

Ordförande har varit, för de svenska delegerade Löwbeer, för de danska delegerade Villadsen och för de norska delegerade Ramsli.

Till sekreterare åt de svenska delegerade förordnades den 31 januari 1950 byrådirektören i patent- och registreringsverket L. A. G. Reiland. Sekreterare åt de danska delegerade har varit ekspeditionssekretær i direktoratet for patent- og varemærkevæsenet fru D. Simonsen och åt de norska delegerade ovannämnde Røed.

Kommittén har hållit plenarsammanträden i Oslo den 12 och 13 juni 1950, i Stockholm den 4—8 juni 1951 och i Köpenhamn den 8—11 januari 1952. I övrigt har utredningsarbetet bedrivits inom ett arbetsutskott och inom de särskilda delegationerna.

I skrivelse i juli 1951 till Herr Statsrådet har kommittén framhållit önskvärdheten av att befattningshavare vid patentmyndigheterna i Danmark, Norge och Sverige beredas tillfälle att studera arbetsmetoder vid de andra nordiska patentmyndigheterna m. m. samt hemställt om åtgärder för att möjliggöra detta.

Sedan kommittén slutfört sitt uppdrag, få de svenska delegerade härmed vördsamt överlämna den svenska versionen av ett betänkande med förberedande utredning och förslag rörande nordiskt patentsamarbete, varom kommittén enats. Motsvarande danska och norska versioner överlämnas samtidigt till vederbörande myndigheter i Danmark och Norge av delegerade för dessa länder.

Stockholm i november 1952.

Nils Löwbeer

Gustaf Settergren

Ake v. Zweigbergk

/ *G. Reiland*

Sammanfattning av kommitténs förslag

Kommittén har haft i uppdrag att verkställa förberedande utredning av möjligheterna till nordisk patentgemenskap. Särskilda direktiv, ägnade att inrikta arbetet på visst sätt eller eljest begränsa detsamma, ha icke lämnats. I den skrivelse den 24 maj 1949 från det gemensamma utskottet för nordiskt ekonomiskt samarbete, som närmast föranledde kommitténs tillsättande, pekas emellertid särskilt på nu förekommande dubbelarbete genom att de nordiska patentverken vart för sig behandla patentansökningar, som avse samma uppfinning. I skrivelsen anges den förordade kommittéutredningen böra gå ut på en undersökning, om man icke genom ett närmare samarbete mellan de nordiska länderna skulle kunna uppnå fördelar i organisationsmässigt och ekonomiskt hänseende.

Kommittén har, i viss anslutning till vad sålunda förekommit, i sin utredning lagt huvudvikten vid att undersöka möjligheterna till nordisk patentgemenskap på det administrativa området. Den tidigare i andra sammanhang behandlade frågan om likformighet i patentlagstiftningen har kommittén icke givit sig in på i annan mån än såsom ett led i undersökningarna om administrativ gemenskap. Att ett nordiskt patentsamarbete kan få en viss allmän ekonomisk betydelse för näringslivet i de berörda länderna påpekas i det följande (s. 16—22).

Den verkställda utredningen har upptagits från rent praktiska utgångspunkter. Efter en förberedande inventering av olika samarbetsalternativ har man begränsat sig till sådana som synts vara över huvud taget framkomliga med hänsyn till det rådande utgångsläget. Gemensamt för de sålunda utvalda samarbetsalternativen är, att de skulle kunna i större eller mindre utsträckning onödiggöra det merarbete, som nu äger rum genom att uppfinningar, som patentsökts i två eller flera av de nordiska länderna, självständigt granskas i vart och ett av dessa länders patentverk. Utförda beräkningar ha givit vid handen, att under senare år vid de danska, norska och svenska patentverken tillsammans sådant merarbete förekommit beträffande omkring 4.500 patentansökningar årligen eller nära 25 % av hela antalet patentansökningar vid nämnda patentverk. Dessa ansökningar kallas i det följande dubblettansökningar.

De undersökta samarbetsalternativen kunna ur viss synpunkt delas i två huvudgrupper. Den ena karakteriseras av att man i stort sett ej rubbar de nordiska patentverkens nuvarande organisation men på annat sätt söker

mer eller mindre fullständigt undvika merarbetet. Den andra huvudgruppen utmärkes av att man, med omorganisation helt eller delvis av berörda verk, för det nordiska patentväsendet skapar gemensamma institutioner.

Till den första huvudgruppen höra följande undersökta alternativ:

1) *Nordiska patent* (s. 26—43). Enligt detta alternativ skulle, vid sidan av nationella patent, möjliggöras att genom en ansökning i ett nordiskt patentverk begära patent med giltighet i Danmark, Norge och Sverige (nordiskt patent). Sådan ansökning skulle på vanligt sätt förprövas i det land, där den ingivits (primärlandet). Om prövningen ger till resultat, att ansökningen synes kunna bifallas och alltså skall utläggas för allmänhetens granskning, skulle sökande, som vill fullfölja ansökningen såsom nordisk, ha att inkomma med patentanspråk (däremot ej övriga handlingar) på de båda andra ländernas (sekundärländernas) språk. Sedan i sekundärländernas patentverk skett viss granskning, begränsad till den språkliga avfattningen av patentanspråken och i sekundärländerna förekommande kolliderande ansökningar, skulle ansökningen utläggas i alla tre patentverken. Hela behandlingen av därvid inkomna invändningar skulle ske i primärlandets patentverk, som också skulle äga bevilja patent med nordisk giltighet eller avslå ansökningen härom. Nordiskt patent skulle i varje nordiskt land äga samma verkan som nationellt patent. Patentet skulle alltså i ett land kunna ogiltigförklaras eller på grund av underlåten betalning av årsavgift förfalla, medan det kvarstode i övriga länder. Överlåtelse eller licensupplåtelse blott för visst land skulle också kunna ske.

Alla patentsökande, även sådana som ej äro hemmahörande i de nordiska länderna, skulle få begära nordiskt patent. Verkställda undersökningar ha visat, att det stora flertalet av dubblettansökningarna torde härröra från utomnordiska patentsökande. Varje sökande skulle vidare få fritt bestämma, i vilket land han vill inlämna ansökning om nordiskt patent.

Meningen är, att den som blott har intresse av skydd i *ett* nordiskt land skulle kunna nöja sig med ansökning härom. Den skulle behandlas på hittills vanligt sätt, med utläggning blott i ansökningslandet. Det nya institutet nordiskt patent torde därför väsentligen komma att anlitas i sådana fall, där dubblettansökning nu förekommer. Om så sker, skulle man enligt kommitténs beräkningar, som dock äro i flera avseenden osäkra, kunna på lång sikt räkna med en reduktion av ungefär 10 % av de sammanlagda kostnaderna för patentmyndigheterna i Danmark, Norge och Sverige. I den mån införandet av nordiska patent kan föranleda reducering av det allmännas kostnader för patentväsendet i de nordiska länderna, anses detta böra komma patentsökandena och patenthavarna tillgodo vid bestämmandet av patentavgifterna. Den som eljest skulle inlämnat dubblettansökning kan dock komma att göra en mer väsentlig besparing genom reducering av utgifterna för patentombud.

Ett införande av nordiska patent synes kräva förenhetligande av den nordiska patentlagstiftningen i vissa begränsade hänseenden, främst de allmänna patenterbarhetsreglerna, stadgandena om undantag från patenterbarhet och föreskrifterna om nyhetshinder. Att på dessa punkter komma till enighet torde knappast möta större svårigheter. Man kan ha viss ledning av det arbete härutinnan, som 1938—1941 utförts av en tidigare utredning. De administrativa bestämmelserna på patentområdet skulle i stort sett ej behöva rubbas, om än enhetlighet i vissa detaljer, särskilt vid behandling av invändningar, kan vara önskvärd.

Införas nordiska patent, blir det angeläget, att de nordiska patentverken i sin praxis hålla nära kontakt med varandra. Detta är emellertid redan under nuvarande förhållanden ett önskemål, varför kommittén 1951 i särskild ordning gjort hemställan om anordningar i detta syfte.

Kommittén har kommit till det resultatet, att alternativet med nordiska patent är det som i första hand kan förordas till närmare utredning. Det kan genomföras utan egentlig rubbning i de bestående patentverkens organisation och alltså utan engångskostnad för det allmänna, och endast en begränsad enhetlighet i lagstiftningen erfordras. Trots detta kan man på ett effektivt sätt komma ifrån det nuvarande merarbetet med dubblettansökningarna. Genom språk- och kollisionsgranskning samt utläggning i de andra länderna tillgodoses rättssäkerheten, men samtidigt förlägges hela beslutanderätten till ett patentverk, vilket är en fördel både med hänsyn till enhetlig bedömning och ur andra synpunkter. Särskilt må nämnas, att sökande, som höra hemma i ett nordiskt land, genom att i det egna landet söka nordiskt patent alltid kunna få hela prövningen förlagd till sitt hemland. De sammanlagda kostnaderna för patentväsendet, både för det allmänna och för patentsökandena, synas bli lägre enligt alternativet med nordiska patent än enligt något av de andra undersökta alternativen.

För att systemet med nordiska patent skall kunna fungera väl är en förutsättning, att alla de nordiska patentverken ha en lika omfattande och efter likartade bedömningsgrunder upplagd förprövning. Kommittén har den uppfattningen, att denna förutsättning redan i det väsentliga är uppfylld och att föreliggande skiljaktigheter kunna utjämnas genom ett fritt administrativt samarbete rörande principerna för granskningsarbetet.

Olägenheter skulle kunna uppkomma, om antalet patentansökningar efter införandet av nordiska patent skulle komma att fördela sig mellan de olika patentverken på ett sätt, som avsevärt skiljer sig från de nuvarande proportionerna. Kommittén tror icke, att denna fara är närliggande, och anser möjligt att, om tendenser i denna riktning skulle uppstå, möta dem genom lämpliga åtgärder.

2) *Provisoriska patentansökningar* (s. 43—49). Enligt detta alternativ kan den patentsökande, som önskar skydd i mer än ett nordiskt land, samtidigt som han inger sin ansökning till patentverket i ett land (primärlan-

det), till detta patentverk även inlämna för de övriga nordiska länderna (sekundärländerna) eller ett av dem avsedda provisoriska ansökningar. Sistnämnda ansökningar, som skulle innehålla kopior av ansökningshandlingarna i primärlandet, skulle översändas till patentverken i sekundärländerna och där diarieföras. Behandlingen i sekundärländerna får emellertid anstå i avvaktan på meddelande från primärlandets patentverk, vilket lämnas sedan ansökningen där antingen godkänts för kungörande eller avgjorts utan att leda till patent. Sedan meddelandet ingått och de provisoriska ansökningarna kompletterats av sökanden, skulle behandlingen upptagas i sekundärländerna, varvid ytterligare nyhetsgranskning i regel icke skulle ske annat än då sådan påkallas av invändning eller då ansökningen bortfallit i primärlandet och fullföljes i sekundärlandet. De i ett nordiskt land beviljade patenten sträcka emellertid enligt detta alternativ aldrig sina verkningar till annat nordiskt land; patent skall alltid beviljas av patentverket i det egna landet.

Genom alternativet med provisoriska patentansökningar bevaras i stort sett de nationella patentverkens nuvarande kompetens, och systemet kan införas utan några ändringar i patentlagstiftningen, om än ett förenhetligande i samma utsträckning som vid alternativet med nordiska patent synes önskvärt. Anses sistnämnda alternativ alltför vittgående, bör enligt kommitténs mening systemet med provisoriska patentansökningar i andra hand komma i fråga till närmare utredning. Genom det kan man nämligen i viss utsträckning undvika merarbetet vid dubblettansökningar, särskilt i sådana fall då patentansökningen i primärlandet befunnits icke kunna bifallas. Alternativet erbjuder därför det allmänna och de patentsökande fördelar, som synas överväga olägenheterna, men fördelarna äro icke lika stora som vid nordiska patent.

3) *Resultatet av nyhetsgranskning meddelas annat lands patentmyndighet* (s. 49—52). Kommittén har övervägt olika möjligheter att — utan införande av nordiska patent eller provisoriska patentansökningar — söka undvika merarbetet vid dubblettansökningar genom att resultatet av nyhetsgranskningen i ett nordiskt land meddelas de övriga nordiska patentverken och för dem kan vara till viss ledning vid behandlingen. Man har dock kommit till den uppfattningen, att det icke går att på denna väg nå mer än begränsade fördelar, medan en besvärlig och kostsam administrativ apparat kommer att erfordras. Kommittén har därför icke ansett sig kunna förorda detta alternativ till närmare utredning.

Den andra huvudgruppen alternativ, som kommittén undersökt, innebär inrättande av vissa gemensamma nordiska organ. Hit höra följande undersökta alternativ:

4) *Ett nordiskt patentverk* (s. 52—62). Enligt detta alternativ skulle de nuvarande danska, norska och svenska patentverken ersättas med ett gemen-

samt nordiskt patentverk med befogenhet att utfärda patent, giltiga för samtliga tre länder såsom ett odelbart giltighetsområde. Nationella patent skulle icke vidare förekomma. Det nordiska verket skulle i de båda länder, dit huvudinstitutionen ej förlagts, ha lokalavdelningar, huvudsakligen utgörande inlämningsställen och bibliotek.

Patentansökning vid det nordiska patentverket skulle kunna göras och proceduren genomföras på vilket som helst av språken danska, norska och svenska. Om ansökningen bleve godkänd för utläggning, skulle sökanden dock ha att komplettera handlingarna med patentanspråk på de båda andra språken. Utläggning skulle ske såväl vid huvudinstitutionen som vid de båda lokalavdelningarna.

Kommittén har uppgjort en skiss till organisation av ett nordiskt patentverk. Detta har ansetts böra organiseras i stora drag med ledning av de norska och svenska patentverken, d. v. s. med heltidsanställd granskningspersonal och en inom verket inbyggd andra instans (besvärsavdelning). Besvärsavdelningen skulle, såsom i Norge, bli sista instans för den administrativa prövningen.

I spetsen för verket skulle stå en styrelse, vars medlemmar skulle till lika antal utses av regeringarna i de nordiska länderna. Styrelsen skulle utse verkets chef och högre befattningshavare; de övriga skulle utses av verket. Verket har ansetts böra organiseras för ett årligt ansökningsantal av 15.000, vilket ungefär svarar mot nuvarande antal med avdrag för dubblettansökningarna. Erforderlig personal och dess löner har i stort sett beräknats med utgångspunkt från vad som för närvarande gäller för svenska patentverket. Resultatet har blivit, att för det nordiska patentverket med dess lokalavdelningar skulle erfordras nära 20 % mer än nuvarande sammanlagda kostnad för de tre nordiska patentverken. Personalantalet vid huvudinstitutionen har beräknats till omkring 360 befattningshavare, som förutsatts skola rekryteras från de olika länderna, lämpligen i ungefärlig proportion till nuvarande patentansökningsantal i dessa.

Det nordiska patentverket fördyras särskilt av två omständigheter. För hela verket måste räknas åtminstone med nu utgående svenska löner, vilka ligga i stort sett högre än lönerna i grannländerna. Vidare måste man för alla ansökningar, till skillnad från enligt alternativet med nordiska patent, räkna med att utläggning skall ske på tre håll och viss språkgranskning företagas. — Till de årliga utgifterna kommer anläggningskostnaden, som måste bli rätt betydande, även om man förlägger verket till ett av de nuvarande nationella verken.

Införes ett nordiskt patentverk, anses gemensam nordisk patentlagstiftning erforderlig. Lämpligen bör även en gemensam nordisk patentdomstol inrättas.

Genom ett nordiskt patentverk skulle ernås större fasthet i den nordiska patentgemenskapen och bättre garantier för likformig bedömning i praxis.

Det större verket skulle vidare kunna uppnå en något högre grad av specialisering beträffande den tekniska personalen.

Kommittén har dock icke funnit anledning antaga, att prövningen vid ett nordiskt patentverk skulle bli avsevärt effektivare än vid de nuvarande nationella verken. För patentsökande från andra nordiska länder än det, dit huvudinstitutionen komme att förläggas, skulle den personliga kommunikationen med patentverket komma att avsevärt försvåras. Det skulle över huvud taget för näringslivet i dessa länder vara en olägenhet att ej inom landets gränser ha ett nyhetsgranskande patentverk. De sammanlagda kostnaderna för patentväsendet skulle bli högre än för närvarande, vilket torde nödvändiggöra en höjning av patentavgifterna. För patentsökande, som ha intresse av skydd i mer än ett av de nordiska länderna, torde visserligen slutresultatet bli en vinst, men för övriga patentsökande skulle det bli en betydande kostnadsstegring. Det förenhetligande av lagstiftning och domstolsväsende, som vid detta alternativ är påkallat, torde också möta svårigheter.

Kommittén har ansett, att alternativet med gemensamt nordiskt patentverk ej för närvarande kan förordas till närmare utredning, då den enklare och billigare vägen med nordiska patent under bibehållande av de nationella verken synes erbjuda en bättre lösning. Härvid har även beaktats de betydande svårigheterna att återuppbygga ett nedlagt förprövande verk, därest detta i en ändrad situation skulle bli nödvändigt.

5) *Ett nordiskt nyhetsgranskningsinstitut* (s. 62—64). Kommittén har övervägt olika möjligheter att komma till rätta med merarbetet vid dubblettansökningar på det sättet, att de nationella patentverken skulle bestå men ett gemensamt nordiskt nyhetsgranskningsinstitut inrättas. Det har ansetts, att man i så fall av praktiska skäl finge tänka sig, att nyhetsgranskningsinstitutet förlades till ett av de nuvarande patentverken. Med detta alternativ följer emellertid, hur man än fördelar kompetensområdet mellan nyhetsgranskningsinstitutet och de nationella verken, stora olägenheter genom å ena sidan dubbelarbete, å andra sidan risk för förbiseenden. Det torde vara både sakligt olämpligt och oekonomiskt att på detta sätt skilja nyhetsgranskningen i inskränkt mening från bedömningen i övrigt. Kommittén har därför icke kunnat förorda, att detta alternativ underkastas närmare utredning.

6) *En gemensam nordisk besvärinstans* (s. 65). Detta alternativ innefattar en utbyggnad av det under 1) ovan behandlade alternativet med nordiska patent. Man tänker sig, att ansökningar om nordiskt patent skulle ske i första instans vid de nationella verken på sätt i det föregående angivits. Talan mot därvid fattat beslut skulle emellertid av sökande eller invändare få föras vid en gemensam nordisk besvärinstans. Denna skulle alltså ersätta de nationella besvärinstanserna, såvitt gäller ansökningar om nordiska patent. Den gemensamma besvärsmyndigheten skulle utgöra

sista instans i den administrativa prövningen. Möjligen kunde åt den även anförtros prövningen av giltigheten av beviljade nordiska patent, vilken uppgift alltså i så fall skulle undandragas nationella domstolar eller andra myndigheter. En gemensam nordisk besvärinstans förutsätter förenhetligande av lagstiftningen i betydande utsträckning.

En gemensam besvärinstans skulle möjliggöra större likformighet i praxis de nordiska länderna emellan. Till en viss grad skulle man därigenom kunna på ett enklare och billigare sätt och med mindre rubbning i bestående förhållanden nå de fördelar, som särskilt åberopats till förmån för ett gemensamt nordiskt patentverk. Alternativet med nordiska patent utan påbyggnad av en gemensam besvärinstans torde dock kunna förverkligas med mindre ingrepp i vad som nu gäller, och kommittén anser därför, att man åtminstone för närvarande bör nöja sig därmed.

Komittén har vid sina överväganden endast tagit hänsyn till en nordisk gemenskap, innefattande länderna Danmark, Norge och Sverige. Till de särskilda problem, bl. a. av språklig art, som skulle uppkomma vid en utvidgning av samarbetet till Finland och Island, har kommittén sålunda icke tagit ställning.

Kommittén har ansett det vara med sitt uppdrag bäst förenligt att vid behandlingen av de förordade alternativen icke sträva efter en utformning av uppkommande detaljfrågor. I överensstämmelse härmed behandlas lagstiftningsfrågorna endast översiktligt i det följande (s. 66—74). Det har förutsatts att, därest regeringarna i de nordiska länderna finna något alternativ förtjänt av genomförande, en ny utredning kommer att anordnas, som efter givna direktiv får undersöka problemen närmare och framlägga de förslag av lagstiftningsmässig, administrativ och ekonomisk natur, som befinnas påkallade. Hur en nordisk patentgemenskap än ordnas, torde en särskild konvention i ämnet komma att erfordras.

Till betänkandet äro ett antal bilagor fogade.

I bil. I lämnas en redogörelse för internationellt patentsamarbete under 1800-talet och den förflutna delen av 1900-talet.

I bil. II behandlas nuvarande nordiska patentmyndigheters organisation och arbetsuppgifter.

Ett försök har gjorts att beräkna antalet patentansökningar och patent i de nordiska länderna efter införandet av nordiska patent enligt förslaget härom, se bil. III. Vissa statistiska uppgifter berörande patentväsendet lämnas i ett antal tabeller, som äro sammanförda i bil. IV.

Det nordiska patentsamarbetets betydelse för näringslivet

Uppfinningarnas karaktär och industriföretagens ställning till patentskyddet. De uppfinningar, som göras till föremål för patentskydd, kunna vara av helt olika karaktär och betydelse. Man har sålunda skilt mellan grunduppfinningar, utvecklingsuppfinningar, variations- och förbättringsuppfinningar samt nyttighetsuppfinningar. Genom grunduppfinningar öppnas nya tekniska områden. En utvecklingsuppfinning bildar utgångspunkt för en utveckling med nya möjligheter inom ett sådant område. Variations- och förbättringsuppfinningarnas betydelse framgår av benämningen. Nyttighetsuppfinningarna ha till föremål främst alster, som äro verktyg eller bruksföremål inom förvärvs- eller privatlivet. Dessa uppfinningar bilda ej som uppfinningar av annat slag led i ett tekniskt utvecklingsförlopp och äro från industrisynpunkt närmast att betrakta som separata tillverkningsinitiativ.

Ett industriföretags ställning till patentskyddet bestämmes av om företaget är att hänföra till den ena eller andra av följande grupper:

1. Industrier, som idka teknisk forskningsverksamhet och ha härför anställd personal.

2. Industrier, som tillkommit för att exploatera en uppfinning eller som för exploatering övertaga uppfinningar gjorda av fria uppfinnare (således uppfinnare, vilka icke gjort sina uppfinningar i egenskap av arbetstagare).

3. Industrier, som i stort sett ej utnyttja patentskydd för sin tillverkning.

Gränserna mellan dessa grupper äro givetvis i flera avseenden flytande. Företag tillhörande grupp 1 torde i sin patentportfölj väsentligen ha patent å utvecklings-, variations- och förbättringsuppfinningar. Företag tillhörande grupp 2 torde närmast få sättas i förbindelse med grund- och utvecklingsuppfinningar samt — detta gäller främst småindustri — med nyttighetsuppfinningar. Vissa företag, som numera få räknas till grupp 1 och inom denna höra till de mera dominerande, ha startat inom grupp 2.

De enskilda uppfinnarna kunna ha gjort sina uppfinningar såsom arbetstagare och på grund härav haft vissa förpliktelser att överlåta uppfinningarna till sina arbetsgivare. Andra uppfinnare kunna vara s. k. fria uppfinnare. Vissa av dessa, som skapat eller kunna skapa en egen rörelse och där exploatera gjorda uppfinningar, ha ställningen av företagare. Övriga fria uppfinnare äro ofta beroende av förlagsmän och hänvisade att efter försälj-

ning eller licensgivning låta någon person eller något företag exploatera uppfinningen, om detta låter sig göra.

Patenteringsverksamheten i de nordiska länderna. Man kan våga påståendet, att karaktären av ett lands näringsliv och den nationella och internationella betydelsen av landets industri avspeglas i patenteringsverksamheten i landet. Av betydelse är härvid antalet patentansökningar och patent i förhållande till invånarantalet samt dessas fördelning på inhemska och utländska patenthavare och på olika typer av patentsökande och patenthavare (storföretag, småföretag, enskilda) samt på olika slag av uppfinningar och slutligen på olika industriområden.

I de nordiska länderna söktes och beviljades under en femårsperiod före sista världskriget och under åren 1950—51 per 100.000 invånare årligen i medeltal följande antal patentansökningar och patent:

Årliga antalet patentansökningar och patent per 100.000 invånare

	1935—39		1950—51	
	ansökningar	patent	ansökningar	patent
Danmark	80	39	94	37
Norge	86	49	100	53
Sverige	100	49	158	53

Beträffande det totala antalet patentansökningar och patent hänvisas till bil. IV, tab. 1 och 2.

En speciell undersökning har gjorts beträffande de 1949 beviljade patenten. Dessa voro fördelade mellan patenthavare bosatta i olika länder på ett sätt, som framgår av följande tabell.

Patent 1949 fördelade efter patenthavarens hemort

Patent åt patenthavare bosatta i	Danmark %	Norge %	Sverige %
Det egna landet	32	33	48
Annat nordiskt land	14	22	6
Utomnordiskt land	54	45	46
	100	100	100

Att ett betydande utomnordiskt intresse finnes för patentering i Norden framgår av tabellen. Antalet patent åt patenthavare bosatta i nordiskt grannland är däremot betydligt mindre.

Av betydelse i detta sammanhang är, vilken andel i patenteringsverksamheten de företag ha, som med betydande resurser förena en aktiv patent-

politik. Åt patenthavare, var och en med minst 10 st. 1949 uttagna patent, meddelades detta år i Danmark 20 %, i Norge 11 % och i Sverige 17 % av samtliga patent¹. I Danmark och Norge befinna sig bland dessa stora patent-uttagare inga inländska företag samt i Danmark två och i Norge ett svenskt företag.

Av bil. IV, tab. 8—10, framgår, hur patent inom skilda industriområden äro fördelade mellan patenthavare från olika länder. Inhemska patentsökande förekomma, som framgår av tabellerna, talrikast inom områden, där nyttighetsuppfinningar spela stor roll. Områden, inom vilka den storindustriella produktionen dominerar, t. ex. elektrisk och kemisk industri, karaktiseras av höga siffror för utomnordiskt patentinnehav.

Tab. 11, bil. IV, visar, hur stor andelen är av de patent som meddelats fysisk person. Dessa patent äro i stor utsträckning att finna inom områden, där de inhemska patenthavarna dominera. Områdena äro väsentligen sådana, där man kan vänta ett stort antal nyttighetsuppfinningar.

De inhemska patenthavarna utgöras till en väsentlig del av enskilda personer. Sådana återfinnas däremot endast i ringa utsträckning bland patenthavare med hemort i utomnordiskt land. Det kan nämnas, att av patent, meddelade 1949 i Sverige åt svensk patenthavare, 52 % beviljades enskilda personer. Endast 2 % av patenten åt utomnordiska patenthavare beviljades enskilda personer. Av patenten i Sverige åt patenthavare bosatta i Danmark beviljades 77 % enskilda personer och åt patenthavare bosatta i Norge likaledes 77 % enskilda personer.

Det nu anförda har gällt patenteringsverksamheten 1949. Då undersökningen avsett ett enda år, få de funna resultaten ej utan vidare generaliseras. Särskilt är detta fallet med vad som befunnits gälla för industriområden, inom vilka endast ett ringa antal patent årligen meddelats.

Enligt undersökningen skulle bland de utomnordiska patenthavarna in-

¹ *Patenthavare med minst 10 st. 1949 uttagna patent.* (Efter patenthavarens namn uppgives antalet patent.) *I Danmark:* N. V. Philips' Gloeilampenfabrieken, 102; I. G. Farbenindustrie A-G., 85; A. G. C. Lorenz, 64; The General Electric Comp. Ltd., 23; Fides Ges. für die Verwaltung von gew. Schutzrechten m. b. h., 19; F. Hoffman-La Roche & Co, 16; Standard Electric Aktieselskab (Standard Electric Ltd), 16; Troponwerke Dinklage & Co., 15; Licentia Patent-Verwaltungs G. m. b. H., 15; Böhme Fettchemie-Gesellschaft m. b. H., 14; Schering A.G., 14; Hermes Patentverwertungs-G. m. b. H., 11; Allmänna Svenska Elektriska AB., 10; Telefonaktiebolaget L. M. Ericsson, 10. *I Norge:* Philips' Gloeilampenfabrieken N. V., 65; Standard Electric A/S, 20; The General Electric Comp. Ltd., 16; Imperial Chemical Industries Ltd., 14; Allmänna Svenska Elektriska AB, 13; Ciba S. A., 13; The Atlantic Coast Fisheries Comp., 12; Western Electric Comp. Inc., 10. *I Sverige:* N. V. Philips Gloeilampenfabrieken, 100; Allmänna Svenska Elektriska AB., 72; Elektriska AB. AEG, 37; Imperial Chemical Industries Ltd., 35; Ciba S. A., 33; Telefonaktiebolaget L. M. Ericsson, 32; AB. Brown, Boveri & Cie, 29; American Cyanamid Co., 21; Westinghouse Electric Comp., 20; Lumalampan AB., 18; Patentverwertungs G. m. b. H. "Hermes", 16; AB Separator 16; AB Elektrolux, 15; N. V. De Bataafsche Petroleum Maatschappij, 14; Landis & Gyr A. G., 14; AB Standard Radiofabrik, 14; Ford Motor Co., Ltd., 13; The General Electric Co. Ltd., 12; International General Electric Co., Inc., 12; Skoda Works National Corp., 12; J. R. Geigy A-G., 11; United Shoe Machinery Corp., 11; Westinghouse Electric & Manufacturing Co., 11; Brevets Aéro-Mécaniques, 10; Husqvarna Vapenfabriks A.B., 10.

dustriföretagen och icke minst storindustrien spela en betydande roll. De nordiska patenthavarna synas inom sina led rymma ett betydande antal fria uppfinnare, och de åt dessa meddelade patenten skulle i ej oväsentlig omfattning avse nyttighetsuppfinningar. Understrykas bör, att antalet patent meddelade åt patenthavare, bosatta i de nordiska grannländerna, är jämförelsevis litet.

Hur bedömes patentväsendet och vilken betydelse kan införandet av nordiska patent få? Inställningen till patentväsendet och det nordiska patent-samarbetet bestämmes väsentligen av de svar man ger på tre frågor. Den första av dessa är, huruvida det moderna patentväsendet är av positiv nytta för näringslivet i stort i de nordiska länderna. Ett jakande svar på denna fråga är givetvis ej självklart. De övriga frågorna gälla mera direkt patent-samarbetet. Man frågar sig sålunda, huruvida ett eventuellt samarbete kan tänkas på något speciellt sätt åstadkomma en intensifiering av forsknings- och patenteringsverksamheten i de nordiska länderna. De utländska företagens intresse av patentering i Norden föranleder slutligen frågan, om ett införande av nordiska patent kan förbättra eller försämra de nordiska företagens läge i den internationella konkurrensen.

Svaren på dessa frågor kunna icke ges var för sig och icke enbart bygga på förhållanden, om vilkas fakticitet intet tvivel råder. I mycket få svaren bero på näringspolitiskt bedömande. Detta gör, att definitiva svar på frågorna ej kunna lämnas i det följande, utan vad som där anföres får närmast betraktas som en precisering av frågeställningen.

Ett industriföretags inställning till patentväsendet beror givetvis i hög grad av till vilken av de i början av denna framställning nämnda grupperna företaget är att hänföra. Företag, som tillkommit för att exploatera uppfinningar eller som idka teknisk forskningsverksamhet, föra i regel en aktiv patentpolitik och äro positivt inställda till patentväsendet. Genom att företagens produkter vid patentskydd kunna åsättas högre priser än utan detta skydd, ökas dessa företags möjligheter att finansiera forsknings- och uppfinnarverksamhet och även att nå bättre vinstresultat.

En negativ eller ligkiltig inställning till patentskyddet kan däremot förväntas hos de företag, som ej utnyttja patentskyddet för sin tillverkning. Företag, som tillhöra denna grupp, torde i regel arbeta med tillverkning av varor, vid vilka inga eller endast smärre förändringar företagas. Som exempel kunna nämnas vissa företag inom sågverksindustrien. Måhända kan det i vissa fall ligga i tillverkningens natur, att inom en bransch utvecklingsarbetet avstannat. I regel torde emellertid avsaknaden av sådant innebära ett svaghetstecken. Uppstå inom branschen företag, som äro villiga att riskera kapital på uppfinnar- och forskningsverksamhet, eller tillkommer utländsk konkurrens, kunna de förutvarande företagen inom branschen få svårt att hävda sig i konkurrensen. En patentfientlig propaganda kan då väntas från dessa företag.

Genom de samarbetsalternativ, som kommittén ansett vara värda närmare utredning, ernås besparingar för myndigheterna och för de patentsökande. Komma hittills tillämpade principer för avgiftssättningen även i fortsättningen att upprätthållas, skulle myndigheternas minskade utgifter komma de patentsökande tillgodo i form av lägre patentavgifter. Värdet av de härigenom erhållna minskningarna av patentomkostnaderna få dock ej överdrivas. Patentväsendets betydelse i modernt näringsliv mätes icke med dessa kostnader. Tekniskt forsknings- och utvecklingsarbete blir lönsamt för industrien tack vare patentskyddet. Industriföretags ställning på hemmamarknaden eller på exportmarknaden kan vara beroende av att sådant skydd åtnjutes för företagets produkter. Inom många industriområden är säkerligen läget för närvarande ett annat än det skulle varit, om ej patentskyddet utnyttjats på det sätt som skett.

De firmor med betydande resurser, som föra en aktiv patentpolitik, torde ej i stort sett låta en eventuell ökning eller minskning i patentutgifterna bestämma patenteringsverksamhetens karaktär och omfattning, då dessa utgifter spela en underordnad roll i förhållande till övrigt, som har med bearbetningen av de nordiska marknaderna att skaffa. Man synes icke kunna vänta, att dessa firmor skulle utvidga exploateringen av uppfinningar i firmornas ägo enbart på grund av att patenteringen av dessa uppfinningar förbilligas. Ej heller synes man kunna vänta, att firmorna i större utsträckning än vad som nu är fallet skulle uttaga patent i de nordiska länderna i syfte att utnyttja dessa patent som spärrpatent. Dock kan det hända, att uppfinningar, för vilka firmorna under förhållanden liknande de nu rådande endast skulle söka patent i ett enda land, vid nordiskt patent-samarbete regelmässigt skulle göras till föremål för patentskydd även i övriga nordiska länder. Detta skulle kunna bero på, att utgifterna och besväret vid sökande av nordiskt patent ej skulle bli avsevärt större än då endast nationellt patent sökes. Äro de förut uttalade synpunkterna riktiga, skulle detta skydd åtminstone ej omedelbart utnyttjas. Man kan emellertid tänka sig, att skyddet sedermera skulle kunna få ett värde för patenthavaren i en situation, som ej förutsetts vid den tidpunkt, då ansökningsen gjordes.

För de fria uppfinnarna, som själva bekosta patenteringen och använda en stor del av sina inkomster för experimentarbete och patentering, kan en minskning av patenteringskostnaden betyda en ekonomisk lättnad och därigenom väsentligt befrämja dessa personers verksamhet. Det värde detta kan ha för näringslivet låter sig ej bedöma. Att man i stort sett i de nordiska länderna skulle göra flera och mera betydande uppfinningar därför att patenteringskostnaderna minskade med ett eller ett par tiotal procent, synes dock icke vara sannolikt.

Man frågar sig, om nordiska patent skulle kunna underlätta utomnordiska intressens penetrering av de nordiska marknaderna. Farhågor härför synas

kunna bedömas med det nu sagda som bakgrund. De utomnordiska intressen, det här kan vara fråga om, utgöras väsentligen av företag med stora resurser, som föra en aktiv patentpolitik. Att sådana firmor skulle låta exploateringen av uppfinningar och utnyttjandet av patentskyddet i någon avsevärd utsträckning bestämmas av patenteringskostnaden och smärre förändringar av denna, har bedömts vara osannolikt. Detta gäller även vissa nordiska firmor, vilka utnyttja grannländerna som marknad.

Annorlunda ställer det sig beträffande fria uppfinnare och mindre företag, vilka förnämligast arbeta med nyttighetsuppfinningar. Dessa kategorier äro som förut nämnts talrikt representerade bland inhemska nordiska patentsökande. Det synes ej osannolikt, att dessa kategorier i ännu större utsträckning än vad som nu är fallet komma att patentera sina uppfinningar ej endast i hemlandet utan även i grannländerna, om patenteringsförfarandet blir mindre kostsamt. Då det är fråga om rena nyttighetsuppfinningar, kan en sålunda ökad patenteringsverksamhet ej i större utsträckning minska industriens rörelsefrihet. För att en tillverkning av en artikel av det slag, som är föremål för nyttighetsuppfinningar, skall komma till stånd, kräves ofta patentskydd. Avsaknaden av sådant och det därpå beroende hotet av kopiering och överproduktion gör nämligen, att en tillverkning kan framstå som förenad med stor risk för förluster. En ökad patentering av nyttighetsuppfinningar skulle sålunda kunna komma att tillföra det land, där skyddet åtnjutes, för detta lands näringsliv nyttiga tillverkningsinitiativ.

Det kan i detta sammanhang erinras om, att tidigare en fientlig inställning till utlänningars patentinnehav gjort sig gällande. Sålunda kunde exempelvis enligt svenska patentförordningen 1834 visserligen i utlandet bosatta personer erhålla patent, men för att ett sådant i fortsättningen skulle äga bestånd, måste innehavaren inom ett år efter patentets utfärdande antingen ha inflyttat till riket eller överlåtit sin rätt åt svensk undersåte. En sådan nationalistisk inställning är numera övergiven eller i varje fall mindre framträdande. Den inom modernt patentväsende regelmässiga likställigheten mellan in- och utländska intressen är en fördel, då den ger möjlighet till internationell konkurrens med i princip lika utgångsläge för alla. Sådan likställighet är numera föreskriven i den internationella Paris-konventionen¹, och ett land som utträder ur Parisunionen kan riskera, att dess medborgare ej få patentskydd i andra länder.

Skulle utomnordiska personer och företag som en följd av nordisk patent-samverkan intensifiera sin patenteringsverksamhet i Norden samt nordiska uppfinnare och sådanas rättsinnehavare i större utsträckning än vad som nu är fallet åtnjuta patentskydd i grannländerna, kan detta komma att medföra, att nordiska företag, som nu föra en passiv patentpolitik eller över huvud ej behöva intressera sig för patentskyddet, ställas inför den situationen, att de för att hävda sig i konkurrensen måste övergå till egen forsk-

¹ Se bil. I.

ningsverksamhet och till en aktiv patentpolitik. Den ökade patenteringsverksamheten skulle med andra ord bli ett incitament till ökad uppfinnar- och forskningsverksamhet inom områden, där sådan tidigare ej eller endast i ringa utsträckning förekommit.

Tydligt är att former av patentgemenskap, som underlätta och stimulera patentering i de nordiska grannländerna, först få värde, om uppfinningarna ej blott patenteras utan även exploateras där. Patenteringsmöjligheterna torde betyda mindre härför än exempelvis skapandet av en gemensam nordisk marknad. En patentgemenskap kan vara av värde och motiverad därigenom, att den kan förbereda och underlätta en övergång till ett ännu mera intimt samhällsekonomiskt samarbete mellan de nordiska länderna än det som nu äger rum.

Hur kan ett nordiskt patentsamarbete åstadkommas

1. Likhet i fråga om patenteringsproceduren underlättar nordiskt patentsamarbete

Samtliga nordiska patentmyndigheter tillämpa ett förprövningssystem kompletterat med ett uppbudssystem¹. Detta möjliggör principiellt sett, att rimliga krav på en tillförlitlig prövning av patentansökningarna kunna tillfredsställas. De skiljaktigheter i kvalitetsavseende mellan resultaten av förprövningen i de olika myndigheterna, som kunna förefinnas, torde bero på hur systemet tillämpas och på olikheter i fråga om respektive myndigheters resurser. Understrykas bör, att generella slutsatser om det ena eller det andra verkets företräden ej kunna dragas med utgångspunkt från enstaka fall eller från erfarenheter om prövningen av patentansökningar fallande inom visst eller vissa områden. Prövningsarbetets kvalitet beror i ej ringa utsträckning på vederbörande granskares personliga egenskaper, på hans noggrannhet, tekniska kunskaper och erfarenheter från arbetet inom myndigheten. Det torde därför vara uppenbart, att inom en och samma myndighet relativt stora variationer måste förekomma i fråga om kvaliteten av det utförda arbetet. Det må emellertid framhållas, att de ingenjörer, som vid de olika patentmyndigheterna äro sysselsatta med prövningsarbete, ha i stort sett likvärdig utbildning.

Patentmyndigheterna i Danmark, Norge och Sverige utnyttja i stort sett samma granskningsmaterial. Härigenom är en viktig förutsättning för ett samarbete uppfyllt. Vid ett sådant kan, om detta visar sig erforderligt, kompletteringar ske, så att ännu fullständigare överensstämmelse än den nu rådande erhålles.

Vissa skiljaktigheter föreligga i fråga om sättet att fatta beslut i ansökningsärenden. Den befogenhet, en svensk teknisk ledamot i flertalet fall har att efter att ha verkställt förprövningen själv godkänna en ansökning till kungörande, saknar motsvarighet i Danmark och Norge. I Danmark verkställas förprövningen av en förprövare, varefter teknisk eftersyn verkställas av en av direktoratets äldre, fast anställda tekniker. Därefter beslutas om godkännande av patentkommissionen genom vederbörande förste medlem. I Norge fattas sådant beslut av ett utskott, i vilket ingår första avdelningens

¹ En redogörelse för de danska, norska och svenska patentmyndigheternas organisation och arbetsuppgifter lämnas i bil. II.

ordförande och ytterligare en teknisk ledamot förutom den ledamot, som verkställt förprovningen.

I samtliga länder har sökanden möjlighet att få besvär över första instansens beslut prövade i överinstans, nämligen i Danmark i särskild kommission, i Norge i patentmyndighetens andra avdelning och i Sverige i patentverkets besväravdelning. I Sverige kan besvär över besväravdelningens beslut anföras hos Kungl. Maj:t i regeringsrätten. En motsvarande besvärsmöjlighet finnes icke i övriga länder.

Föreskrifterna om de grunder, på vilka invändning kan stödjas, äro ej desamma i samtliga länder, men detta torde sakna nämnvärd praktisk betydelse. Däremot kunna skiljaktigheter i fråga om allmänhetens rätt att taga del av handlingar i patentärenden vid och efter kungörandet vara värda att uppmärksamma. I Danmark är endast den kungjorda ansökningen och därtill hörande handlingar, såsom beskrivning, patentanspråk, ritningar och prioritetsdokument, men ej övriga handlingar tillgängliga för allmänheten. I Norge äro bestämmelserna i allt väsentligt överensstämmande med de danska. Sedan en ansökning kungjorts är och förblir i Sverige hela ansökningsakten i regel tillgänglig.

Skiljaktigheterna i fråga om tillgängligt granskningsmaterial och föreskriven handlägningsprocedur torde ej vara av den natur, att en patentsökande kan anses vara ställd i ett bättre läge i det ena än i det andra av de nordiska länderna. Detta gäller även i stort sett den del av allmänheten, som i ett visst fall har intresse av att patent icke beviljas, således i första hand invändarna. De skiljaktiga bestämmelserna om patenthandlingarnas hemlighållande medföra dock, att invändaren står i en något gynnsammare ställning i Sverige än i Danmark och Norge. Den praktiska betydelsen härav bör emellertid ej överdrivas.

Av det sagda har framgått, att i det stora hela en betydande likhet föreligger i fråga om patenteringsproceduren i de nordiska länderna. Från denna synpunkt synes således goda betingelser föreligga för ett patentsamarbete. Vid ett patentsamarbete mellan de nordiska länderna, som förutsätter likartat utgångsläge för sökande och även för invändare, torde nu förefintliga skiljaktigheter i fråga om detaljer i den föreskrivna patenteringsproceduren betyda mindre än eventuella skiljaktigheter i fråga om praxis vid prövning och bedömning av patenterbarheten. Överensstämmelse i fråga om praxis torde vara möjlig att ernå och vidmakthålla i rimlig utsträckning. Det bästa sättet att nå sådan enhetlighet måste anses vara, att befattningshavare vid myndigheterna beredas tillfälle att regelbundet sammanträffa, studera arbetsmetoder vid de andra patentverken, utbyta erfarenheter och diskutera sådana patenträttsliga och patenttekniska spörsmål, där olikhet i praxis visat sig föreligga.

Kommittén har ansett det vara i hög grad önskvärt, att ett praktiskt samarbete av detta slag kommer till stånd utan tidsutdräkt. Detta har av

kommittén framhållits i skrivelser i juli 1951 till vederbörande myndigheter i Danmark, Norge och Sverige, varvid samtidigt anhållits om åtgärder för att möjliggöra sådant samarbete.

2. Olika samarbetsmöjligheter

En patentgemenskap eller ett patentsamarbete mellan ett antal stater kan ha avseende på den administrativa handläggningen av patentärenden. Mest långtgående är gemenskapen, då staterna ha en gemensam patentmyndighet. Enligt en annan möjlighet kan det finnas ett gemensamt administrativt organ, t. ex. ett nyhetsgranskningsinstitut, eller flera sådana organ, under det att patentmyndigheterna i övrigt äro självständiga i förhållande till varandra. Ett administrativt samarbete kan även förekomma utan gemensam myndighet eller gemensamma organ. Sålunda kan exempelvis behandlingen av en patentansökning vid ett lands myndighet vara bestämmande eller vägledande för ett annat lands myndighet, då en motsvarande ansökning (dubblettansökning) behandlas där. Även samarbete av mindre omfattande eller tillfällig natur, t. ex. berörande nyhetsgranskningsmaterialet, kan förekomma.

Ett annat slag av patentgemenskap mellan stater har den innebörden, att åt ett beviljat patent gives giltighet inom samtliga stater. Sådan giltighet kan föreligga under hela patenttiden. Det är också möjligt, att ett patent beviljas såsom giltigt inom samtliga stater, men att i fortsättningen patentets giltighet i en av staterna är oberoende av om patentet förblir giltigt i övriga stater. De olika slagen av giltighetsgemenskap förutsätta i regel ej ett administrativt samarbete av ett bestämt slag. Skilda samsarbetsalternativ av administrativ natur kunna vara kombinerade med en mer eller mindre långtgående giltighetsgemenskap. Ett stort antal gemenskapsalternativ äro därför möjliga. En del av dessa alternativ, som ej endast äro teoretiskt utan även praktiskt tänkbara, ha i olika sammanhang föreslagits i den internationella diskussionen. Rent schematiskt synas de alternativ, som därvid ansetts i första hand böra prövas, kunna inordnas under följande rubriker:

1) En för de samsarbetande staterna gemensam patentmyndighet inrättas, som beviljar patent, giltiga i samtliga stater.

2) Staternas patentmyndigheter bibehållas och samsarbete administrativt samt få behörighet att var och en för sig bevilja patent, giltiga i samtliga stater.

3) Ett nyhetsgranskningsinstitut inrättas med uppgift att åt patentmyndigheterna i staterna verkställa nyhetsgranskning. Myndigheterna bevilja endast i det egna landet giltiga patent.

4) Har i ett av länderna patent beviljats, beviljas ett motsvarande patent i annat land efter begränsad prövning, t. ex. utan nyhetsprövning.

5) Myndigheterna lämna varandra meddelanden om nyhetsgranskningsresultat e. d.

I det följande komma att närmare behandlas de alternativ, enligt vilka en nordisk patentgemenskap eller ett patentsamarbete synes kunna övervägas. Det alternativ, som anses i första hand böra förordas för närmare utredning, behandlas härvid under rubriken *nordiska patent*. Detta alternativ motsvarar det andra av de här ovan nämnda alternativen. Under rubriken *provisoriska patentansökningar* behandlas det alternativ, som ansetts i andra hand vara värt en närmare utredning. Slutligen kommer ytterligare ett antal alternativ att omnämnas under rubriken *övriga samsamarbetsalternativ*. Intet av dessa alternativ har ansetts böra förordas till närmare utredning.

3. Nordiska patent¹

Huvuddrag. De nuvarande patentmyndigheterna skola bibehållas och en sökande kan efter eget val vid vilket som helst av patentverken i Danmark, Norge och Sverige begära ett patent med giltighet i samtliga dessa länder. Denna ansökning om nordiskt patent skall väsentligen endast handläggas vid primärlandets patentverk, således vid patentverket i det land, där den ingivits.

Alla skola ha möjlighet att söka sådant patent, således ej endast sökande med hemort i något nordiskt land. Antalet ansökningar i varje land från sökande bosatta i nordiskt grannland är ringa, och de nordiska patenten skulle därför få mycket begränsad betydelse, om möjligheten att erhålla sådana vore inskränkt till sökande med hemort i något nordiskt land. Det kan nämnas att i genomsnitt endast omkring 8 % av samtliga till de nordiska patentverken ingivna ansökningar under de senaste åren inkommit från sökande med hemort i något nordiskt grannland². Tvivelaktigt är också, huruvida en sådan inskränkning vore möjlig med hänsyn till gällande bestämmelser i art. 2 och 3 av Pariskonventionen. Även om så vore fallet, framstår det som mindre lämpligt att inskränka möjligheten till nordiska sökande av det skälet, att något hinder för utländska företag att söka patent genom filialföretag i nordiskt land ändå icke skulle finnas. Ett icke önskvärt bulvansystem skulle också kunna bli en följd av inskränkningen.

Det patentsamarbete, som föreslås, har väsentligen endast avseende på sådant som faller inom området för den administrativa handläggningen av patentärenden. Ett nordiskt patent antages få samma verkan som ett nationellt patent. Ett nordiskt patent kan förbli giltigt i ett land, även om det av någon anledning förlorat sin giltighet i annat. Patentet kan för visst

¹ Benämningen nordiskt patent användes ej för att beteckna ett patent, som i rättsligt avseende är en enhet med de tre nordiska länderna som odelat giltighetsområde under den tid, patentet är gällande. Måhända kunde benämningen medföra den missuppfattningen, att så skulle vara fallet. Trots detta har benämningen föreslagits, då den är kort och det av densamma framgår, att ett nordiskt patent är resultatet av ett nordiskt samarbete. Av det följande torde tydligt framgå den innebörd, som i detta sammanhang bör inläggas i begreppet nordiskt patent.

² Antalet patentansökningar och patent, ingivna till de nordiska patentmyndigheterna, framgår av bil. IV, tab. 1 och 2.

land överlåtas till annan, oberoende av vad som händer med patentet i grannländerna. Handläggningen av patentmål vid domstol sker i varje land helt oberoende av vad som i annat land kan ha företagits med ifrågakommande nordiska patent.

För nordiska patent skola årsavgifter erläggas till samtliga nordiska patentmyndigheter, dock får utebliven inbetalning av sådana endast till följd, att patentet förfaller i det eller de länder, där avgift ej erlagts.

Sedan nordiska patent införts, skall fortfarande nationellt giltigt patent, således patent av den nu förekommande typen, kunna erhållas.

En ansökning om nordiskt patent handlägges vid primärlandets patentverk väsentligen enligt samma regler, som gälla för behandlingen där av ansökningar om nationella patent. Dock skall en ansökning om nordiskt patent kungöras vid samtliga nordiska patentmyndigheter.

Sedan en ansökning om nordiskt patent varit kungjord vid samtliga patentverk, fullföljes och avslutas behandlingen vid primärlandets patentverk. Föreligger ej skäl att avvisa ansökningen, beviljas nordiskt patent.

Föreligger vid ansökning om nordiskt patent hinder för att meddela patent, kan ansökningen avslås av primärlandets patentmyndighet. Samma regler, som gälla för myndigheten vid avslag å ansökning om nationellt patent, tillämpas härvid.

Ansökning, som avslagits, kan genom besvär bringas under prövning vid överinstans i primärlandet. Detsamma gäller invändningsärendet i den mån sådant prövas av överinstansen. Härvid tillämpas det som i landet är stadgat om motsvarande behandling av ansökningar om nationella patent.

Vid ansökningar om nordiska patent komma kollisionsfallen, d. v. s. de fall då flera ansökningar avse skydd för en och samma uppfinning, att erbjuda svårigheter, vilka komma att behandlas i det följande. Språkfrågor, omvandling av en ansökning från att ha avsett ett nordiskt till att avse ett nationellt patent och omvänt, avgiftsfrågor samt ytterligare ett antal detaljfrågor komma likaledes att behandlas.

En patentgemenskap av här behandlat slag kommer att kräva vissa kompletteringar och ändringar i nu gällande patentlagar. Likaledes torde vissa mindre förändringar av organisatorisk natur bli påkallade.

Nordiska och nationella patent vid sidan av varandra. De patentsökande böra ej i framtiden bli hänvisade uteslutande till patent med nordisk giltighet. Möjligheten att liksom nu söka patent med giltighet i blott ett eller två av de nordiska länderna bör kvarstå. En sådan valfrihet är önskvärd, då vissa sökande ej torde ha intresse av skydd annat än i det egna landet och därför ej äro benägna att underkasta sig den ökade kostnad, som ett nordiskt patent kommer att medföra. Att ett icke obetydligt antal sådana sökande kunna komma att finnas, framgår av att antalet ansökningar från sökande med hemvist i nordiskt grannland är ringa i förhållande till antalet hem-

landsansökningar (se bil. IV, tab. 1). Valfriheten är önskvärd också ur allmän synpunkt. Verkställda undersökningar ha givit vid handen, att om endast nordiska patent skulle förekomma och därigenom alla till utläggning godkända ansökningar skulle kungöras och i viss mån granskas vid alla de nordiska patentverken, man knappast kan räkna med någon arbetsbesparing vid patentmyndigheterna. Den lättnad, som ernås genom att den grundläggande nyhetsgranskningen icke behöver ske mer än i ett patentverk mot för närvarande i många fall i två eller tre verk, komme nämligen i så fall att motvägas av det merarbete, som bleve följden av att samtliga till utläggning godkända ansökningar i de nordiska länderna måste utläggas och i viss mån granskas vid tre patentverk.

Sökanden skall alltså ha frihet att välja mellan nationellt patent och patent med nordisk giltighet. Det kunde ifrågasättas att lämna honom även ett tredje alternativ, nämligen att söka patent med giltighet i två av de nordiska länderna. Det kan emellertid knappast förmodas, att de sökande i någon större utsträckning skola å ena sidan önska skydd i mer än ett av de nordiska länderna men å andra sidan ej ha intresse för skydd i samtliga dessa. Det har därför icke synts vara anledning att komplicera förfarandet genom att inrätta det med tanke även på detta alternativ. Ett nordiskt patent, från början gällande i endast två länder, skall alltså enligt förslaget icke kunna meddelas.

Med det antagna systemet att sökanden skall ha valfrihet mellan nationellt patent och nordiskt patent följer, att han i viss mån bör få möjlighet att omvandla en ansökning om patent av det ena slaget till att avse ett patent av det andra slaget. Detta behandlas närmare i ett följande avsnitt.

Det är ej önskvärt att skydd för en och samma uppfinning begäres parallellt genom ansökning om nordiskt patent i ett land och nationellt patent i detta eller annat nordiskt land. Måhända kan detta ej förbjudas. Under alla förhållanden blir det svårt att övervaka, att ett förbud härom följes. Möjligheterna att erhålla patent böra därför vara sådana, att en sökande ej får intresse av att parallellt söka nordiskt och nationellt patent. Bland annat är det av vikt, att ej endast formellt samma pantenterbarhetskrav stadgas i de nordiska länderna utan även att dessa i praxis tillämpas på ett likartat sätt.

Det torde få förutsättas, att patentsökande med hemort i visst nordiskt land i regel inlämna sina ansökningar till detta lands patentverk. I fråga om ansökningar från utomnordiska sökande kan det tänkas inträffa, att dessa ansökningar komma att mer eller mindre ensidigt söka sig till ett av patentverken. En eventuell sådan tendens kan motverkas av att detta verk får stor arbetsbalans och att därför behandlingstiden där blir längre än vid övriga patentverk. Sannolikt torde dock en oproportionerligt stor belastning av ettdera av patentverken ej behöva befaras, om likformiga

patenterbarhetskrav upprätthållas. Givetvis kan det icke vara förenat med ett enskilt verks intresse, att ansökningsströmmen ensidigt söker sig dit, lika litet som ett verk kan ha det motsatta intresset, således att ansökningsströmmen skall söka sig till annat nordiskt patentverk. Skulle emellertid mot förmodan ett av patentverken bli oproportionerligt starkt belastat, få särskilda åtgärder till bot härför övervägas, t. ex. en överföring av ansökningar från ett verk till ett annat.

Språkfrågor. Av ej ringa praktisk betydelse är, hur man skall lösa språkfrågorna beträffande nordiska patent. Det kan göras gällande, att den som fullständigt behärskar ett av språken danska, norska eller svenska utan större svårighet kan läsa och hjälpligt förstå en framställning på något av de båda övriga språken. Från denna utgångspunkt kunde hävdas, att endast språket i ansökningslandet skulle behöva användas såväl i ansökningsförfarandet som i de tryckta patentskrifterna.

Å andra sidan kan anföras, att språkliga nyanser ej sällan ha betydelse, då det gäller att bestämma och avgränsa patentskyddet, och att en så djupgående kunskap om grannländernas språk, som ur denna synpunkt erfordras, ej är allmänt förekommande. Med hänsyn härtill kunde förfäktas, att full trespråkighet, i varje fall i patentskrifterna, borde genomföras. Detta skulle dock föranleda åtskilligt besvär, vålla sökanden kostnad och fördyra de nordiska patentskrifterna.

En lämplig kompromiss synes vara, att beskrivning endast behöver föreligga på ansökningslandets språk, medan patentanspråk och benämning böra, såväl vid utläggning som i de tryckta patentskrifterna, förefinnas parallellt på alla tre språken. På detta sätt bör vinnas tillräcklig tydlighet med minsta möjliga kostnader och besvär för de sökande. Det viktigaste är att anspråken, som i första hand äro grundläggande för skyddet, i varje nordiskt land kunna studeras på detta lands språk. Genom anspråken — och med hjälp av ritningarna, där sådana finnas — torde beskrivningen i regel bli begriplig även för den som icke så väl behärskar grannländernas språk.

Det bör ankomma på sökanden att ombesörja de översättningar av patentanspråk och benämning, som enligt det föregående erfordras. Sådana översättningar behöva emellertid ej avkrävas honom, förrän ansökningen blivit godkänd till kungörande. Förfarandet därvidlag skildras närmare i det följande, liksom också att patentmyndigheterna i de andra länderna ha att fullgöra viss språkgranskning.

Det hittills sagda har gällt beskrivning, patentanspråk och benämning. Vad beträffar andra till patentmyndigheterna ingivna handlingar, som ju ej äro avsedda att tryckas, böra såväl sökande som invändare få använda danska, norska eller svenska språket. En dansk, som söker patent i Sverige, bör sålunda få inlämna svarsskrifter på danska språket, om han föredrager

detta, blott förekommande förslag till beskrivning och patentanspråk inlämnas på svenska.

Ansöknings behandling före kungörandet. En ansökning om nordiskt patent skall i respektive patentverk i stort sett behandlas enligt vanliga regler för patentansökningars handläggning. En likartad organisation av patentverken och införandet av samma arbetsmetoder skulle givetvis kunna vara till fördel med hänsyn till önskvärdheten av en likformig behandling. Ett sådant förenhetligande är emellertid icke en förutsättning för det patent-samarbete, det här är fråga om. Detta synes också lättare kunna komma till stånd, om ej mera genomgripande organisatoriska förändringar krävas. Visar det sig sedermera, att sådana förändringar äro önskvärda, kunna erfarenheterna från samarbetet säkerligen vara av värde, då förändringarna skola i detalj planläggas.

Ansökning om nordiskt patent skall alltså granskas och behandlas på samma sätt som en ansökning om nationellt patent. Skillnaden i behandlingen framträder i stort sett först, då kungörande med utläggning ifrågasättes.

Ansöknings kungörande. Om ansöknings kungörande finnas för närvarande skiljaktiga stadganden i de nordiska ländernas lagstiftning. Olika bestämmelser gälla således om vilka handlingar allmänheten får ta del av vid och efter kungörandet. Ett upprepat kungörande är möjligt i Danmark och Sverige, men ej i Norge. Ett förenhetligande bör eftersträvas, därest nordiska patent komma att meddelas, men är ej en nödvändig förutsättning för sådana patent.

En ansökning om nordiskt patent skall vid kungörandet utläggas för allmänheten i vart och ett av patentverken i Danmark, Norge och Sverige.

Förfarandet vid kungörandet synes lämpligen böra vara följande:

Sedan patentverket i primärlandet beslutat godkänna ansökningen för kungörande, infordras från sökanden uppgift om uppfinningens benämning på övriga nordiska länders språk samt exemplar av patentanspråken med parallell text på dessa länders språk, därest sådana exemplar ej tidigare ingivits. Exemplar av beskrivning och patentanspråk samt ritningar, om sådana finnas, sändas till övriga patentverk för att sedermera utläggas där. I dessa verk företages emellertid dessförinnan granskning av text på landets språk samt undersökes, huruvida kollision föreligger med ansökning, som där är under behandling. (Beträffande kollision vid ansökningar om nordiska patent, se även s. 33 ff.) Resultatet av denna undersökning — *språk- och kollisionsgranskning* — meddelas primärlandets patentverk. Har den, som företagit undersökningen, kännedom om nyhetshinder eller om annat, som kan vara av betydelse, lämnas meddelande om detta. Någon nyhetsgranskning företages dock ej i samband med denna undersökning.

Granskningen vid patentverken kan ge vid handen, att ytterligare föreläggande, t. ex. med anmärkning om kollision eller om språkliga fel, bör givas sökanden, och utläggningen kan därför komma att uppskjutas. Ett sådant föreläggande utfärdas av primärlandets patentverk. Först sedan meddelande från båda de övriga verken ingått och därav föranledd ytterligare behandling slutförts, utsättes av primärlandets verk definitiv dag för utläggningen. Denna bör ske samtidigt vid samtliga tre patentverk.

Sedan ansökningen kungjorts, kan invändning¹ inlämnas vid vilket som helst av patentverken. Invändningen prövas dock vid primärlandets patentverk, och prövningen skall ske i enlighet med där gällande bestämmelser. Efter invändningstidens slut övertar detta patentverk helt behandlingen av ansökningen, vare sig invändning inkommit eller ej. Ytterligare skrifter från en invändare sändas alltså dit. Invändaren får i sin korrespondens använda danska, norska eller svenska språket.

Göres ej invändning, meddelas nordiskt patent. Vid invändning fullföljes och avslutas behandlingen enligt de regler, som i motsvarande fall tillämpas vid behandlingen av ansökningar om nationellt patent. Denna behandling kan sålunda resultera i avslag eller i att nordiskt patent meddelas.

Patentskrifter och patentregister. Vid nordiska patent bör av patentskriften framgå vilket patentverk, som meddelat patentet. Uppfinningens benämning anges parallellt på de tre nordiska språken, och patentanspråken återgivas på samma sätt. Själva beskrivningen återgives däremot endast på ett av språken. I övrigt innehåller patentskriften uppgifter motsvarande dem som vanligen förekomma i patentskrifter.

Meddelande om nummer å beviljade patent kunna med nuvarande kommunikationsmöjligheter snabbt utbytas mellan verken, varför det torde vara möjligt att publicera nordiska patent, oberoende av var de meddelats, i en serie med löpande nummer inom serien. Detta tillvägagångssätt synes böra övervägas, då därigenom förväxlingar undvikas, vilka lätt skulle kunna inträffa, om parallella serier av nordiska patentskrifter, ett för varje land, komme att utgivas.

Särskilda register över beviljade nordiska patent böra föras vid samtliga patentverk. Det kan ifrågasättas, om ej anmälningar till ett av verken borde av detta delgivas övriga verk att införas i där förda register, så att samtliga register över nordiska patent komma att överensstämma.

I registren införas bl. a. uppgifter om överlåtelse av patent till nya innehavare. Dessa behöva ej vara desamma i samtliga länder, ett nordiskt patent

¹ Antalet invändningar var 1950—51

	1950	1951
i Danmark	134	125
i Norge	93	55
i Sverige	208	248

skulle således för Danmark kunna överlätas till viss person, för Norge till annan person o. s. v.

Omvandling av ansökningar om nordiskt patent till ansökningar om nationellt patent och omvänt. En ansökning om nordiskt patent bör kunna omvandlas till att endast avse giltighet i primärlandet eller annat nordiskt land. Exempelvis kollisioner i visst land kunna göra en sådan omvandling nödvändig. De ansökningar om nationella patent, som erhållas vid omvandlingen, böra få giltighet från samma dag som den ursprungliga ansökningen. Möjligheten att företaga omvandling bör finnas så länge ansökningen ej varit föremål för slutligt beslut i första instans.

Begäres omvandling under invändningstiden, bör ansökningen trots detta vara utlagd för allmänheten i samtliga patentverk intill invändningstidens slut.

Av den ansökning om nationellt patent, som blir ett resultat av omvandlingen, bör hela dittillsvarande behandlingen av ansökningen om nordiskt patent framgå. Vid primärlandets patentverk får ansökningen fullföljas som ansökning om nationellt patent efter vederbörlig anteckning om omvandlingen. Övriga patentverk, där anmälan göres om ansökningens fullföljande som ansökning om nationellt patent, måste få till sitt förfogande kopior av ansökningsdokumentet och övriga ursprungshandlingar, tidigare förelägganden, svaromål, ändrade patentanspråk, invändningsskrifter o. dyl. Dessa kopior skulle kunna hämtas ur den ursprungliga ansökningsakten, därest i denna tillräckligt antal exemplar härav ingivits.

En ur en ansökning om nordiskt patent utbruten ansökning bör kunna omvandlas till att avse ett nationellt patent, endast om den ursprungliga ansökningen vid tiden för utbrytningen kunnat omvandlas till ansökning om nationellt patent och i övrigt ej hinder för omvandlingen föreligger.

Genom att omvandlingsmöjlighet finnes kan en sökande, även om han vid ansökningstillfället ej tror sig få intresse av annat än ett nationellt patent, ändå från början söka nordiskt patent. Möjligheten att erhålla nordiskt patent skulle då stå öppen, om ett sådant senare komme att visa sig eftersträwansvärt. Blir ej detta fallet under tiden intill kungörandet, kan sökanden omedelbart före kungörandet begära, att ansökningen omvandlas till att avse ett nationellt patent. Ansökningen och dess behandling kommer då ej att i något väsentligt avseende skilja sig från vad som gäller för en ansökning, som från början avsett ett nationellt patent. Patentanspråk på samtliga nordiska länders språk behöva ej inges och ej heller erläggas vissa i det följande nämnda avgifter, som skulle utgå vid kungörande av ansökning om nordiskt patent.

Ett intresse av att omvandla en ansökning från att ha avsett nationellt till att avse nordiskt patent — således en omvandling i motsatt riktning mot den här ovan behandlade — synes även kunna föreligga, ehuru mera

sällan. Det måste krävas, att omvandlingen begäres före kungörandet och inom ett år från den ursprungliga ansökningen i nordiskt land eller — om prioritet begäres från tidigare ansökning i utomnordiskt land — inom ett år från den prioritetsgrundande utomnordiska ansökningen.

Kollisioner. Kollision mellan två ansökningar föreligger, när ansökningarna helt eller delvis avse samma uppfinning. Kollision föreligger således icke, om ansökningarna exempelvis avse skydd för olika förbättringar vid en och samma i och för sig förut kända anordning.

Ansökningarna i ett kollisionsförhållande kunna ha ingivits av samma eller olika sökande. Som kollisionsärende räknas även ansökningar i tilläggsförhållande samt ansökningar, vid vilka i ena ansökningen hänvisas till den andra ansökningen.

Antalet kollisionsfall vid de nordiska patentverken kan för närvarande uppskattas till 3 à 5 % av totala antalet ansökningar. Av dessa kollisionsfall är endast en del, kanske omkring en femtedel, kollision mellan ansökningar ingivna av olika sökande.

Regel vid de nordiska patentverken är, att av ansökningarna i ett kollisionsförhållande ansökningen med äldre rätt, den tidigare ansökningen, skall vara slutbehandlad innan den senare ansökningen utlägges för allmänheten i samband med kungörande. Detta kan föranleda, att behandlingen av en senare ansökning i ett kollisionsförhållande måste uppskjutas i avvaktan på att en tidigare ansökning slutbehandlas. Innehavaren av den senare ansökningen anses vid kollision mellan ansökningar ingivna av olika sökande ha ett berättigat intresse av att så sker. Kungöres nämligen den senare ansökningen vid en tidpunkt, då den tidigare ansökningen fortfarande är under behandling, kan innehavaren av denna tidigare ansökning företaga vissa omformuleringar av patentanspråken, varvid hänsyn toges till innehållet i den senare ansökningen. Det skydd, som skulle kunna erhållas genom denna senare ansökning, bleve måhända härigenom mera kringskuret än det skydd, som kunnat erhållas, därest den tidigare ansökningen slutbehandlats, innan innehållet i den senare ansökningen blivit bekantgjort. Vid andra fall av kollision, således vid kollision mellan ansökningar, ingivna av samma sökande, vid tilläggsförhållande och vid hänvisning till annan ansökning, kan även uppskov förekomma och är vid de två sistnämnda fallen ofta nödvändigt. Härvid kunna kollisionerna lätt konstateras. Det är fallen med kollision mellan ansökningar ingivna av olika sökande, som erbjuda svårigheter och som särskilt måste beaktas vid ansökningar om nordiska patent. Skall man kunna på ett tidigt stadium upptäcka sådana kollisioner, måste samtliga patentverk ha möjlighet att ta del av alla patentansökningar kort tid efter det de ingivits. Detta synes dock komplicera handläggningen alltför mycket.

Frågar man kravet på att kollisionerna upptäckas på ett tidigt stadium,

kan prövningen av kollisioner uppskjutas, till dess en ansökning skall kungöras. Det har i det föregående förutsatts, att så kommer att ske beträffande sekundärländerna. Annorlunda blir förhållandet i primärlandet. Har sålunda detta lands myndighet kännedom om äldre rätt, grundande sig på en ansökning om nordiskt patent, bör kollisionshänvisning ges så snart som möjligt och den senare ansökningens behandling eventuellt uppskjutas i avvaktan på att den tidigare ansökningen slutbehandlas. Grundar sig den äldre rätten på en ansökning om nationellt patent, bör ävenledes kollisionshänvisning givas. Sökanden bör i så fall kunna omvandla ansökningen om nordiskt patent till ansökningar om nationella patent i de länder, där äldre rätt ej föreligger.

För nordiska patentansökningar skulle således äldre rätt i vilket som helst av de nordiska länderna kunna anföras som avslagsgrund.

Vid det förordade tillvägagångssättet kan det komma att inträffa, att nationellt patent å viss uppfinning meddelas i ett nordiskt land under den tid, en tidigare ansökning avseende nordiskt patent å samma uppfinning fortfarande är under behandling i annat nordiskt land. Det nationella patentet kan i ett sådant fall ej utgöra hinder för att det nordiska patentet meddelas, varför dubbelpatentering kan bli oundviklig. En sådan torde dock bli relativt sällsynt. De tvister, vartill den kan ge anledning, få avgöras av domstol, därest uppgörelse ej på annat sätt kan träffas. Det kan nämnas, att en liknande dubbelpatentering är möjlig även för närvarande, då olika ansökningar, avseende skydd för samma uppfinning, inlämnats, varvid i en av dessa konventionsprioritet åberopats och den andra beviljats under prioritetsåret.

Man kan naturligtvis göra gällande, att det ej föreligger tillräckligt skäl för att kungörandet av den senare ansökningen i ett kollisionsförhållande uppskjutes. Härvid kan hänvisas till det relativt ringa antalet kollisioner mellan ansökningar ingivna av olika sökande. Kollisionsgranskningen skulle, om denna ståndpunkt godtoges, kunna ske samtidigt med att ansökningen är utlagd. Detta skulle visserligen medföra tidsbesparing och administrativ förenkling men också vissa nackdelar för den patentsökande.

Det är även tänkbart att helt slopa den egentliga kollisionsgranskningen. Detta kan ske genom att man icke vid den administrativa behandlingen verkställer någon prövning med hänsyn till bestämmelsen, att då flera anhålla om patent å samma eller väsentligen lika uppfinning den har företräde, som först ansökt härom. Dubbelpatentering skulle med andra ord kunna vara möjlig. Kunde vid sådan patenthavarna icke träffa överenskommelse, finge en tvist i sista hand avgöras vid domstol. Detta har i vissa sammanhang ifrågasatts. I tidigare diskussioner har kostnadsfrågan och frågorna om det arbete och besvär, som myndigheterna ha på grund av kollisionerna, ej spelat någon egentlig roll, utan saken har behandlats uteslutande som en rättsfråga. Man synes härvid i regel ha ansett, att nuvarande

tillvägagångssätt bör bibehållas, även om vissa skäl för en motsatt uppfattning ha framförts. I detta sammanhang skall endast framhållas, att arbetet med ansökningar om patent med nordisk giltighet skulle förenklas, om man ändrar praxis och således ej företar kollisionsgranskning.

*Tilläggspatent.*¹ Nordiska tilläggspatent böra kunna meddelas.

För närvarande gäller, att tilläggspatent ej kan beviljas annan än innehavaren av huvudpatentet. Detta anses böra gälla även för nordiska patent. Finnas för nordiskt patent skilda patenthavare i olika länder, eller har patentet i visst nordiskt land förfallit, exempelvis genom att årsavgift ej inbetalats, skulle därför ingen ha möjlighet att få nordiskt tilläggspatent beviljat åt sig. För att möjliggöra tilläggspatent även i sådana fall, kan det medgivas, att nationella patent meddelas som tillägg till nordiska patent.

Patentombud. Enligt i samtliga nordiska länder nu gällande bestämmelser skall sökande och patenthavare, som ej är bosatt inom ansökningslandet, företrädas av där bosatt ombud. Vid patentgemenskap av här behandlat slag skulle den som söker nordiskt patent ej behöva under ansökningsförfarandet företrädas av mer än ett ombud, nämligen i ansökningslandet. Är sökanden själv bosatt där, är det ej nödvändigt, att ombud anlitas.

De nordiska länderna skulle, även sedan nordiska patent införts, kunna tillämpa olika bestämmelser angående auktorisation av ombud, därest sådana bestämmelser anses erforderliga.

Även om således en ändring av bestämmelserna om patentombud ej är oundgängligen nödvändig, kan en sådan ändring vara önskvärd. Skäl synas tala för att i stället för vad som nu gäller möjlighet införes för ombud, bosatta i något av de nordiska länderna, att företräda sökande vid ett nordiskt grannlands patentverk. En sökande bosatt i något nordiskt land skulle även utan anlitan av ombud kunna söka nordiskt patent hos ett grannlands patentverk. De nu gällande stadgandena skulle således ersättas av den bestämmelsen, att sökande som ej är bosatt i något nordiskt rike måste företrädas av där — således i vilket som helst av de nordiska rikena — bosatt befullmäktigat ombud. Denna förändring måste dock vara inskränkt till att gälla ansökningsstadiet.

I och med att patent meddelas, skulle patenthavare, som icke är inlänning, alltid företrädas av inom riket bosatt ombud. Något annat synes ej vara möjligt med hänsyn till i respektive länder gällande processrättsliga bestämmelser och praxis.

¹ Antalet tilläggspatent under åren 1950—51 var

	1950	1951
i Danmark	29	29
i Norge	42	44
i Sverige	85	92

Avgifterna till patentmyndigheterna. De officiella avgifter, som för närvarande erläggas i patentärenden, äro främst ansökningsavgift, utfärdningsavgift och årsavgifter. Till dessa komma vissa andra avgifter, nämligen besväravgift, påkallningsavgift i Sverige, återupplivningsavgift i Norge och Sverige samt återupprättningsavgift i Danmark och Norge. De nuvarande avgifternas storlek framgå av bil. IV, tab. 4. Man har avsett, att patentmyndigheterna genom avgifterna skola erhålla inkomster, som med viss marginal täcka deras utgifter. Utfärdningsavgifterna äro i första hand avsedda att täcka kostnaderna för tryckning och publicering av patentskrifterna.

Vid nordiska patent och ansökningar härom kommer ej endast det patentverk, som från början behandlat en ansökning, primärlandets patentverk, utan även de övriga nordiska patentverken att utföra ett visst arbete i ärendet. Till detta bör hänsyn tagas vid bestämningen av de avgifter, som skola utgå.

Av avgifterna på ansökningsstadiet märkes i första hand *ansökningsavgiften*. Lämpligt synes vara, att för ansökning om nordiskt patent sådan avgift erlägges endast till det patentverk, där ansökningen om nordiskt patent inlämnas, vilket patentverk ensamt har att behandla ansökningen intill kungörandet.

Utfärdningsavgift bör ävenledes erläggas endast till primärlandets patentverk. Dessutom bör vid kungörandet erläggas en särskild avgift, *kungörandeavgift*, avsedd att utgöra ersättning till de båda övriga patentverken för språk- och kollisionsgranskningen och övrigt arbete, som står i samband med kungörandet. Kungörandeavgiften bör lämpligen erläggas vid primärlandets patentverk för att sedermera tillföras sekundärländernas patentverk genom clearingförfarande.

Såväl kungörande- som utfärdningsavgifterna böra erläggas under viss tidsfrist efter det meddelande lämnats sökanden, att ansökning är godkänd för kungörande.

Årsavgifter böra vid nordiskt patent erläggas till samtliga patentverk. Dessa avgifter synas lämpligast böra inbetalas direkt till respektive patentverk. En annan möjlighet vore, att sådana avgifter till samtliga patentverk skulle kunna inbetalas till vilket som helst av patentverken. Det patentverk, som för annat patentverks räkning mottagit avgift, skulle då tillställa detta verk motsvarande penningmedel, varvid ett clearingförfarande kunde komma till användning.

Erläggas ej årsavgifter i visst nordiskt land, förfaller patentet i detta land. Däremot kan samma patent upprätthållas i annat nordiskt land genom att vederbörliga avgifter erläggas där.

Andra avgifter än de ovan nämnda erbjuda inga särskilda problem i detta sammanhang.

Avgifterna skulle enligt vad ovan sagts sättas så, att de täcka myndig-

heternas utgifter. Denna regel får emellertid endast betraktas som det allmänna rättesnöre, efter vilket avgifternas storlek bestämmes.

De olika avgifterna böra avpassas på sådant sätt, att desamma bli så litet betungande som möjligt för den patentsökande allmänheten. Samtidigt bör man genom avgiftssatserna söka främja vissa intressen, som patentmyndigheterna eller näringslivet i stort kan ha. Det kan sålunda ej vara till nytta för ett lands näringsliv, att patent upprätthållas å uppfinningar, som ej utnyttjas. Detta motverkas åtminstone i viss mån av årsavgifterna. Av betydelse är härvid, att årsavgifterna successivt växa under patenttiden.

Det synes önskvärt, att avgifterna på ansökningsstadiet, främst ansökningsavgiften samt kungörande- och utfärdningsavgifterna, äro lika stora i samtliga nordiska länder. Hänsyn tages härvid till kursen, varför avgifterna räknade i danska, norska och svenska kronor bliva olika. Ändringar av avgifterna på grund av kursvariationer böra dock helst ej ske alltför ofta. Olikheter mellan länderna i fråga om avgifter på ansökningsstadiet skulle kunna göra det ekonomiskt fördelaktigare för sökanden att inlämna sina patentansökningar i visst patentverk, vilket bör undvikas. Bortsett från kungörandeavgifterna böra avgifterna på ansökningsstadiet vara desamma för nordiska som för nationella patent.

I fråga om årsavgifterna behöver icke likhet råda mellan de belopp, som skola inbetalas till patentverken i de olika länderna. Årsavgifterna böra för respektive patentverk avpassas så, att erlagda avgifter av samtliga slag täcka verkens utgifter för patentärenden.

Årsavgifterna för samtliga nordiska patent böra vid visst patentverk utgå med samma belopp. Dessas storlek bestämmes således ej av om landets patentverk eller annat nordiskt lands patentverk behandlat ansökningen från början.

Tänkbart är naturligtvis, att årsavgifterna vid nordiskt patent sättas lägre än motsvarande avgifter för nationella patent. Enklast synes emellertid vara, att årsavgifterna för nordiskt patent i varje land utgå med samma belopp som avgifterna för nationella patent. För detta talar även, att ett flertal nationella patent komma att avse uppfinningar av betydelse endast för den inhemska marknaden. Innehavare av sådana patent, vilka i regel äro bosatta i landet, böra ej få bära större utgifter än innehavare av nordiska patent.

Därest avgifterna komma att bestämmas på sätt som här angivits, innebär det ur kostnadssynpunkt ingen olägenhet att nordiskt patent sökes vid respektive patentverk även i de fall, då vid ansökningstillfället endast nationellt patent framstår som önskvärt.

Ett nordiskt patent kommer att ge samma skyddsverkan som tre nationella patent, nämligen ett i Danmark, ett i Norge och ett i Sverige. För att erhålla och vidmakthålla ett nordiskt patent kräves erläggande av en ansökningsavgift, en kungörandeavgift och en utfärdningsavgift samt årsav-

gifter i tre länder. För tre nationella patent utgå tre ansökningsavgifter, tre utfärdningsavgifter samt liksom vid nordiskt patent årsavgifter i samtliga tre länder. Då skydd kan erhållas genom nordiskt patent, skulle man således spara två ansökningsavgifter och två utfärdningsavgifter. Däremot tillkommer kungörandeavgiften. Denna avgift kan vara av ungefär samma storlek som ansökningsavgiften. Det förutsättes, att ansökningsavgiften vid ansökning om nordiskt patent skall vara lika stor som motsvarande avgift vid ansökning om nationellt patent. Genom att i stället för tre nationella patent uttaga ett nordiskt patent skulle en patentsökande således spara en summa motsvarande en ansökningsavgift och två utfärdningsavgifter.

Det sagda skall tydliggöras med ett exempel. Vore för en ansökning om nordiskt patent ansökningsavgiften 50 kronor, skulle avgiften för kungörandet också kunna vara 50 kronor. Av sistnämnda summa skulle sekundärländernas patentverk vardera erhålla 25 kronor. Utfärdningsavgiften antages vara 75 kronor. Avgifterna på ansökningsstadiet bleve därför tillsammans 175 kronor, om det ej behövde räknas med annat än ansöknings- samt kungörande- och utfärdningsavgifter.

För en ansökning om nationellt patent skulle vid motsvarande avgiftsstorlek utgå ansökningsavgift och utfärdningsavgift med ett sammanlagt belopp av 125 kronor. För tre nationella patent, ett i vart och ett av de nordiska länderna, skulle sammanlagda avgifterna belöpa sig till 375 kronor. Vid nordiska patent skulle enligt vad nyss sagts avgifterna på ansökningsstadiet endast belöpa sig till 175 kronor. En besparing för varje ansökning i fråga om avgifter på ansökningsstadiet om 200 kronor skulle således göras, därest nordiska patent infördes.

Här ovan nämndes, att man genom lämplig avpassning av avgifterna kan söka främja vissa intressen, som myndigheterna kunna ha. Ett sådant intresse är, att ansökning om nordiskt patent kungöres, endast då sökanden avser att upprätthålla patentet i två eller samtliga nordiska länder. Den som från början sökt nordiskt patent men som ej önskar skydd i mer än ett land, bör således ha intresse av att före kungörandet omvandla sin ansökning till att avse nationellt patent. Då en ansökning om nordiskt patent omvandlas till en ansökning om nationellt patent i det land, vars patentverk från början behandlat ansökningen, bör därför ingen ny ansökningsavgift krävas för ansökningen om nationellt patent. Erhålles däremot som följd av omvandlingen en ansökning om nationellt patent i annat nordiskt land, så måste för denna ansökning erläggas vanlig ansökningsavgift. Att kungörande- och utfärdningsavgifterna tillsammans äro större än utfärdningsavgiften för nationellt patent kan ge sökanden ett visst intresse av att inskränka ansökningen till att avse ett nationellt patent, om endast skydd i *ett* land önskas. Av större betydelse härvidlag torde emellertid de utgifter och det ökade arbete vara, som äro betingade av att patentanspråken vid kungörandet måste föreligga på tre språk.

Antalet patentansökningar, omfattningen av patentmyndigheternas arbete samt myndigheternas och den patentsökande allmänhetens utgifter efter införandet av nordiska patent. I vissa fall söker en person eller ett företag för närvarande patent å samma uppfinning i alla de nordiska länderna eller åtminstone i två av dessa. Särskilda ansökningar i varje land erfordras i så fall. Hade nordiska patent kunnat erhållas i stället för endast nationella patent, skulle sammanlagda antalet ansökningar kunnat vara mindre än vad som eljest varit fallet. Ett försök har gjorts att beräkna (se bil. III), hur mycket minskningen skulle kunnat bli. Statistiska uppgifter för åren 1950—51 ha legat till grund för beräkningarna, vilka således skulle visa, hur mycket mindre antalet ansökningar, ingivna till patentmyndigheterna vid denna tid, skulle varit, därest då såväl nordiska som nationella patent beviljats. Vid beräkningarna har bortsetts från att möjligheter att erhålla nordiska patent skulle kunnat medföra en intensifierad patenteringsverksamhet.

Det kan ej med ledning av tillgängliga uppgifter exakt fastställas, huru stort antalet är av de ansökningar i visst nordiskt land, som motsvaras av ansökningar i annat nordiskt land om skydd för samma uppfinning. Beräkningarna i bil. III bygga därför på vissa antaganden, som innebära approximationer. En del av de siffervärden, som anförs i det följande, äro därför ej annat än approximativt riktiga.

Som framgår av tab. 1 i bil. IV ingåvos 1950—51 årligen i medeltal 18.530 ansökningar till de nordiska patentverken, av vilka 4.040 inlämnades till danska, 3.280 till norska och 11.210 till svenska patentverket. Av 1.000 (100 %) ansökningar inlämnades således 220 (22 %) till danska, 180 (18 %) till norska och 600 (60 %) till svenska patentverket.

Av de inlämnade 18.530 ansökningarna kan man räkna med (se bil. III) att 4.440 ansökningar — här kallade dubblettansökningar — avsågo skydd för uppfinningar, för vilka patent även begärts genom ansökning, som ingår i återstående ($18.530 - 4.440 =$) 14.090 ansökningar. Av 1.000 åren 1950—51 inlämnade ansökningar skulle därför i medeltal 240 ($= 24\%$) ansökningar vara dubblettansökningar. Därest ej endast nationella patent utan även nordiska patent kunnat erhållas, skulle dessa ansökningar ej behövt ingivas. Antalet ansökningar skulle således, under de här givna förutsättningarna, då ha varit 24 % mindre än det verkligen var.

Åren 1950—51 beviljades årligen i medeltal 7.060 patent, av vilka 2.400 kunna beräknas vara dubblettpatent (se bil. III). Av 1.000 beviljade patent kan i överensstämmelse härmed beräknas, att i medeltal 340 (34 %) äro dubblettpatent. Antalet patent skulle således, om nordiska patent beviljats, ha varit ungefär 34 % mindre än det verkligen var.

Fördelningen vid de nordiska patentverken av ansökningar och patent mellan sökande och patenthavare från olika länder har med ledning av

uppgifterna från 1950—51 beräknats bliva följande efter införandet av nordiska patent:

Fördelningen av 1000 ansökningar efter sökandens hemland

Sökandens hemland	Ansökningar om nordiskt patent	Ansökningar om nationellt patent	Samtliga ansökningar
Danmark	20	110	130
Norge	20	90	110
Sverige	45	370	415
Övriga länder	165	180	345
Summa	250	750	1.000

Fördelningen av 1000 patent efter patenthavarens hemland

Patenthavarens hemland	Nordiska patent	Nationella patent	Samtliga patent
Danmark	30	85	115
Norge	25	100	125
Sverige	85	270	355
Övriga länder	255	150	405
Summa	395	605	1.000

Enligt dessa sammanställningar skulle av 1.000 patentansökningar 250 ansökningar — således en fjärdedel — avse nordiska patent. Häri inräknas endast ansökningar, vilka ha slutbehandlats som ansökningar om nordiska patent, och således ej ansökningar, vilka omvandlas till att avse nationella patent. Av 1.000 patent beräknas 395 — således nära två femtedelar — vara nordiska patent.

Sammanställningarna visa, att främst utomnordiska sökande kunna väntas komma att begagna sig av möjligheterna att uttaga nordiska patent.

Det är möjligt, att relativa antalet nordiska patentansökningar och patent blir större än vad som framgår av sammanställningarna. Patent, som nu sökes endast i ett land, torde nämligen, då nordiska patent kunna erhållas, i vissa fall komma att sökas för hela Norden.

Den ovan angivna minskningen av antalet patentansökningar och patent (24 % resp. 34 %), som man skulle kunna räkna med, då nordiska patent beviljas, kan ej motsvaras av ett procentuellt lika mycket mindre arbete för patentmyndigheterna. På grund av att en ansökning om nordiskt patent, förutom granskningen vid det verk, som från början behandlat ansökningen, måste underkastas viss granskning (språk- och kollisionsgranskning) vid ytterligare två patentverk, blir arbetet med en sådan ansökning större än arbetet med en ansökning om nationellt patent. Att myndigheternas sammanlagda arbete med granskningen av patentansökningar blir mindre, då såväl nordiska som nationella patent beviljas,

framstår dock som sannolikt. Beräkningar, se bil. III, ha också givit vid handen, att så bör bli fallet. Enligt beräkningarna skulle arbetet, då nordiska patent kunna erhållas, vara omkring 15 % mindre än om endast nationella patent kunnat erhållas. En förutsättning härvid är, att patenteringsverksamheten ej intensifierats på grund av att nordiska patent införts utan att man verkligen kan räkna med det här ovan angivna mindre antalet ansökningar och att fördelningen mellan nordiska och nationella patent blir den angivna.

För nordiska patentansökningar tillkommer emellertid arbete med korrespondensen mellan de nordiska patentverken och annat arbete med administrationen, till vilket ej hänsyn tagits vid de nyss nämnda beräkningarna. Det vid dessa funna värdet å arbetsminskningen gäller endast arbetet med granskning av patentansökningarna. Minskningen av patentmyndigheternas utgifter för patentärenden kan därför ej uppgå till 15 % utan sannolikt till omkring 10 % av de nuvarande utgifterna. Dessa framgå av bil. IV, tab. 6. Utgår man från de för budgetåret 1952—53 beräknade utgifterna, skulle besparingarna kunna uppskattas till för den danska myndigheten 158.000 danska kronor, för den norska myndigheten 164.000 norska kronor och för den svenska myndigheten 494.000 svenska kronor. En sådan besparing med 10 % kan man dock endast vinna i det långa loppet och ej omedelbart, vilket beror på att behandlingen av en och samma ansökning i allmänhet är utsträckt över ett flertal år.

Patentansökningarna under behandling vid en patentmyndighet utgöra myndighetens arbetsbalans. Ansökningarna, som ingå i denna balans, totalbalansen, ha inlämnats till myndigheten vid tidpunkter, som falla inom ett intervall av ett flertal år. Införas nordiska patent, har varje nordisk myndighet därefter att arbeta med en totalbalans, i vilken under åtskilliga år ansökningar komma att ingå, vilka ingivits under tiden före införandet av nordiska patent. Reduceringar av myndighetens personal och därmed av utgifterna, om införandet av nordiska patent gör sådana möjliga, kunna därför komma till stånd först efter ett flertal år. Den arbets- och personalminskning, som ett införande av nordiska patent kan väntas medföra, kommer på grund av det successivt ökade antalet ansökningar måhända aldrig att yttra sig som en verklig minskning. Myndighetens personal- och lokalbehov m. m. kommer endast att växa i mindre snabb takt än vad som skulle varit fallet, därest möjlighet att erhålla nordiskt patent ej förelegat.

Det här ovan sagda har endast avseende på utgifterna för administrationen. Den patentsökande allmänhetens utgifter komma givetvis även att påverkas av att nordiska patent införas.

I det föregående har räknats med att ett mindre antal patentansökningar årligen skulle ha ingivits till de nordiska patentmyndigheterna 1950—51, därest då möjlighet att erhålla nordiska patent förelegat. För varje sådan ansökning, som då ej behövt ingivas, antages sökanden spara 400 dkr.,

vilket beräknas motsvara 420 nkr. eller 300 skr. (häri ej inräknat avgifter till myndigheterna). Detta antagande stöder sig dock blott på ett fåtal uppgifter och på vissa uppskattningar, varför ett säkert underlag för antagandet saknas.

Kostnaden för ett nordiskt patent torde bli något större än kostnaden för ett nationellt patent. I den följande beräkningen av den minskning i de patentsökandes utgifter, som kan bli en följd av att nordiska patent införs, har dock ej hänsyn tagits härtill. I stället har ett så lågt värde som 400 dkr. valts för den summa, som den sökande enligt det ovan sagda kan beräknas spara. Måhända kan det göras gällande, att summan 400 dkr. är för låg och att det sannolikt kan komma att bli en något större besparing än vad här nedan kommer att angivas. Dock torde storleksordningen av besparingarna liksom dessas uppdelning på olika grupper av sökande ej vara behäftad med större fel än att den kan bilda utgångspunkt för ett bedömande av läget.

Därest nordiska patent hade meddelats 1950—51 skulle under de här givna förutsättningarna ett minskat antal ansökningar behövt ingivas och en besparing erhållits, som framgår av följande tabell.

Besparingar för de patentsökande vid nordiska patent

Sökande	Minskning i antalet ansökningar	Motsvarande besparing		
Danska	350	140.000 dkr =	150.000 nkr =	110.000 skr
Norska	350	140.000 „ =	150.000 „ =	110.000 „
Svenska	800	320.000 „ =	340.000 „ =	240.000 „
Övriga	2.940	1.180.000 „ =	1.230.000 „ =	880.000 „
	4.440	1.780.000 dkr =	1.870.000 nkr =	1.340.000 skr

Fördelar med nordiska patent. Med nordiska patent undvikes det dubbelarbete, som för närvarande verkställes, då patentansökningar avseende skydd för samma uppfinning behandlas parallellt av de nordiska ländernas patentverk. För införandet av sådana patent erfordras icke några mera djupgående ingrepp i de nuvarande patentverkens organisation. Inga nya institutioner behöva skapas. Att de nuvarande nationella verken bibehållas medför, att kommunikationen mellan nordiska patentsökande och patentmyndigheter ej kommer att försvåras vid det samarbetsalternativ, varom det här är fråga. Vid alternativ, som förutsätta inrättandet av en gemensam nordisk patentinstitution, skulle däremot kommunikationen försvåras för patentsökande bosatta i annat land än det, inom vars gränser den gemensamma institutionen kommer att förläggas. Att de nationella verken bibehållas kan även vara av vikt med hänsyn till nuvarande internationella läge.

Vid införandet av nordiska patent kräves ej ett fullständigt förenhetligande av patentlagstiftningen i de olika länderna. Domstolarnas handläggning av patentärenden kan ske som förut. Över huvud taget komma förändringar ej att erfordras i fråga om sådant, som har med ett patents rättsverkan att skaffa. Detta, och att inga nya patentinstitutioner behövas, medför att nordiska patent kunna införas utan den tidsutdräkt, som är oundviklig, därest mera djupgående ingrepp i och förändringar av befintliga institutioner måste företagas.

Införandet av nordiska patent synes icke behöva försvåra pågående internationellt patentsamarbete.

Att ett patent täckande hela det nordiska området kan erhållas, medför besparingar för den patentsökande allmänheten. I det långa loppet komma även de statliga organens utgifter att vara mindre, än om endast nationella patent kunnat erhållas.

Med hänsyn till de fördelar nordiska patent kunna väntas medföra, har kommittén, som förut nämnts, ansett detta förslag i första hand böra göras till föremål för närmare utredning.

4. Provisoriska patentansökningar

Förslaget om provisoriska ansökningar, vilket anses i andra hand böra komma i fråga för närmare utredning, ger en möjlighet att undvika en del av det dubbelarbete, som är en följd av att ansökningar om skydd för samma uppfinning behandlas parallellt vid de nordiska patentverken. Enligt förslaget skulle ett administrativt samarbete komma till stånd, vilket icke sträcker sig längre än att de nuvarande patentlagarna i stort sett kunna bibehållas, och endast vissa tillägg till dessa bliva erforderliga. Någon giltighetsgemenskap förekommer icke. Förslaget skiljer sig således på denna punkt från förslaget om nordiska patent. I stort sett kan samarbetet enligt förslaget om provisoriska ansökningar betraktas som en utbyggnad av ett samarbete av förut ofta föreslagen typ, enligt vilket ett patentverk meddelar annat verk resultatet av sin nyhetsgranskning. Det säregna vid det föreliggande förslaget är, att vid begäran om skydd för en och samma uppfinning i två eller samtliga av länderna Danmark, Norge och Sverige ansökningen härom först behandlas i ett av länderna, primärlandet, intill beslut att kungöra ansökningen eller intill dess ansökningen avgjorts utan att leda till patent, och att först därefter motsvarande ansökning tages upp till behandling i annat land, sekundärlandet. För behandlingen i sekundärlandet kan då behandlingen i primärlandet vara vägledande och i vissa avseenden bestämmande.

Vid tidigare förslag, enligt vilka myndigheterna skulle direkt utbyta meddelanden om nyhetsgranskningsresultat, har man ej angivit någon tillfredsställande metod att konstatera, när vid olika patentverk ansökningar, dubblettansökningar, avseende skydd för samma uppfinning, före-

ligga. Detta sker enligt det föreliggande förslaget därigenom, att samtliga dubblettansökningar inlämnas till *ett* lands — primärlandets — patentmyndighet. Av dessa ansökningar är den ena en ansökning av vanligt slag, ställd till denna myndighet och avseende skydd i primärlandet. De övriga ansökningarna, vilka betecknas som provisoriska, äro ställda till myndigheterna i de ytterligare länder, sekundärländerna, där skydd önskas. Någon föreskrift om i vilket land en ansökning åtföljd av provisoriska ansökningar skall inlämnas — t. ex. att nordiska sökande skola inlämna dessa i sina hemland — bör ej finnas. Efter viss kontroll översänder primärlandets myndighet de provisoriska ansökningarna till sekundärländernas myndigheter, där som ingivningsdag för en sådan ansökning får räknas den dag, då ansökningen ingavs till primärlandets myndighet. Sekundärlandets myndighet tar emellertid ej omedelbart upp den provisoriska ansökningen till behandling, utan denna får, såsom skall framgå av det följande, anstå i avvaktan på ytterligare meddelande från primärlandets myndighet.

Den provisoriska ansökningens handläggning och betydelse. Den som önskar patentskydd för en uppfinning i Danmark, Norge och Sverige och härvid utnyttjar möjligheten att ingiva provisoriska patentansökningar har, såsom framgått av det föregående, att till en av dessa länders patentmyndigheter — primärlandets patentmyndighet — inlämna tre patentansökningar. Den ena ansökningen skulle vara av vanlig typ och ställd till primärlandets patentmyndighet. Denna ansökning kallas i det följande grundansökningen. De båda övriga ansökningarna, de provisoriska ansökningarna, skulle ställas till resp. övriga patentverk men i övrigt vara exakta kopior av grundansökningen. De skulle sålunda vara avfattade på primärlandets språk.

Enligt det ovan sagda skulle de provisoriska ansökningarna inlämnas samtidigt med grundansökningen. Man kan också tänka sig medgiva, att detta får ske under en viss kort tidsfrist, t. ex. två månader, efter inlämningsdagen för den ansökning, som skall utgöra grundansökning. Detta skulle emellertid medföra vissa olägenheter, som skall framgå av det följande. Det förutsättes därför, därest intet annat säges, att grundansökning och provisoriska ansökningar inlämnas samtidigt.

Primärlandets patentmyndighet har att så snart som möjligt efter ingivandet kontrollera, att överensstämmelse råder mellan grundansökningen och den eller de provisoriska ansökningarna. Överensstämmelse vitsordas genom anteckning å den provisoriska ansökningen, där även tidpunkten för ingivandet antecknas. Vidare göres anteckning om den provisoriska ansökningen i grundansökningen samt i en i primärlandet befintlig ansökningsjournal e. dyl. Den provisoriska ansökningen åsättes samma klassbeteckning som grundansökningen. Därefter översändes den provisoriska ansökningen till sekundärlandets patentmyndighet.

Sekundärlandets patentmyndighet har att godtaga den provisoriska ansökningen som ingiven vid den tidpunkt, då den ingavs till primärlandets myndighet, varom anteckning finnes i ärendet. Efter den antecknade tidpunkten kan nyhetshinder ej uppstå. Från denna tidpunkt beräknas patenttiden och förfallodagen för årsavgifterna.

En provisorisk patentansökning skall i fråga om villkorligt skydd mot intrång vara jämställd med en vanlig ansökning.

I primärlandet behandlas en grundansökning på samma sätt som vanliga ansökningar intill beslut att kungöra ansökningen eller att vägra patent. När sådant beslut fattats eller sökanden tagit tillbaka sin ansökning eller denna (i Norge och Sverige) definitivt avförts på grund av att sökanden ej besvarat skrivelse från patentmyndighet, lämnas av primärlandets myndighet meddelande härom till sekundärlandets myndighet. Har grundansökningen godkänts för kungörande, skall till meddelandet fogas kopior av beskrivning och patentanspråk, därest dessa ej överensstämma med de ursprungligen ingivna. Extra kopior härför skola alltid ingivas samtidigt med de exemplar, som skola tillhöra grundärendet. Har grundansökningen däremot avgjorts genom annat beslut, skall kopia av detta bifogas meddelandet. Till meddelandet skall, oberoende av vilket beslut som föranlett detta, även fogas en lista över nyhetshänvisningar, om sådana givits i ärendet. I sekundärlandet företages, före det meddelandet erhållits, intet med den provisoriska ansökningen, dock bör sekundärlandets myndighet ta del av de provisoriska ansökningarna för att företaga granskning med hänsyn till eventuella kollisioner. För att underlätta denna kunna provisoriska ansökningar, tillhörande viss enhet enligt klassförteckningen, förvaras samlade. Detta innebär inga svårigheter, då den provisoriska ansökningen redan i primärlandet åsatts klassbeteckning.

Den provisoriska ansökningens komplettering och behandlingen därefter. Sedan primärlandets patentmyndighet lämnat sekundärlandets myndighet ovannämnda meddelande om grundansökningen, skall sistnämnda myndighet taga upp den provisoriska ansökningen till behandling. Den patent-sökande har då att komplettera ansökningen genom att inlämna ansökningshandlingar på sekundärlandets språk och att även i övrigt bringa ärendet i ett i formellt avseende godtagbart skick, såvida detta ej tidigare skett. Lämpligen kan för undvikande av tidsspillan sökanden i skrift från primärlandets myndighet uppmanas härtill, vilken skrift kan översändas samtidigt med att sökanden delgives beslut att godkänna grundansökningen för kungörande eller beslut, varigenom denna ansökning avgöres utan att leda till patent.

Sekundärlandets behandling av den kompletterade provisoriska ansökningen bestämmes av innehållet i meddelandet från primärlandets myndighet och av ansökningshandlingarnas beskaffenhet. Ett antal olika möjligheter kunna härvid föreligga.

Har grundansökningen godkänts för kungörande, kommer behandlingen av den kompletterade ansökningen att bli olika, beroende på om ansökningshandlingarna i denna ansökning överensstämmer med handlingarna i grundansökningen eller om överensstämmelse saknas och sökanden ej önskar åvägabringa sådan.

Att den kompletterade ansökningens handlingar överensstämmer med handlingarna i grundärendet kan, därest ny beskrivning eller nya patentanspråk ingivits i detta, konstateras med tillhjälp av de kopior, som bifogats meddelandet från primärlandets myndighet. Det förutsättes, att sådan överensstämmelse råder. Föreskrivna formella villkor för ansökning om patent i sekundärlandet (t. ex. att utländsk sökande skall företrädas av inom riket bosatt ombud) befinnas även uppfyllda. I sekundärlandet företages då ingen fullständig förprövning. Den kompletterade ansökningen godkännes för kungörande, därest det ej vid undersökning befunnits, att

- 1) äldre rätt föreligger i sekundärlandet,
- 2) för sekundärlandet speciella undantag från patenterbarhet utgöra hinder för patent.

Vid förefintliga brister skall sökanden lämnas skriftligt meddelande här- om och givas tillfälle att avhjälpa bristerna.

Från och med kungörandet behandlas den kompletterade ansökningen som vanliga ansökningar. Detta gäller även vid eventuella invändningar.

På liknande sätt som vid full överensstämmelse mellan handlingarna i grundärendet och motsvarande handlingar i en kompletterad ansökning behandlas denna, om skillnader finnas, som äro beroende på att vissa speciella patenterbarhetsvillkor gälla i primärlandet men ej i sekundärlandet eller på äldre rätt i primärlandet utan motsvarighet i sekundärlandet. I ett sådant fall måste dock särskilt undersökas i sekundärlandet, om den bristande motsvarigheten har sammanhang med något som utgör hinder för patent. En kompletterande nyhetsgranskning i sekundärlandet kan även bli erforderlig.

Kunna i de nu behandlade fallen anmärkta brister ej undanröjas, eller önskar sökanden ej undanröja dessa — här i även inbegripet att sökanden ej bringat beskrivning och patentanspråk i överensstämmelse med motsvarande handlingar i grundärendet — kan den kompletterade ansökningen icke behandlas som en kompletterad provisorisk ansökning. Härom lämnas sökanden besked. Sökanden får dock möjlighet att omvandla ansökningen till en självständig ansökning. Denna behandlas som en vanlig ansökning, dock får densamma giltighet från den provisoriska ansökningens ingivningsdag i primärlandet. Fullständig nyhetsgranskning företages således.

Slutbehandlas grundärendet — då beslut om kungörande ej fattats — i primärlandet utan att leda till patent, bör det finnas möjlighet för sökanden att inom viss tid — exempelvis två månader — efter det beslut fattats i grundärendet få den provisoriska ansökningen upptagen till behandling

i sekundärlandet, utan att den behöver omvandlas till en självständig ansökning. Ansökningen måste då kompletteras och underkastas i fortsättningen av sekundärlandets patentmyndighet prövning, varvid behandlingen av grundansökningen ej får vara bindande men väl kan vara upplysande för myndigheten.

Har grundansökningen icke kunnat leda till patent i primärlandet på grund av där påvisat nyhetshinder, kan sekundärlandets myndighet inskränka sig till att i första hand värdesätta nyhetshindret. Kommer myndigheten härvid till annat resultat än primärlandets myndighet, således anser att hinder för patent ej visats föreligga, måste dock fullständig nyhetsgranskning företagas, innan ansökningen kungöres. Detsamma gäller, om beslutet i primärlandet grundat sig på att äldre rätt förelegat där (kollision) eller på något speciellt, i primärlandet men ej i sekundärlandet gällande undantag från patenterbarhet. Fullständig nyhetsgranskning i sekundärlandet skall också företagas, då ansökningens bortfall i primärlandet beror på att denna varit behäftad med formella brister, som ej undanröjts, eller på att sökanden där frångått ansökningen.

Behöver till skillnad från vad här ovan förutsatts den eller de provisoriska ansökningarna ej ingivas samtidigt med grundansökningen utan kan detta ske under en viss tidsfrist efter dennas inlämnande, måste sekundärlandets myndighet före kungörandet av den provisoriska ansökningen, trots att grundansökningen godkänts för kungörande, företaga en undersökning av att ej nyhetshinder uppkommit under fristen. Styrkt konventionsprioritet kan dock göra detta obehövt.

Avgifter till patentmyndigheterna. Då grundansökning och provisoriska ansökningar ingivas, erläggas vissa avgifter. För grundansökningen utgår således ansökningsavgift av samma storlek som den som vanligen erlägges. För den eller de provisoriska ansökningarna betalas registreringsavgifter. Dessa utgå med ett mindre belopp än ansökningsavgiften och fördelas mellan primärlandets och vederbörande sekundärlands myndigheter. Själva inbetalningen sker till primärlandets myndighet, och den för sekundärlandet avsedda summan tillställs patentmyndigheten där genom ett clearingförfarande. Till de nämnda avgifterna komma eventuellt sedermera för såväl grundansökningar som kompletterade provisoriska ansökningar utfärdningsavgifter på liknande sätt som för vanliga ansökningar. Utöver de nu nämnda registreringsavgifterna och utfärdningsavgifterna skulle på ansökningsstadiet ej några ytterligare utgifter tillkomma för provisoriska ansökningar, som ej omvandlats till självständiga ansökningar. För till självständiga ansökningar omvandlade provisoriska ansökningar anses vanlig ansökningsavgift böra erläggas vid omvandlingen.

Att ansökningsavgift bör utgå vid omvandling är motiverat bland annat av det arbete, myndigheten måste nedlägga på en omvandlad ansökning. Det kan ifrågasättas, om ej sådan avgift alltid borde erläggas, då den

provisoriska ansökningen efter komplettering måste underkastas fullständig prövning i sekundärlandet, således då grundansökningen slutbehandlats i primärlandet utan att leda till patent. Att i detta fall ansökningsavgift ej ansetts böra erläggas beror på att avgiftsbeläggningen skulle innebära en komplikation och icke kan beräknas tillföra myndigheten några avsevärda summor.

Bedömning av alternativet provisoriska patentansökningar. Som här ovan inledningsvis angivits, skulle införandet av provisoriska ansökningar enligt det behandlade förslaget medföra, att en del av det dubbelarbete skulle bortfalla, som de nordiska ländernas patentmyndigheter nu måste nedlägga vid behandling av ansökningar, avseende skydd för samma uppfinning. I detta fall gäller det emellertid endast arbete, som myndigheternas första instanser nedlägga, och ej ens detta arbete helt och hållet. Då grundansökningen slutbehandlats utan att leda till patent, måste nämligen första instanserna underkasta de kompletterade provisoriska ansökningarna för prövning.

Då den provisoriska patentansökningen kompletterats, måste kontrolleras, att beskrivning och patentanspråk på sekundärlandets språk överensstämma med motsvarande handlingar ingivna till primärlandets myndighet och avfattade på detta lands språk. Detta samt kommunikationen i ansökningsärendet mellan primär- och sekundärlandets myndigheter kräver ett icke obetydligt arbete. I de fall, då ansökningarna behandlas fram till det myndigheterna fatta beslut i ärendet, torde därför visserligen en viss arbetsbesparing hos myndigheterna kunna ernås, men denna blir av begränsad omfattning. Annorlunda ställer det sig i ärenden, där sökanden i grundärendet på ett tidigt stadium erhåller sådana upplysningar (t. ex. nyhets hänvisningar), att ansökningen ej vidhålls och därför bortfaller. I dessa fall blir arbetsbesparingen betydande.

Det är svårt att kvantitativt uppskatta den arbetsbesparing för patentmyndigheterna, som skulle kunna bli en följd av att provisoriska ansökningar medgivas. Att den blir avsevärt mindre än den som skulle erhållas, därest nordiska patent infördes, torde vara uppenbart.

En liknande slutsats kan dragas beträffande de patentsökandes utgifter och arbete med ansökningsärendena. Även här gäller, att besparingarna bli störst i fråga om sådana ansökningar, som ej fullföljas fram till myndigheternas beslut utan bortfalla på ett tidigt stadium. Av värde för den patentsökande är även, att avgifterna på ansökningsstadiet bli mindre för provisoriska ansökningar än för vanliga ansökningar. Ombud i sekundärländerna behöver ej anlitas, förrän en provisorisk ansökning skall kompletteras, vilket innebär mindre ombudskostnader eller inga sådana i sekundärländerna. Det senare blir fallet för ansökningar, som ej fullföljas fram till kompletteringen. Från viss synpunkt kan tydligen tillvägagångssättet med provisoriska ansökningar anses vara en utväg för sökande i nordiskt

land att mot en mindre kostnad (registreringsavgifterna) säkerställa en prioritet i grannländerna utöver den ettåriga konventionsprioritetstiden. Detta kan vara en vinst ej minst vid nuvarande långa behandlingstider för ansökningsärendena.

Skulle det i det föregående i första hand framförda förslaget om nordiska patent av någon anledning ej kunna förverkligas men väl det här framlagda förslaget, är ändå i och med detta ett steg taget på vägen mot nordisk patentgemenskap. Inom ramen för det härigenom åstadkomna samarbetet kan ett arbete för att förenhetliga lagstiftning och praxis försiggå och därmed ytterligare steg förberedas. Som förut nämnts kräves ej för provisoriska patentansökningar ett sådant förenhetligande. Detta medför att förslaget lätt kan genomföras.

Mot förslaget talar främst, att dess genomförande skulle ge begränsade fördelar. En viss försening av behandlingen av patentansökningarna i sekundärlandet torde ej kunna undvikas, men denna synes vara av underordnad betydelse. En sökande, som önskar snabb behandling, har givetvis möjlighet att, som nu kan ske, parallellt inlämna ansökningar i de olika nordiska länderna om skydd å en och samma uppfinning.

Med hänsyn till de begränsade fördelar, införandet av provisoriska ansökningar medför, har förslaget härom ansetts endast i andra hand böra komma i fråga för närmare utredning.

5. Övriga samarbetsalternativ

Som framgått av det föregående finnas även andra alternativ till patentgemenskap eller patentsamarbete än de, som särskilt behandlats här ovan. Dessa sistnämnda kunna även modifieras eller kompletteras på olika sätt. Inga av de ytterligare samarbetsalternativ, som sålunda förefinnas, anses för närvarande böra göras till föremål för närmare utredning. Skälen härför framgå av det följande beträffande fyra sådana alternativ, vilka undersökts av kommittén.

Resultat av nyhetsgranskning meddelas annat lands patentmyndighet

Parallell granskning av en viss uppfinnings nyhet i flera nyhetsgranskande patentverk skulle enligt tidigare ofta framförda förslag kunna undvikas genom att sådana verk regelmässigt lämna varandra meddelanden om nyhetsgranskningsresultatet eller att sökandena åläggas lämna sådana meddelanden. De försök, som gjorts, att omsätta dylika tillvägagångssätt i praktiken torde dock ej ha givit väntade resultat.

Vid utbyte av meddelanden om nyhetsgranskningsresultat mellan patentverken måste kunna konstateras, när i två eller flera patentverk överensstämmande ansökningar föreligga. Vidare måste vid viss tidpunkt resultatet av nyhetsgranskning i ett av verken meddelas det eller de övriga verken. Slutligen måste en ordningsföljd mellan behandlingen i de olika verken

fastställas, så att de verk, som ej själva ha att utföra nyhetsgranskning i visst ärende, kunna låta behandlingen anstå till dess meddelande om granskningen erhållits. De åtgärder, som behöva vidtagas härför, kunna ske inom verken med eller utan sökandens medverkan. Olika tillvägagångssätt äro härvid möjliga.

Skola meddelanden om nyhetsgranskningsresultat utbytas mellan de nordiska patentverken, synes det enklaste vara, att sökandena åläggas att själva uppgiva, när ansökningar om patentskydd för samma uppfinning inlämnas i mer än ett av de nordiska länderna. Sådana upplysningar böra lämnas även då ansökningarna icke helt överensstämma, dock måste skydd för samma uppfinning avses. Skillnader mellan ansökningarna kunna exempelvis bero på att ej samma patenterbarhetsvillkor gälla i samtliga länder.

Sökanden kan i vissa fall ha intresse av att ansökningar i olika länder betraktas som dubblettansökningar. Härigenom skulle exempelvis uppskov med behandlingen i visst eller vissa länder kunna erhållas, vilket i en del fall kan framstå som önskvärt för sökanden. I andra fall, t. ex. då sökanden önskar erhålla patent i två eller tre länder utan tidsspillan, kan sökanden ha intresse av att behandlingen sker samtidigt och därför vara obenägen att ge upplysningar om att patent sökas parallellt. Myndigheten måste därför kunna vara förvissad om att i ett av sökanden uppgivet fall en ansökning verkligen är en dubblettansökning. Likaledes bör det icke vara möjligt för sökanden att underlåta att lämna uppgift om att i visst fall en ansökning är en dubblettansökning. Detta syfte kan vinnas antingen genom att myndigheten utövar viss kontroll eller genom att det för sökanden blir en kännbar påföljd, t. ex. att en ansökning förfaller, om uppgifter ej lämnas på föreskrivet sätt.

Ett alternativt tillvägagångssätt är att sökandena ej åläggas någon uppgiftsskyldighet utan att myndigheterna själva undersöka i vilka fall dubblettansökningar föreligga. Vid kontroll, då uppgiftsskyldighet föreligger, eller sådan självständig undersökning, som nyss nämnts, får förutsättas, att meddelanden om samtliga ansökningar i ett land lämnas övriga länder. Det räcker härvid ej, att sökandens namn och uppfinningens titel meddelas, utan mera komplicerade åtgärder måste vidtagas, t. ex. extra kopior av patentanspråken inlämnas av sökanden, vilka kopior av den myndighet, som mottagit desamma, sändas till övriga myndigheter. Även prioritetsdokumenten kunna utnyttjas för kontrollen, men det måste då föreskrivas, att rätten till konventionsprioritet, för att den skall kunna gälla, måste åberopas, då ansökningen inlämnas eller under en kort tidsfrist därefter, samt att prioritetsdokument alltid inlämnas. Kontrollen eller undersökningarna måste utföras av härför kvalificerad personal och torde kräva ett ej ringa arbete.

Frågan om vilket land, som i första hand skall företaga nyhetsgranskning, kan avgöras på olika sätt. Det kan sålunda bestämmas, att denna

granskning alltid skall företagas i det land, där ansökning först inlämnats. En annan möjlighet är att myndigheterna i varje särskilt fall överenskomma om i vilket land granskningen skall företagas, eller att detta bestämmes enligt en viss regel. Sålunda skulle varje patentverk kunna tilldelas ansökningar fallande inom vissa tekniska områden. Man kan även tänka sig att sökanden själv får utpeka det land, där ansökningen först skall nyhetsgranskas.

Under tiden för nyhetsgranskningen i ett av länderna måste behandlingen i övriga länder anstå, om det nu beskrivna tillvägagångssättet skall medföra någon arbetsbesparing. Det kan diskuteras, om behandlingen bör upptagas, då en första nyhetsgranskning utförts — således vid första föreläggandet till sökanden — eller då ansökningen i det nyhetsgranskande landet godkänts för kungörande eller avgjorts utan att leda till patent. Skäl för och emot båda dessa alternativ kunna andragas.

Då tidpunkten för upptagandet av behandlingen är inne, har det nyhetsgranskande verket att lämna uppgift härom samt meddela, vilka nyhetshinder som påträffats. Att överlåta åt sökanden att lämna sådant meddelande synes mindre lämpligt, då sökanden i en del fall kan ha intresse av att meddelandet tillrättalägges på visst sätt eller av ett fortsatt uppskov med behandlingen.

Då behandlingen av ansökningarna upptages i de land, som ej utfört den ursprungliga nyhetsgranskningen, har vederbörande patentverk att bedöma, vilken användning man kan ha av eventuellt anförda nyhetshänvisningar. Äro dessa av den beskaffenheten, att ansökningen kan avslås, kan ansökningen slutbehandlas utan ytterligare nyhetsgranskning. I flera fall torde då endast anmärkning om att den patensökta uppfinningen är förut känd och nyhetshänvisning behöva meddelas sökanden, varefter denne har möjlighet att fränfalla ansökningen eller kan vänta ett avslagsbeslut.

Ha ej nyhetshinder påträffats i det nyhetsgranskande landet eller kunna där påträffade hinder endast medföra, att det begärda patentskyddets omfattning måste inskränkas, kan man i de övriga länderna gå tillväga på olika sätt. Man kan behandla ansökningen summariskt, om motsvarande ansökning godkänts i det ursprungligen nyhetsgranskande landet, men måste då ha kännedom om de godkända patentanspråkens innehåll. Ansökningen behandlas i detta fall i stort sett som provisoriska ansökningar enligt förslaget härom. Det andra sättet är, att granskningsresultatet i det land, som först behandlat ansökningen, endast får vara vägledande, och att fullständig granskning utföres. Det synes svårligen kunna föreskrivas, att någon av dessa vägar eller en medelväg dem emellan städse skall väljas. Åt vederbörande verk får lämnas frihet att bestämma tillvägagångssätt.

Av det ovan anförda har framgått, att ett avsevärt arbete måste nedläggas vid kommunikationen mellan patentverken och vid kontroll. Det är därför tveklöst, huruvida några besparingar kunna ernås. Om så emellertid

skulle bli fallet, borde dessa rättvisligen komma de sökande till godo, som i mer än ett land inlämna ansökningar om skydd för samma uppfinning. Man skulle således ha rätt att räkna med mindre avgifter för sådana ansökningar. Olika avgiftssatser komplicera emellertid den administrativa proceduren och äro därför mindre önskvärda.

En jämförelse mellan tillvägagångssättet med provisoriska ansökningar och den nu behandlade metoden att lämna meddelanden om nyhetsgranskningsresultatet synes utfalla till det förstnämnda tillvägagångssättets fördel. Vid detta kommer mindre tvekan om hur ansökningarna skola handläggas att råda, och kommunikationen mellan verken och vederbörlig kontroll skulle komma att ske enligt ett enkelt schema. Vid båda sätten måste man räkna med vissa förlängningar av behandlingstiderna, men vid provisoriska ansökningar har sökanden att själv avgöra, huruvida han vill begagna sig av möjligheten att ingiva provisoriska ansökningar, trots att behandlingen därigenom fördröjes. I stort sett kan dock tillvägagångssättet med provisoriska ansökningar betraktas som en utbyggnad av metoden att lämna meddelande om nyhetsgranskningsresultat, och de båda sätten ha i vissa avseenden fördelar och nackdelar gemensamma. De särskilda fördelar, de provisoriska ansökningarna medföra, talar för att ett införande av sådana bör föredragas framför enbart meddelanden om nyhetsgranskningsresultat.

Ett nordiskt patentverk

En fullständig nordisk gemenskap förutsätter inrättandet av ett för de nordiska länderna gemensamt patentverk. Ett sådant skulle kunna organiseras antingen med det danska verket eller med de norska och svenska verken som förebild.

Den danska patentmyndigheten är organiserad på ett egenartat sätt. Organisationen kan vara lämpad för ett verk av det danska verkets nuvarande storlek och även för danska förhållanden i övrigt men är mindre lämplig för ett verk av den storleksordning, varom det här blir fråga. De norska och svenska verken äro i stort sett organiserade på samma sätt som utomnordiska prövande myndigheter, och på liknande sätt torde ett eventuellt nordiskt patentverk böra vara organiserat¹.

Vid handläggningen av ärenden torde i stort sett proceduren kunna vara densamma som i nuvarande norska och svenska patentverk. Det förutsättes, att åt de tekniska ledamöterna gives befogenhet att själva godkänna ansökning till kungörande. Det nordiska patentverket bör få en besväravdelning, som har att i sista instans pröva besvär över beslut fattade av verkets anmälningsavdelning.

Enklast för den patentsökande vore, om vilket som helst av danska, norska och svenska språken finge användas i patenthandlingar och vid

¹ För de nordiska patentmyndigheternas organisation och arbetsuppgifter redogöres i bil. II.

korrespondensen med myndigheten. Hänsyn till tredje man medför dock, att patentanspråk och uppfinningens benämning vid utläggningen och i patentskriften bör föreligga på alla tre språken. Likhet råder i detta avseende med vad som ansetts böra gälla vid nordiska patent enligt förslaget härom.

Kungörandet av en patentansökning med utläggning bör ske i samtliga länder, således dels i det gemensamma patentverket och dels i de lokalavdelningar, som böra finnas i länder, där detta verk ej är beläget.

Det nordiska patentverket anses böra uteslutande meddela patent, giltiga inom samtliga nordiska länder. Ett patent skall icke kunna förbli giltigt i något av länderna, om det bortfaller i ett av dessa. Inrättas ett nordiskt patentverk, skulle det således ej bli möjligt att erhålla patent enbart giltiga i något av länderna Danmark, Norge eller Sverige (nationella patent).

En organisationsplan för ett nordiskt patentverk. För att en konkret uppfattning skall kunna erhållas om hur ett nordiskt patentverk kan vara organiserat, har en organisationsplan för ett sådant verk uppgjorts.

Under åren 1950—51 ingåvos enligt gjorda beräkningar (se bil. III) årligen i medeltal tillsammans 14.090 ansökningar, dubblettansökningar ej inräknade, till de nordiska patentverken. Detta antal patentansökningar, avrundat uppåt till 15.000 ansökningar årligen, har det nordiska patentverket beräknats komma att behandla.

Verket förutsättes komma att rekrytera sin personal från alla de tre skandinaviska länderna. För att få en lämplig proportion mellan de olika nationaliteterna synes man kunna utgå från nuvarande ansökningsantal (Sverige 11.200, Danmark 4.000 och Norge 3.300), vilket skulle innebära 60 % svenskar, 22 % danskar och 18 % norrmän. Detta skulle dock blott vara en riktpunkt vid rekryteringen. Vid denna bör nämligen tagas hänsyn även till de sökandes meriter, oavsett nationalitet.

Oberoende av i vilket land det nordiska patentverket förlägges, bör man räkna med löner, som ej understiga motsvarande löner i något av länderna. Då de svenska lönerna torde vara de högsta, ha dessa lagts till grund, och man har utgått från de vid vårriksdagen 1952 beslutade lönerna. Dessa löner tänkas alltså här komma att utgå till de anställda, oavsett nationalitet.

I spetsen för verket bör stå en *styrelse*, bestående av ledamöter, som utses av de danska, norska och svenska regeringarna. Styrelsen skulle ha att utöva en allmän översyn samt att utse verkets ledning (chef, souschefer och byråchefer).

Styrelsen kan förslagsvis bestå av två personer från varje land. Verkets chef bör dessutom i denna sin egenskap tillhöra styrelsen. Styrelsen bör inom sig utse ordförande och vice ordförande.

Ledning. Den omedelbara ledningen av verket utövas av dess chef. Antalet byråchefer har i den personal- och lönestat för det nordiska patentverket, som finnes återgiven i det följande, beräknats till 20, av vilka 3

skulle såsom souschefer närmast under chefen svara för de tre huvudavdelningarna. Chefen och nu nämnda befattningshavare skulle utgöra verkets plenum. På grund av det stora antal byråchefer, som beräknas bli erforderligt, torde fulltaligt plenum blott böra sammankallas, när det gäller ärenden av särskild vikt. I stort sett böra personal-, ekonomiska och allmänt administrativa ärenden, som skola avgöras av chefen, kunna beslutas i närvaro av en eller flera souschefer, eventuellt på föredragning av annan byråchef. En av souscheferna bör vara chefens ställföreträdare.

Hittills ej nämnda tjänstemän böra utses av verket. Utnämningar böra kunna överklagas hos styrelsen.

Besvärssavdelning. Verket förutsättes ha en besvärssavdelning med heltidsanställda ledamöter. Man har beräknat att sex tekniska byråchefer och en rättskunnig byråchef bli erforderliga.

Verkschefen förutsättes i denna sin egenskap vara ordförande i besvärssavdelningen. Med hänsyn till den arbetsbörda, som den administrativa ledningen av det nya stora verket med dess lokalavdelningar i de båda andra länderna kommer att medföra, torde det dock ej kunna antagas att chefen annat än i viktigare fall skall kunna deltaga i besvärssavdelningens arbete. En vice ordförande beräknas bli erforderlig. En av besvärssavdelningens ledamöter förutsättes böra fungera såsom souschef och vice ordförande mot visst tilläggsarvode till byråchefslönen eller med särskild tjänsteställning.

Anmälningsavdelning. Organisationen tänkes uppbyggd på ett stort antal tekniska ledamöter, av vilka var och en förestår sin rotel och har ett avsevärt mått av självständig beslutanderätt. Antalet tekniska ledamöter har beräknats med utgångspunkt från att varje ledamot i genomsnitt skall kunna avgöra 100 ärenden årligen. Detta betyder, att det erfordras 150 ledamöter.

Man tänker sig, att anmälningsavdelningens ledamöter skulle fördelas på ett antal byråer, var och en under ledning av en byråchef. För att en byråchef skall kunna övervaka ledamöternas arbete på ett effektivt sätt, har för det nya verket beräknats ett relativt stort antal byråer, nämligen 12 sådana.

Med det stora antalet byråer i det nya verket torde komma att erfordras en souschef för anmälningsavdelningen, med särskild uppgift att samordna byråernas arbete. Detta bör uppdragas åt en av byråcheferna mot tilläggsarvode eller med särskild tjänsteställning. Dennes egen byrå bör då göras mindre än kollegernas.

I det nya patentverket torde erfordras tre rättskunniga ledamöter, en av varje nationalitet. Dessa torde samtidigt kunna fylla vissa andra administrativa funktioner.

På anmälningsbyråerna böra vidare tjänstgöra ingenjörer såsom tekniska assistenter till ledamöterna. Dessa assistenter, från vilka ledamöterna skola rekryteras, beräknas till sammanlagt 42, dvs. 3—4 på varje byrå.

Administrativ avdelning. Chefen för den administrativa avdelningen, som tillika bör vara personalchef, bör få ställning som en av de tre souscheferna i verket. Han bör vara byråchef med tilläggsarvode eller ha annan särskild tjänsteställning. Närmast under sig bör han ha tre befattningshavare i högre tjänsteställning såsom medhjälpare. Alla de tre nationaliteterna böra lämpligen bli representerade i administrativa avdelningens ledning.

Den administrativa avdelningen bör uppdelas i en kanslibyrå och en kameral byrå.

På kanslibyrån förutsätts tjänstgöra de tre i det föregående nämnda befattningshavare, som skulle vara rättskunniga ledamöter på patentanmälningssavdelningen. Vidare skulle här tjänstgöra biträdande juristpersonal samt kontorspersonal. Vid beräkningen av erforderlig personalstyrka har man utgått från nuvarande personal och fördelningen på lönegrader i svenska patentverket samt gjort en ökning med i genomsnitt 40 %. Av det föregående har framgått, att patentansökningarnas antal beräknas öka med ungefär $\frac{1}{3}$ i jämförelse med nuvarande ansökningsantal vid svenska patentverket, och vidare tillkommer i det nya verket visst arbete med språkfrågor samt skriftväxling med de lokala avdelningarna i de båda andra länderna.

Den kamerala byrån förutsättes komma att få ungefär samma omfattning som kassa-, registrators- och löneuträkningskontoren i det nuvarande svenska patentverket. Det blir nämligen å ena sidan en ökning genom de tillkommande nordiska ärendena men å andra sidan en avlastning genom att det nordiska patentverket ej kommer att handlägga annat än patentärenden. Sammanlagt torde det dock bli viss arbetsökning, varför man räknat med en personalökning av i genomsnitt 10 %.

Biblioteket och dit anknuten verksamhet (uppdelning av patentskrifter, korrekturläsning, bokbindning m. m.) skulle kunna organiseras ungefär som i det nuvarande svenska patentverket. En personalökning med c:a 20 % har dock ansetts bli behövlig.

Biblioteket bör administrativt sortera under administrativa avdelningen.

Vaktpersonal m. m. Man har utgått från personalantal i det svenska patentverket och gjort en ökning med i genomsnitt 40 %. Hit räknas, utom den egentliga vaktpersonalen på de olika avdelningarna, maskinist (portvakt), personal vid förrådet av patentskrifter och andra publikationer, reproduktionspersonal m. m. Hithörande personal bör lyda under administrativa avdelningen.

Tillfällig personal m. m. Här är fråga om arvodespersonal, vikariats- och övertidsersättning, souschefsarvoden samt andra i det föregående ej angivna personalutgifter. Man har tagit till utgångspunkt motsvarande utgifter i det svenska patentverket och gjort ett tillägg med 40 %.

Pensionskostnaderna ha upptagits till 9 % av de sammanlagda lönekostnaderna, vilket motsvarar de nuvarande kostnaderna vid svenska patentverket.

Omkostnader. Man har utgått från de olika omkostnadsposterna för svenska patentverket (publikationstryck, expenser, sjukvård, reseersättningar, reproduktionsverksamheten, transportkostnader), såvitt de avse patentväsendet, och vid beräkningen i det följande av kostnaden för en nordisk patentmyndighet gjort ett tillägg med 50 % till de faktiska svenska kostnaderna. Särskilt vad gäller publikationstryck, som är den största posten, kommer kostnadsökningen förmodligen att bli betydande, icke minst med hänsyn till att alla de tre nordiska språken skola användas och att patentanspråken i varje patentskrift skola tryckas på alla de tre språken.

Fastigheten. Även om man tänker sig någon förefintlig byggnad använd för det nordiska patentverket, kommer en avsevärd om- och eventuellt tillbyggnad att bli erforderlig i samband med det nya verkets inrättande. Kostnaden härför liksom kostnaden för utnyttjande av hittillsvarande byggnad bör kanske på ett eller annat sätt belasta det nya verket, t. ex. i form av en årlig hyra, men detta problem lämnas här åsido. Underhållskostnader för fastigheten ha däremot upptagits.

Lokalavdelningar i länder, där det gemensamma patentverket ej är beläget. I dessa länder böra biblioteken bibehållas ungefär oförändrade. Vidare bör i varje land finnas ett registrators- och kassakontor för inlämning av ansökningar och handlingar samt erläggande av avgifter.

För den kvarstående institutionen i varje land bör finnas en särskild chef, t. ex. en befattningshavare i byråchefs ställning.

De lokala institutionerna synas böra stå under ledning av styrelsen för det nordiska verket och dess chef samt i administrativt hänseende närmast sortera under administrativa avdelningen vid det nordiska verket.

Personalen vid de lokala institutionerna beräknas helt komma att bli av inhemsk nationalitet.

Det har ej synts möjligt att på detta stadium uppgöra personalstat och kostnadsplan för dessa lokalavdelningar. Det synes emellertid kunna antagas, att kostnaden för båda tillsammans ej kommer att överstiga 500.000 svenska kronor.

Gemensam nordisk patentdomstol. Inrättas ett nordiskt patentverk, bör man också söka åstadkomma en nordisk patentdomstol. Denna skulle då ha att avgöra patents giltighet, kanske också — åtminstone i viss utsträckning — andra patentmål, såsom intrångs-, fastställelse- och tvångslicensmål.

I domstolen torde böra ingå både jurister och tekniker såsom ledamöter. Olika organisationsformer kunna tänkas, såsom att ledamöterna äro heltidsanställda, att de ha annan huvudsysselsättning och ledamotskap i patentdomstolen som bisyssla eller att man i detta avseende tillämpar ett blandat system med dels fasta ledamöter och dels andra, särskilt tekniker, som endast tjänstgöra i vissa mål.

För patentdomstolen torde komma att erfordras särskilda föredragande samt ett kansli.

Vid jämförelse med nuvarande förhållanden torde hänsyn knappast böra tagas till kostnaden för den nordiska patentdomstolen. Inrättas en sådan, besparas nämligen vissa nu utgående domstolskostnader i de olika nordiska länderna, och dessa anses vara svåra att uppskatta. I följande beräkningar har därför intet belopp upptagits för patentdomstolen.

Personal- och lönestat för det egentliga nordiska patentverket
Alla belopp äro upptagna i svenska kronor

Befattning	Antal		Totalt lönebelopp	
<i>Styrelse och chef</i>				
Styrelseledamöter	6		30.000	
Chef	1	7	36.700	66.700
<i>Besvärsavdelning</i>				
Tekniska byråchefer	6		169.200	
Rättskunnig byråchef	1	7	28.200	197.400
<i>Anmälningsavdelning</i>				
Byråchefer	12		338.400	
Tekniska ledamöter	150		3.410.700	
Övrig ingenjörspersonal	42	204	651.900	4.401.000
<i>Administrativ avdelning</i>				
Byråchef	1		28.200	
Jurist- och kameral personal i övrigt	14	15	259.600	287.800
<i>Biträdespersonal på hittills nämnda avdelningar ..</i>	51	51	437.900	437.900
<i>Biblioteket: biblioteks- och biträdespersonal</i>	50	50	490.700	490.700
<i>Vaktpersonal m. m.</i>	33	33	289.400	289.400
<i>Tillfällig personal m. m.</i>		367		
Arvodesspersonal, vikariats- och övertidsersättning, souschefsarvoden m. m.	—	—	—	175.000
				6.345.900
			Pensioner	570.000
			Totala personalkostnaden	6.915.900

Beräkning av totalkostnaden för nordisk patentmyndighet (skr):

Det egentliga patentverket

Avlöningar och pensioner upptagas avrundat till	6.900.000
Omkostnader (inbegripet underhåll av fastigheten men ej hyra)	1.250.000
Hela kostnaden för det egentliga patentverket	8.150.000

Lokalavdelningarna i de båda andra länderna

Beräknas till	500.000
Beräknad totalkostnad	8.650.000

Jämförelse mellan kostnaden för ett nordiskt patentverk och nuvarande kostnad för de tre nationella patentverken. Kostnaden för de tre nordiska patentverken uppgår för närvarande till omkring 7.300.000 kronor. En utgiftsökning med ungefär 1.350.000 kronor skulle alltså enligt beräkningen inträda.

Det nordiska patentverket har beräknats komma att mottaga 15.000 patentansökningar årligen. Genomsnittliga kostnaden för en patentansökning skulle alltså bli omkring 575 kronor årligen. Motsvarande kostnad vid de nuvarande patentverken har beräknats till omkring 400 kronor. Detta innebär, att genomsnittliga kostnaden per ärende kan beräknas stiga med ungefär 45 %. Skall man vidhålla grundsatsen, att utgifterna för patentväsendet böra täckas med patentavgifter, pekar detta i den riktningen, att nuvarande patentavgifter skulle behöva ökas i samma proportion. Detta betyder alltså avsevärd höjning av de officiella avgifterna för den som nu blott söker patentskydd i ett av de nordiska länderna. För den som söker patent i alla de nordiska länderna eller åtminstone två av dessa blir det däremot självfallet kostnadsminskning.

Vid jämförelse med nu rådande förhållanden bör beaktas, att det nordiska patentverket beräknats med en organisation, som i olika avseenden är starkare i relation till antalet ärenden än vad fallet är vid något av de nuvarande verken.

Alternativet med nordiska patent ställer sig ekonomiskt gynnsammare än alternativet med nordiskt patentverk. Detta beror på att för ett nordiskt patentverk lönestandard etc. bestämmes av förhållandena i det land, där den högsta standarden råder. Vidare komma alla patentansökningar vid ett sådant patentverk — således även från sökande, som ej önska skydd i mer än ett land — att avse ett patent giltigt inom hela det nordiska området. Ett sådant patent blir på grund av utläggningen på tre olika platser och språkförhållanden dyrare än ett nationellt patent.

Trots detta kan det framstå som egendomligt, att icke kostnaden räknad per ansökningsärende blir mindre vid det stora nordiska patentverket än vid de nuvarande verken. Kan icke möjligheten att rationalisera arbetet vid det större verket medföra, att varje ledamot där årligen skulle kunna avgöra mera än 100 ärenden, varmed räknats och vilket överensstämmer med vad som för närvarande anses normalt?

Vid en diskussion om arbetskapaciteten torde man lämpligen böra utgå från antalet avgjorda ärenden per ingenjör sysselsatt med prövningsarbete (granskare) och ej från antalet ärenden per ledamot. Organisationsplanen förutsätter 80 avgjorda ärenden per granskare. (Antalet ärenden är 15.000 och antalet granskare 192. Med byråcheferna räknas ej i detta sammanhang.) Detta överensstämmer i stort sett med vad som för närvarande anses normalt vid norska och svenska patentverken. Den danska patentmyndighetens säregna organisation medför, att en motsvarande uppgift ej kan lämnas för Danmark.

Vid den omorganisation, som 1951 föreslagits för schweiziska patentverket i samband med övergång till fullständig förprövning, har man vid bedömningen av personalbehovet utgått från i Nederländerna och Tyskland gjorda erfarenheter, enligt vilka varje granskare borde i medeltal kunna

slutbehandla 75—80 ansökningar per år. Då i Schweiz ansökningshandlingarna få avfattas på något av de tre officiella språken i landet, och varje granskare enligt uppgift icke kan korrespondera på mer än ett av dessa språk, beräknas ett 15—20 % större antal granskare bli erforderligt än det som skulle krävas, därest var och en kunde slutbehandla det nyss nämnda antalet ansökningar per år. I Schweiz räknas således med att varje granskare per år skulle kunna slutbehandla omkring 65 ansökningar. Antalet ansökningar i Schweiz 1950 var 11.331, således ungefär samma antal som i svenska patentverket.

I Amerikas förenta stater avgör patentverket årligen omkring 75 ansökningar per granskare, och i det brittiska patentverket avgöres omkring 100 ansökningar. Att märka är härvid, att i det sistnämnda verket såsom regel endast brittiska patentskrifter, som utkommit under de senaste 50 åren, utnyttjas som granskningsmaterial.

Av det anförda framstår som sannolikt, att ett nordiskt patentverk ej kommer att avgöra mera än omkring 80 ansökningar per år och granskare, om prövningen vid de nordiska verken skall bibehålla nuvarande omfattning och grundlighet.

Effektivitet och tillförlitlighet i fråga om utfört arbete. De anförda uppgifterna om antalet avgjorda ansökningar per år och granskare vid patentverk av olika storlek kunna måhända anses tyda på, att vid de nuvarande större verken möjligheterna till rationalisering av prövningsarbetet ej utnyttjats. Frågan om vilka möjligheter att utföra ett billigt och pålitligt prövningsarbete, som ett stort men ej ett mindre eller medelstort patentverk kan ha, skall därför behandlas från allmänna utgångspunkter.

Förhållanden till fördel för de större verken ha vid diskussioner berörande rationaliseringsproblemet angivits vara följande:

1) Vid det större verket får varje granskare behandla ansökningar fallande inom ett mindre område av tekniken och blir därigenom mera specialiserad och lättare förtrogen med granskningsmaterialet än en granskare i ett mindre verk. Detta material blir i regel för varje granskare mindre omfattande vid det större verket.

2) Inom varje område förekomma vid det större verket ett större antal ansökningar om skydd för likartade uppfinningar, vilka kunna granskas samtidigt (s. k. gruppgranskning).

3) Det större verket kan nedlägga mera arbete och bära större utgifter för anskaffning och ordnande av nyhetsgranskningsmaterial än ett mindre verk. Det större verket påstås kunna utnyttja maskinell granskning.

Den större specialiseringen enligt punkt 1 är givetvis till fördel intill en viss gräns. Drives den långt, mister specialisten överblicken av tekniska områden, som ligga nära det egna området. En uppfinning kan knappast förstås och ej heller dess uppfinningskaraktär bedömas utan en sådan över-

blick. Detta beror bl. a. på att det ej annat än i särskilda fall kan anses utgöra en patenterbar uppfinning att inom ett område tillämpa vad som är förut känt inom ett närliggande område. En specialisering är således icke eftersträfvansvärd, om den sträcker sig så långt, att specialisten endast kommer att behärska något eller några av ett antal intimt sammanhängande områden. Det synes således ej berättigat med ett generellt antagande, att ju större en patentgranskande institution är, desto bättre blir arbetsresultatet. Däremot synes det framstå som sannolikt, att en förprövande institution bör ligga inom ett visst storleksintervall för att största möjliga och säkraste arbetsresultat lättast skall kunna ernås. Gränserna för ett sådant storleksintervall kunna givetvis ej exakt bestämmas.

Under tredje punkten här ovan beröres frågan om granskningsmaterialet. Problemet beträffande detta är och har alltid varit synnerligen aktuellt vid samtliga nyhetsgranskande patentverk. Först på senare tid har det motsvarandet problemet, problemet om hur den tekniska dokumentationen bör ordnas, fått en tillnärmelsevis lika stor aktualitet för institutioner och företag, som idka teknisk-vetenskaplig forskning. Här gäller givetvis, att ju större resurser en institution har, desto större blir den samling tekniskt dokumentationsmaterial (här i begripet patentskriftsmaterial), som kan ej endast samlas utan också systematiskt ordnas på sådant sätt, att det blir överskådligt och lättillgängligt.

De av olika länders patentverk utgivna patentskrifterna äro som tidigare nämnts åsatta klassbeteckningar enligt ett visst klassificeringssystem. En uppdelning enligt något av de förprövande verkens system är i regel lämplig för granskningsändamål. Däremot är en uppdelning enligt de icke förprövande ländernas system med dessas mera omfattande indelningsenheter icke tillfredsställande. På grund härav och även på grund av en obenägenhet att parallellt använda olika klassificeringssystem har en omfattande omklassning av utländskt material fått företagas i de enskilda patentverken. Europarådets patentkommitté har emellertid tagit upp klassificeringsfrågorna på sitt arbetsprogram, och en rationalisering ifråga om patentklassificeringen inom en framtid är icke utesluten (se bil. I).

Någon maskinell granskning (t. ex. enligt hålkortssystem) av patentansökningsärenden har såvitt bekant ej kommit till stånd i större utsträckning. Försök lära ha gjorts i Amerika, och från det brittiska patentverket har försports ett intresse härför. Att en maskinell granskning inom vissa områden (t. ex. i fråga om uppfinningar av legeringar) kan innebära fördelar, torde vara obestridligt. Svårigheten är att erhålla arbetsmaterial — t. ex. hålkort — för granskningen. Enklast torde detta ske, om det patentverk, som beviljat ett patent, även iordningställer material för ett hålkort, och kopior av detta tillställas övriga patentverk samtidigt med motsvarande patentskrift. Härför kräves en internationell samverkan. Att i ett patentverk undan för undan åstadkomma hålkort, motsvarande någon

större del av de från utlandet erhållna patentskrifterna, synes däremot knappast vara möjligt ens för patentverk med mycket stora resurser. Det kan nämnas, att inom många områden en maskinell granskning sannolikt ej vore möjlig oavsett resursernas storlek.

Ej heller granskningsmaterialet synes sålunda medföra, att ett större patentverk för närvarande är ställt i en avsevärt gynnsammare situation än verk av en med hänsyn till andra förhållanden lämplig storlek. Det synes vidare, bland annat tack vare pågående arbete med patentklassificeringen, ej kunna befaras, att läget härutinnan i en nära framtid skall försämrats, eller att granskningsuppgiften på grund av materialets ökade omfattning blir omöjlig att genomföra vid ett patentverk av de nordiska verkens storleksordning.

Bör för närvarande inrättandet av ett nordiskt patentverk göras till föremål för närmare utredning? Av det föregående torde ha framgått, att inrättandet av ett nordiskt patentverk ej kan vara motiverat av att det större nordiska verket skulle bli billigare i drift eller ens av att det skulle kunna utföra en mera tillförlitlig förprovning än de nuvarande verken. Den frågan tillkommer därför, om andra skäl tala för inrättandet av ett sådant verk.

Det har förut antytts, att det för den patentsökande allmänheten kan innebära en fördel, om patent kan erhållas för ett större område genom ansökning hos en för flera länder gemensam patentmyndighet. Patent giltiga för hela det nordiska området skulle visserligen kunna erhållas utan ett gemensamt patentverk, men en eftersträfvansvärd likformighet i patenterbarhetsbedömningen ernås bättre vid ett enda patentverk än då tre olika patentverk ha behörighet att utfärda nordiska patent.

Det måste emellertid framhållas såsom en betydande nackdel med ett enda nordiskt patentverk, att kommunikationen mellan allmänheten och patentverket avsevärt försvåras för de länder, som komma att bli utan eget patentverk. Den personliga kontakt mellan verket och allmänheten, som nu spelar en viktig roll i patenteringsproceduren och i hög grad befrämjar denna, komme att för dessa länder möta stora hinder eller tvinga till ej oväsentliga uppoffringar av tid och pengar. Det torde vidare kunna antagas bli avsevärt svårare att åstadkomma en nordisk gemenskap, innebärande fullständig sammanslagning av Danmarks, Norges och Sveriges patentväsen, än ett samarbete enligt förslaget om nordiska patent. Bland annat torde svårigheter av judiciell natur komma att i varje fall avsevärt fördröja samarbetet. Med hänsyn härtill och till de förutnämnda fördelar, som införandet av nordiska patent skulle medföra, anses ett förslag att inrätta ett för Danmark, Norge och Sverige gemensamt patentverk ej för närvarande böra göras till föremål för närmare utredning. Det kan tillrådas att i nuvarande internationella läge i varje fall först pröva den form av gemenskap, som förslaget om nordiska patent innebär.

Ett nordiskt nyhetsgranskningsinstitut

En centralisering av den nyhetsgranskning de nordiska patentverken ha att företaga, med bibehållande av de särskilda verkens rätt att pröva och avgöra ansökningarna, kan ske på olika sätt. Sålunda kan inrättas ett gemensamt nordiskt nyhetsgranskningsinstitut. En annan möjlighet är att olika institut inrättas, exempelvis ett i vardera landet, samt att vart och ett av instituten får att granska ansökningar fallande inom vissa, respektive institut tilldelade specialområden. Sådana institut skulle kunna helt nyinrättas eller inrättas vid något eller några av de bestående patentverken, varvid bibliotek och en del av personalen få bilda stommen till ett nyhetsgranskningsinstitut.

Av dessa alternativ framstå de, som förutsätta nyinrättandet av granskningsinstitut, omedelbart som mindre lämpliga, då nyanskaffningen av granskningsmaterial blir kostsam och svår att genomföra. En förläggning av nyhetsgranskningsinstitutet till olika platser synes även vara mindre välbetänkt. Det är nämligen svårt att på förhand avgöra, inom vilket område en ansökning hör hemma, och det är ofta nödvändigt att i ett ärende företaga nyhetsgranskning inom olika områden. Skulle på en av platserna endast granskning inom vissa områden företagas, kunde nyhetsgranskningen i samma ärende få utföras på olika platser och av olika personer, vilket är olämpligt. Endast alternativet att inrätta ett nyhetsgranskningsinstitut vid ett av de nuvarande patentverken synes således kunna övervägas.

För att klargöra verkan av att nyhetsgranskningen skiljes från själva nyhetsprövningen i övrigt skall i korthet erinras om hur nyhetsgranskning och nyhetsprövning för närvarande i regel företagas vid förprövande patentverk. Härvid må först framhållas, att en patentansökning i största antalet fall undergår icke oväsentliga förändringar under behandlingen i verket. I de ursprungliga ansökningshandlingarna angivas alster eller metoder, beträffande vilka ett antal uppgifter om mer eller mindre säregna förhållanden och detaljer finnas anförda. Patentföremålet karakteriseras genom patentanspråk med vidsträckt omfattning. Det första patentanspråket, huvudanspråket, innehåller således få och allmänna uppgifter. Vid nyhetsundersökningen kunna publikationer anträffas, vilka visa, att en del av det sökanden förutsatt vara nytt är förut känt. Sökanden kan då inkomma med nya patentanspråk, vilka ej omfatta det förut kända. Detta kan ha ernåtts genom att ytterligare uppgifter införts i huvudanspråket, varigenom detta fått en snävare omfattning. Även en fullständig omläggning av patentanspråken kan ha företagits. Det som är upptaget i patentanspråken måste givetvis ha motsvarighet i de ursprungliga ansökningshandlingarna men behöver ej där ha framhållits som något för uppfinningen väsentligt och ej ha varit upptaget i de tidigare patentanspråken. Sådana nya patentanspråk föranleda i ett stort antal fall en andra nyhets-

granskning. Eventuellt kunna ytterligare inskränkningar av det begärda patentskyddet och en kompletterande nyhetsgranskning följa o.s.v. Den prövande tjänstemannen har i samtliga fall ej endast att konstatera, huruvida identitet föreligger mellan patentföremålet enligt patentanspråken och det som visats vara förut känt. För att en uppfinning skall vara patenterbar, måste den nämligen ej endast skilja sig från det som är förut känt, utan skillnaden måste också ha avseende på något väsentligt. Tjänstemannen har att avgöra, om så kan vara fallet, och bygger härvid dels på sin kännedom om praxis vid patenterbarhetsbedömning och dels på sin kunskap om det aktuella läget inom det tekniska område, till vilket uppfinningen är att hänföra. Denna sistnämnda kunskap inhämtar och vidmakthåller han bland annat genom sitt arbete med själva nyhetsgranskningen, då han har att gå igenom patentskriftslitteratur och annan teknisk litteratur. Inom vissa speciella områden torde måhända rent av ett studium av patendlitteraturen vara den enda möjligheten till orientering.

Vid det nu behandlade alternativet till samarbete skulle nyhetsgranskningen företagas vid det nordiska nyhetsgranskningsinstitutet och prövningen i övrigt av de nationella patentverken. Beskrivning och patentanspråk måste genomgå i åtminstone två institutioner, vilket medför ett visst dubbelarbete. Särskilt vid omläggning av patentanspråken komma ytterligare nackdelar att framträda. Patentverket har då att bedöma, huruvida förut påvisade hinder för patent, oftast nyhetshinder, även gälla ansökningsföremålet enligt de nya patentanspråken. Detta kräver god orientering inom ifrågavarande tekniska område. Det kan vid prövningen av de nya patentanspråken visa sig, att en kompletterande nyhetsgranskning måste utföras. Skall denna utföras av nyhetsgranskningsinstitutet, måste patentverket avbryta prövningen och, först sedan utlåtande inkommit från institutet, återupptaga denna. Dubbelarbete och tidsutdräkt bli följderna.

Skild nyhetsgranskning och prövning i övrigt har tidigare försökts i Danmark. Resultatet blev härvid, att efter slutbehandlingen ärendet måste föreläggas den som verkställt nyhetsgranskningen för att få konstaterat, att det som slutligen blivit upptaget som patentföremål varit föremål för nyhetsgranskning. Vid många tillfällen visade det sig härvid, att patentföremålet kommit att mera överensstämma med det förut kända än vad som ursprungligen varit fallet. Att så kunde ske framstår som särskilt anmärkningsvärt av den anledningen, att den som utfört den ursprungliga nyhetsgranskningen och den som verkställt prövningen i övrigt utan svårighet kunnat sammanträffa för att konferera.

Det torde ha framgått av det här sagda, att det vid den arbetsmetod, som framvuxit och kommit att i stort sett tillämpas vid de förprövande patentverken, i många avseenden är olämpligt, att nyhetsgranskningen och prövningen i övrigt företagas av olika tjänstemän.

Som skäl för att ett för flera patentverk gemensamt nyhetsgransknings-

institut skulle inrättas har anförts, att ett institut, som skall betjäna flera länder, kan förses med större bibliotek än de enskilda ländernas patentverk, och att rationalisering och specialisering kan drivas längre än vid dessa. Sådana skäl kunna även anföras för inrättandet av ett för länderna gemensamt patentverk och ha tidigare behandlats. Som därvid framhållits får man ej utan vidare generellt gå ut ifrån att en större patentinstitution kan utföra en förprovning på ett avsevärt billigare och säkrare sätt än en mindre institution.

Som en modifikation av ett egentligt nyhetsgranskningsinstitut kan man betrakta en institution, som ej endast skulle verkställa själva nyhetsundersökningen utan även träffa för patentmyndigheterna bindande beslut i fråga om sådant som har med ansökningshandlingarnas formella beskaffenhet och den patentsökta uppfinningens nyhet att skaffa. Från nordisk synpunkt framstår en sådan institution närmast som ett alternativ till ett gemensamt nordiskt patentverk utan att ge de fördelar men väl medförande samma eller ytterligare nackdelar utöver de, vilka äro förknippade med inrättandet av ett sådant patentverk.

Det är uppenbart, att en del av det dubbelarbete, som har sin orsak i att patent för samma uppfinning sökes i flera länder, kan undvikas genom inrättandet av ett för länderna gemensamt nyhetsgranskningsinstitut. Samma fördel ernås emellertid exempelvis vid de samarbetsalternativ, som enligt det föregående ansetts böra göras till föremål för fortsatt utredning. Av anförda skäl anses alternativet att inrätta ett nordiskt nyhetsgranskningsinstitut icke böra bli föremål för närmare utredning.

Som ett alternativ till inrättandet av ett särskilt nordiskt nyhetsgranskningsinstitut framstår anslutningen till det internationella patentinstitutet i Haag (se bil. I). Då inrättandet av ett nordiskt nyhetsgranskningsinstitut ej kan rekommenderas, måste detta i ännu mindre grad vara fallet med ett överförande av de nordiska myndigheternas nyhetsgranskning till institutet i Haag.

Gemensam nordisk besvärinstans

Enligt förslaget om nordiska patent skulle ansökningar härom handläggas på sådant sätt, att de nuvarande patentmyndigheterna i stort sett komme att bibehålla sin organisation. Förslaget skiljer sig härigenom från projekt, enligt vilka en för Norden gemensam patentmyndighet skulle skapas. Ett mera långtgående samarbete, vilket kan betraktas som en medelväg mellan nämnda förslag och sådana projekt, är även tänkbart. Vid ett sådant mera långtgående patentsamarbete skulle de nuvarande patentmyndigheterna kunna fungera som första instanser samt en för de nordiska länderna gemensam överinstans skapas. En i väsentliga delar gemensam patentlagstiftning torde erfordras vid detta samarbetsalternativ.

Den nordiska överinstansen skulle ha administrativ karaktär och ej vara en domstol i egentlig mening. Den skulle ha att pröva besvär över avslagsbeslut, meddelade av de särskilda ländernas patentmyndigheter, och att pröva invändningsärenden, som gått invändaren emot. Den patentmyndighet, som fattat beslut att kungöra en ansökning, skulle dock först pröva invändningen och kunna besluta, antingen att ansökningen skall avslås eller att den skall godkännas trots den gjorda invändningen. Avslås ansökningen, kan hos den nordiska överinstansen besvär häröver anföras liksom då avslagsbeslut meddelats utan att invändning gjorts. Godkännes ansökningen, kan invändaren påkalla prövning av fallet hos samma överinstans.

Möjligen kunde för ernående av gemensamhet i fråga om sådant, som är praxisbildande, förutom de nämnda även andra ärenden handläggas vid den nordiska överinstansen. Här avses bl. a. utlåtanden till domstolar i patentprocesser och utlåtanden till myndigheterna angående lagförslag.

Tänkbart vore att även tillägga den nordiska överinstansen kompetens att pröva ett beviljat patents giltighet efter talan härom och således ge den liknande behörighet som Die Nichtigkeitssenat vid tyska patentverket.

Beslut fattade i överinstansen böra vara definitiva. Överinstansens arbetsformer böra därför vara sådana, att särskild omsorg ägnas tveksamma fall.

En nordisk besvärinstans kan införas först sedan åtskilliga härmed förknippade problem av legislativ och administrativ natur blivit lösta. Dessa problem äro delvis av komplicerad natur. Kommittén har därför ansett sig böra förorda alternativet med nordiska patent utan påbyggnad av en gemensam besvärinstans.

Erforderliga ändringar i patentlagstiftningen vid olika alternativ

1 Inledning

I det föregående har vid skildringen av de olika samarbetsalternativen på sina ställen antytts det behov av enhetlig lagstiftning, som i skilda fall föreligger. Detta behov varierar självfallet, beroende på vilket samarbetsalternativ det är fråga om.

Då kommitténs uppdrag huvudsakligen avser det administrativa samarbetet, har den icke ansett sig böra i detalj behandla de lagändringar, som skulle bli erforderliga för genomförande av de olika samarbetsalternativen. Än mindre har kommittén ansett sig böra utforma något förslag till lagtext. För att kunna taga ställning till de framlagda alternativen torde det emellertid vara nästan nödvändigt att ha åtminstone en allmän överblick av de vid olika alternativ erforderliga lagändringarna. Det är en sådan överblick som i det följande skall lämnas. Framställningen göres mer utförlig beträffande det till närmare utredning i första hand förordade alternativet nordiska patent, medan de vid övriga alternativ uppkommande lagstiftningsfrågorna behandlas helt summariskt.

Utgångspunkt, när det gäller att bedöma behovet av lagändringar, är helt naturligt nu gällande patentlagar. Dessa äro:

- i Danmark patentlov av 1894/1936 (förkortas dpl),
- i Norge lov om patenter av 1910 (förkortas npl),
- i Sverige 1884 års förordning angående patent (förkortas spf).

Alla lagarna ha ändrats vid olika tillfällen, i allmänhet dock blott i fråga om detaljer. Den svenska patentförordningen, som ju är äldre än grannländernas patentlagar, underkastades emellertid en genomgripande revision genom lagstiftning 1944.

Strävanden att förenhetliga patentlagstiftningen i de nordiska länderna ha tidigare gjort sig gällande (se bil. I). Särskilt är att märka de överläggningar i detta syfte, som pågingo 1938—1941 och som resulterade i att ländernas delegerade nådde fram till helt eller i huvudsak överensstämmande utkast till lagtext i fråga om åtskilliga lagstiftningsfrågor. De vid överläggningarna uppnådda arbetsresultaten torde kunna vara till nytta i nu föreliggande sammanhang.

2. Lagändringar vid alternativet nordiska patent

Genomföres alternativet nordiska patent, kommer det helt naturligt att erfordras regler, som just ge uttryck åt det beslutade samarbetet. Det blir erforderligt med bestämmelser exempelvis om att en patentsökande skall kunna begära patent med nordisk giltighet, att i sådana ansökningar före kungörandet skall föreligga patentanspråk på de båda sekundärländernas språk, att före kungörandet en språk- och kollisionsgranskning skall äga rum i sekundärländerna, att utläggning skall ske ej blott i primärlandet utan även i sekundärländerna, att i sekundärländerna inkomna invändningar skola behandlas och avgöras av primärlandets patentverk och att ett i primärlandet beviljat nordiskt patent skall i sekundärländerna äga samma giltighet som där beviljade nationella patent. Även åtskilliga andra med samarbetsalternativet sammanhängande regler torde behöva fixeras i lagtext. Det har emellertid icke synts vara anledning att på detta stadium närmare ingå på hithörande detaljer.

Det har vid behandlingen av alternativet med nordiska patent starkt understrukits, att vad som torde underlätta genomförandet av detta samarbetsalternativ icke minst är, att nu förefintliga olikheter i patentverkens organisation och i förfarandet hos dem i stort sett utan större olägenheter kunna bestå. Att en viss utjämning av olikheterna kan vara önskvärd må dock framhållas. Särskilt kan man i detta sammanhang tänka exempelvis på de i det föregående berörda olikheterna beträffande föreskrifterna om vad som kan utgöra grund för invändning, invändares och allmänhetens rätt att taga del av handlingar i patentansökningsärenden, ansökningens giltighetsdag vid avhjälpande av brister i handlingarna och andra ändringar samt hur konventionsprioritet skall begäras och styrkas. Ej ens på dessa punkter är dock enhetlighet en nödvändig förutsättning för att samarbetsalternativet skall kunna genomföras.

Alternativet med nordiska patent, sådant det förordats i det föregående, innebär även i ett annat avseende blott en begränsad gemenskap. Meningen är, att ett nordiskt patent skall i vart och ett av de nordiska länderna vara att likställa med ett där beviljat nationellt patent. Föreliggande olikheter i lagbestämmelserna om exempelvis patents verkan, inskränkningar i patenträtten genom föranvändarrätt, utövningstvång och expropriation, överlåtelse och licens, patentintrång och rättegångar om patent kunna alltså kvarstå.

Det återstår emellertid vissa lagbestämmelser, där enhetlighet torde vara en helt eller nästan nödvändig förutsättning för att alternativet med nordiska patent skall kunna fungera på avsett sätt. Detta gäller de grundläggande villkor, som skola vara uppfyllda för att patent skall få beviljas. Främst är här fråga om de allmänna patenterbarhetsreglerna, undantagen från patenterbarheten, stadgandena om nyhets- och kollisionshinder samt

föreskrifterna om vem som ur subjektiv synpunkt äger rätt till patent. Hithörande lagbestämmelser skola i det följande därför något närmare beröras.

De allmänna patenterbarhetsreglerna i de nuvarande patentlagarna äro följande:

enligt dansk lag: "opfindelser, der kan udnytttes i industrien, eller hvis fremstilling kan gøres til genstand for industrielt erhverv" (dpl § 1);

enligt norsk lag: "nye opfinnelser, som kan tilgodegjøres i industrien" (npl § 1);

enligt svensk lag: "nya uppfinningar, som avse alster eller förfaranden och kunna utnyttjas i industriell verksamhet" (spf 1 §).

Lagreglerna torde vara i sak i stort sett överensstämmande, ehuru ordalagen avvika, vilket i gränsfall kan ha bidragit till avgöranden i olika riktningar. Särskilt må nämnas, att i den svenska regeln uttalas, att patenterbara uppfinningar skola avse alster eller förfaranden.

Vid de nordiska överläggningarna 1938—1941 nådde man enighet om att i den allmänna patenterbarhetsregeln skulle utsägas, att patent meddelas å nya uppfinningar, som kunna utnyttjas (udnytttes, tilgodegjøres) i näringsverksamhet. Därigenom skulle även formellt uppnås så gott som fullständig enhetlighet på denna punkt, varjämte man genom att införa "näringsverksamhet" i stället för "industri" skulle markera den utvidgning av det patenterbara området utöver den egentliga industrien, som redan ägt rum i praxis, samt underlätta fortsatt sådan utvidgning, t. ex. beträffande växtpatent.

I alla de nordiska patentlagarna finnas särskilda bestämmelser om *undantag från patenterbarhet*.

Sålunda är föreskrivet, att patent ej må meddelas å uppfinning, vars utövning skulle strida mot lag eller goda seder eller — enligt de danska och norska lagarna — allmän ordning (dpl § 1, npl § 1, spf 2 §).

Lagreglerna om detta undantag torde vara i sak överensstämmande. Vid de nordiska överläggningarna 1938—1941 nåddes enighet om att formulera undantagsregeln även formellt likartat, så att där skulle uttalas förbud mot patent å uppfinningar, vilkas utövning skulle strida mot lag, allmän ordning eller god sed (gode sæder, gode seder). Detta ansluter sig ju nära till den nuvarande formuleringen.

En annan grupp undantagsregler avser närings-, njutnings- och läkemedel samt kemiska föreningar. De gällande lagbestämmelserna äro:

enligt dansk lag: "opfindelser af lægemidler, nærings- eller nydelsesmidler og af fremgangsmåder ved tilvirkning af næringsmidler" (dpl § 1);

enligt norsk lag: "opfinnelser, hvis genstand er et nærings-, nydelses- eller legemiddel eller en kjemisk forbindelse; dog kan patent gis på den særskilte fremgangsmåte for fremstillingen" (npl § 1);

enligt svensk lag: "Avser uppfinning livs- eller läkemedel eller kemisk

förening, må patent ej meddelas å själva alstret utan endast å särskilt förfarande för dess framställning" (spf 2 §).

Här ifrågavarande undantagsregler innebära i stort sett förbud mot patent på själva produkten inom vissa områden, nämligen i alla länderna närings- och läkemedel (därvid i praxis undantagsregeln ansetts omfatta även läkemedel för djur men ej fodermedel), i Danmark och Norge men ej i Sverige njutningsmedel samt i Norge och Sverige men ej i Danmark kemiska föreningar. Sistnämnda skiljaktighet har dock i praktiken knappast någon nämnvärd betydelse, enär i Danmark nya kemiska föreningar icke anses kunna patentskyddas generellt utan blott för viss bestämd användning.

Enligt de gällande reglerna äro patent å förfaranden att framställa nyssnämnda produkter tillåtna, med undantag dock för att enligt dansk rätt patent på sätt att tillverka näringsmedel ej äro medgivna.

De nu behandlade undantagsreglerna äro alltså för närvarande delvis avvikande. Vid de nordiska överläggningarna 1938—1941 enades man om enhetliga lagförslag, enligt vilka undantag från patenterbarheten skulle gälla beträffande närings- och läkemedel för människor samt kemiska föreningar, dock att patent skulle kunna givas å förfarande att tillverka sådana alster. Enligt detta förslag skulle alltså läkemedel för djur samt njutningsmedel (som ej samtidigt har karaktär av näringsmedel) bli patenterbara, och likaså sätt att tillverka näringsmedel; i dessa avseenden skulle undantagsregelns räckvidd i alla eller vissa av länderna inskränkas. Å andra sidan skulle även för Danmarks vidkommande fastslås förbudet mot patent å kemiska föreningar.

Under de senaste åren har i den internationella diskussionen ifrågasatts, att undantagsreglerna i fråga om närings- och läkemedel samt kemiska föreningar skulle kunna slopas, under förutsättning att i patentlagarna vid behov infördes stadganden, ägnade att motverka missbruk av patent på dessa områden.

Kravet på uppfinnings *nyhet* är grundläggande i alla de nordiska länderna. I intet av dessa länder är nyhetskravet absolut, utan endast vissa närmare angivna omständigheter utgöra nyhetshinder. De gällande huvudreglerna om nyhetshinder äro följande:

enligt dansk lag: "Udelukket fra adgang til patent er dog — opfindelser, der paa den tid, da ansøgning om patent indleveres, allerede findes således beskrevet i almindelig tilgængeligt trykt skrift eller her i landet er bragt så åbenlyst i anvendelse, at sagkyndige derigennem er i stand til at udøve dem" (dpl § 1);

enligt norsk lag: "En oppfinnelse regnes ikke for ny, hvis den før patentkravets inngivelse har vært således fremstilt eller gjengitt i alment tilgjengelig skrift eller reproduksjon eller her i riket så åpenlyst utøvet, utstilt eller fremvist, at sakkyndige deretter kan bringe den til utførelse" (npl § 2);

enligt svensk lag: "Uppfinning må ej anses såsom ny, om den, innan ansökan om patent därå inkommit till patentmyndigheten, redan blivit så beskriven i allmänt tillgänglig tryckt skrift eller så öppet utövad, att sakkunnig person kan med ledning av därigenom vunna upplysningar utöva uppfinningen, eller om dess föremål ej väsentligen skiljer sig från alster eller förfarande, som förut blivit sålunda känt" (sp 3 §).

Dessa nyhetsbestämmelser överensstämmer i huvuddragen men förete vissa avvikelser. Medan enligt norsk lag nyhetshinder föreligger, så snart uppfinningen blivit känd genom allmänt tillgänglig skrift, fordras enligt den danska och svenska lagstiftningen, att det skall vara fråga om *tryckt* skrift; i praxis har dock med tryckt skrift likställts skrift, som mångfaldigats genom ett med tryckning jämförbart förfarande. Medan öppen utövning enligt svensk rätt är nyhetshindrande, även om den skett utomlands, är det enligt dansk och norsk lag — i likhet med vad fallet är i flertalet andra länder — blott utövning i det egna landet, som utgör nyhetshinder. Den norska lagen har slutligen uttrycklig bestämmelse om att det innebär nyhetshinder, därest uppfinningen öppet utställts eller förevisats. Direkt motsvarighet härtill saknas i de danska och svenska lagarna, ehuru praxis tenderat att gå i denna riktning.

Vid de nordiska överläggningarna 1938—1941 nådde man enighet om likformiga bestämmelser på denna punkt, varvid den norska lagstiftningen främst lades till grund. Enligt förslaget skulle uppfinning icke anses ny, om den, innan ansökan om patent inkommit, blivit så framställd i allmänt tillgänglig skrift eller bild (reproduktion) eller inom landet så öppet utövad, utställd eller förevisad eller genom offentligt föredrag så beskriven, att sakkunnig person med stöd av därigenom vunna upplysningar kan utöva uppfinningen, eller ock uppfinningen ej väsentligen skiljer sig från vad förut blivit sålunda känt.

Vid lagändringar i samband med genomförande av nordiska patent kan te sig naturligt, att man anser nyhetshinder föreligga, om uppfinningen öppet utövats etc. i vilket som helst av länderna Danmark, Norge och Sverige.

Därest man, såsom i den norska lagen och i det vid de tidigare nordiska överläggningarna uppnådda förslaget, låter varje allmänt tillgänglig skrift utgöra nyhetshinder, blir resultatet, att utlagda patentansökningshandlingar i och med utläggningen komma att verka nyhetshindrande. Anses detta ej lämpligt, erfordras alltså särskild lagbestämmelse. Sådan finnes också i den norska lagen, där den lyder:

"Som alment tilgjengelig skrift i denne lovs forstand regnes ikke patentfremstillinger, som utlegges til almindelig ettersyn her i riket i henhold til denne lovs § 26 eller i fremmed stat i henhold til en tilsvarende lovforskrift.

Under forutsetning av gjensidighet kan Kongen fastsette, at de i en fremmed stat embedsmessig utgitte patentfremstillinger først etter en viss tid

blir å likestille med alment tilgjengelig skrift i denne lovs forstand” (npl § 2).

Vid de nordiska överläggningarna enades de danska och svenska delegerade om ett förslag, som i sak överensstämmer med första stycket i den nyss återgivna norska lagbestämmelsen. En av de norska delegerade ifrågasatte att inskränka undantagsregeln på det sättet, att det blott skulle vara gentemot senare patentansökning från samma uppfinnare eller dennes rättsinnehavare, som utläggning ej skulle verka nyhetshindrande. Enligt detta förslag skulle man alltså skydda uppfinnaren och dennes rättsinnehavare, men ej andra, mot verkan av det genom utläggningen åstadkomna bekantgörandet. Enligt gemensamt förslag av de delegerade vid överläggningarna 1938—1941 skulle man också, på vissa villkor, i andra avseenden skydda uppfinnaren mot verkan av offentliggörande, som ägt rum genom en gentemot uppfinnaren otillbörlig handling eller av denne själv med förbehåll om rätt att erhålla patent. Stadganden härom ingå emellertid för närvarande ej i de danska, norska och svenska patentlagarna, och det har därför ej ansetts vara anledning att i föreliggande sammanhang närmare ingå på förslaget.

De genomgångna lagbestämmelserna om nyhetshinder avse väsentligen blott att klargöra, vilka omständigheter som över huvud taget skola kunna åberopas såsom nyhetshinder. I alla de nordiska länderna gäller emellertid, att formell nyhet gentemot det förut kända icke är tillräcklig. En uppfinning är blott patenterbar, om den innefattar något på visst sätt kvalificerat i förhållande till vad som förut är känt. Danska patentlagen (§ 1) innehåller en särskild bestämmelse, som ger en antydning i denna riktning: ”Udelukked fra adgang til patent er — opfindelser, der som sådanne må anses for at være uden al væsentlig betydning”. Svenska patentförordningen (3 §) ger indirekt uttryck för en liknande tanke genom stadgandet om att nyhetshinder föreligger, därest den patentsökta uppfinningen icke väsentligen skiljer sig från vad som blivit förut känt, vilken formulering upptagits i den förut återgivna, vid de nordiska överläggningarna 1938—1941 förordade allmänna nyhetsbestämmelsen. De patenterbarhetskriterier det här är fråga om och som kunna betecknas på olika sätt (ofta talas om teknisk effekt och uppfinningshöjd) äro svåra att fastslå i lagtext på ett sätt, som kan tjäna som vägledning i konkreta fall. Praxis blir i detta avseende det viktigaste.

Mot en patentsökt uppfinning kan åberopas ej endast nyhetshinder utan även *kollisionshinder*, d.v.s. att ansökningen ej tillräckligt skiljer sig från föremålet för en tidigare patentansökning. Därest denna leder till patent, utgör den då hinder mot patent å den senare ansökningen. Bestämmelserna härom i de danska, norska och svenska patentlagarna (dpl § 3, npl § 3 och spf 9 §) äro ganska likartade. Huvudregeln är, att om flera söka patent å samma eller väsentligen samma uppfinning förste sökanden skall

äga företrädare. I den svenska lagtexten fastslås, att företrädet tillkommer den som först inkommit med så beskaffade ansökningshandlingar, att ansökningens föremål därav tydligt framgår. Dansk och norsk rätt står i överensstämmelse härmed, enär enligt dessa länders patentlagar ansökning icke anses ingiven förrän den föreligger i förståelig form.

Vad som på denna punkt föreslogs vid de nordiska överläggningarna 1938—1941 överensstämmer i sak med vad som redan gäller.

I avsnittet om nordiska patent har berörts frågan om hur kollisionsprövningen skulle ske vid detta samarbetsalternativ. Enligt vad där i första hand föreslagits skulle någon ändring i sak i vad som nu gäller icke erfordras.

De nordiska patentlagarna ha samma huvudregel om *den till patent berättigade*, nämligen att rätt att erhålla patent å uppfinning tillkommer uppfinnaren eller dennes rättsinnehavare (dpl § 3, npl § 3, spf 1 §). Trots detta är läget i de olika länderna ej helt överensstämmande, beroende på tilläggsbestämmelser och skiljaktig praxis.

I Danmark och Sverige är föreskrivet (dpl § 12, spf 4 §), att patentsökande skall lämna uppgift om vem han anser vara uppfinnare samt, om denne är annan än sökanden, förete handling, som visar att sökanden är uppfinnarens rättsinnehavare. I den norska patentlagen finns däremot en särskild presumptionsregel (§ 3), enligt vilken den som först inger patentansökning förmodas vara uppfinnare, intill dess annat visas.

I Danmark och Norge anses, att ett aktiebolag eller annan juridisk person kan stå som uppfinnare, medan i Sverige en eller flera fysiska personer alltid måste anges vara uppfinnare. I Sverige godtagas alltså icke s. k. företags- eller etablissemangsuppfinningar, d.v.s. uppfinningar tillkomna inom ett företag under en så obestämd samverkan mellan ett flertal personer inom företaget, att man icke kan utpeka någon eller några bestämda uppfinnare.

Nu berörda olikheter torde svårligen kunna kvarstå, om samarbetsalternativet med nordiska patent skall genomföras. Vid de nordiska överläggningarna 1938—1941 nåddes ej på alla punkter enighet härutinnan. De svenska delegerade voro då preliminärt beredda att tillråda godtagandet av företagsuppfinningar, men vid den 1949 i Sverige genomförda särskilda lagstiftningen om rätten till arbetstagares uppfinningar lades ej denna uppfattning till grund för regleringen.

Nyss har nämnts den i Sverige existerande särslagstiftningen om rätten till arbetstagares uppfinningar. I Danmark föreligger för närvarande om samma ämne ett lagförslag, som på vissa punkter avviker från den svenska lagen. Införandet av nordiska patent kräver ej, att denna lagstiftning samordnas i de nordiska länderna. En detalj i den svenska lagen må i detta sammanhang nämnas. Arbetstagaren äger enligt denna lag alltid, sedan han underrättat arbetsgivaren om sin uppfinning, söka patent på den-

samma i Sverige, medan samma befogenhet ej föreligger beträffande patentansökning i andra länder. Även denna detalj torde kunna kvarstå efter införandet av nordiska patent.

Den svenska rätten innehåller även i annan lagstiftning en föreskrift, som begränsar uppfinnarens rätt att söka patent i annat land än Sverige. Enligt en lag av 1946 med särskilda bestämmelser om uppfinningar av betydelse för försvaret skola vissa sådana uppfinningar granskas av en speciell nämnd, innan de få offentliggöras. Patentansökning i Sverige får dock ske, enär nämnden då kan göra sin granskning på grundval av patentansökningshandlingarna före dessas offentliggörande, men patentansökning i utlandet kräver nämndens tillstånd. Beträffande uppfinningar av här avsett slag kunna under vissa förutsättningar i Sverige meddelas hemliga patent för statsmyndighet. Det är påtagligt, att de försvarshänsyn, som föranlett dessa bestämmelser, komma att kräva, att de bibehållas även efter införandet av nordiska patent. Även i Danmark och Norge planeras särskild lagstiftning om uppfinningar av betydelse för försvaret.

En ytterligare detaljfråga må i detta sammanhang beröras. I de danska och norska patentlagarna ingå särskilda bestämmelser (dpl § 10 och npl § 4), som inskränka rätten för patentmyndigheternas befattningshavare att erhålla patent, medan regler härom saknas i den svenska patentlagen. Vid införandet av nordiska patent kan det vara lämpligt att nå enhetlighet i lagstiftningen på denna punkt, men nödvändigt kan det icke sägas vara.

Den överblick, som här utan anspråk på fullständighet givits över förefintliga olikheter i de nordiska ländernas patentlagstiftning, visar enligt kommitténs mening, att det icke kan antagas komma att vålla stora svårigheter att ernå enhetlighet i de patenträttsliga huvudfrågor, som äro av vikt vid införandet av det av kommittén förordade samarbetsalternativet med nordiska patent. Begränsar man sig till den enhetlighet, som verkligen kan sägas vara nödvändig för genomförandet av samarbetsalternativet, behöver det icke bli fråga om några lagändringar av större räckvidd. Det bör nämligen ihågkommas, att i den här givna överblicken medtagits flera förut väckta förslag, som visserligen kunna sägas äga samband med den nu påkallade enhetligheten men som icke i och för sig äro oundgängliga för att uppnå denna.

3. Lagändringar vid andra samarbetsalternativ

I det följande skall blott nämnas några ord om de lagändringar, som synas erforderliga eller lämpliga vid genomförande av de övriga av kommittén behandlade samarbetsalternativen.

Vid alternativet med provisoriska patentansökningar torde enhetlighet beträffande de allmänna patenterbarhetsreglerna, undantagen från patenterbarhet och nyhetsreglerna vara, om ej oundgängligen nödvändig, så dock

i hög grad önskvärd, om ett samarbete enligt detta alternativ skall bli till avsedd nytta. Enhetlighet i övriga i föregående avsnitt behandlade avseenden är måhända mindre angelägen, men dock önskvärd.

Det samarbetsalternativ, som endast består i att resultat av nyhetsgranskning i ett nordiskt patentverk skulle meddelas annat nordiskt patentverk, kan igångsättas utan att patentlagstiftningen ens i någon mån förenhetligas. Åtminstone bestämmelserna om nyhetshinder böra dock lämpligen samordnas, och det skulle vara till fördel, om så skedde även beträffande de allmänna patenterbarhetsreglerna och undantagen från patenterbarhet.

Inrättas ett gemensamt nordiskt patentverk, bör i samband härmed införas en helt gemensam patentlagstiftning för de nordiska länderna. I varje fall blir detta erforderligt, om man, såsom kommittén för detta fall förordat, inrättar även en gemensam nordisk patentdomstol. Olikheter i lagbestämmelserna kunna då icke få kvarstå annat än beträffande sådant, som även i framtiden skulle komma att handläggas av de nationella domstolarna.

I vad mån införande av ett nordiskt nyhetsgranskningsinstitut skulle kräva gemensamhet i patentlagstiftningen bleve beroende av ett sådant instituts kompetensområde. Enhetliga bestämmelser om nyhetshinder finge väl i varje fall anses vara en förutsättning, och lämpligen borde även de allmänna patenterbarhetsreglerna och undantagen från patenterbarhet förenhetligas.

Alternativet med gemensam nordisk besvärinstans har av kommittén tänkts såsom en påbyggnad på systemet med nordiska patent. Gemensamhet i de avseenden, som angivits under 2. ovan, skulle alltså under alla förhållanden komma att krävas. Hur långt man därutöver skulle behöva gå i gemensamhet, bleve beroende av den kompetens, som skulle tillkomma besvärinstansen. Förmodligen skulle det, om en sådan instans inrättades, komma att te sig påkallat att samordna lagstiftningen i alla väsentliga avseenden.

Internationellt patentsamarbete under 1800-talet och under den förflutna delen av 1900-talet

1. Strömningar under 1800-talet och under 1900-talets första årtionden¹

En grund för ett patentväsen var flerstädes lagd före 1800-talets början, och under nämnda sekels första hälft tillkom ett ordnat sådant i ett antal stater av industriell betydelse. Vid seklets mitt och ett par decennier därefter kom emellertid en patentfientlig rörelse att göra sig gällande, vilken väl överensstämde med vissa dåtida liberalistiska strömningar. Rörelsen framtvängde undersökningar och överväganden. Av stor betydelse för den följande utvecklingen blev härvid den första internationella patentkongressen, som ägde rum i Wien 1873. Från de vid denna kongress antagna resolutionerna kan följande citeras:

I. Skydd för uppfinningar bör i alla civiliserade nationers lagstiftning garanteras:

a) emedan de civiliserade folkens rättsmedvetande kräver lagligt skydd för det andliga arbetet;

b) emedan detta skydd, under förutsättning att beskrivningarna å uppfinningarna fullständigt offentliggöras, bildar det enda praktiskt verksamma medlet att utan tidsförlust och på trovärdigt sätt bringa nya tekniska idéer till allmänhetens kännedom;

c) emedan patentskyddet gör uppfinnarens arbete lönande och därigenom driver därtill kallade förmågor att själva ägna tid och medel åt införande av nya och nyttiga tekniska metoder och inrättningar, eller förskaffar uppfinnaren främmande kapital, som utan patentskydd skulle söka och finna en tryggare placering;

d) emedan genom den obligatoriska fullständiga publikationen av den uppfinning, som utgör föremål för patentet, de stora offer av tid och penningar, som dess tekniska utförande i annat fall skulle kosta alla länders industri, i betydlig grad förminskas;

e) emedan patentskyddet berövar fabriks hemlighetssystemet, som är det tekniska framåtskridandets störste fiende, förfäste;

f) emedan de länder, som sakna ett rationellt patentväsende, lida stor skada därigenom, att dess talangfulla krafter uppsöka länder, där deras arbete finner lagligt skydd;

g) emedan enligt erfarenhetens vittnesbörd patenthavaren är den, som verkssammast sörjer för att hans uppfinning vinner snabb utbredning.

¹ Se exempelvis Knoph: Åndsretten (Oslo 1936) och Damm: Opfinderrettens genstand (København 1937). I de anförda arbetena ges anvisningar om annan patenthistorisk litteratur. För de nordiska länderna giva de betänkanterna, som föregått tillkomst och revision av patentlagar, i vissa fall värdefulla upplysningar om tidigare patentlagar och om det industriella rättsskyddet i olika länder. Av sådana utredningar kan särskilt nämnas Ud-kast til love om den industrielle retsbeskyttelse (Kristiania 1904) och Patentlagstiftningskommitténs betänkanden VI. Förslag till lag om patent m. m. (Stockholm 1919).

De danska och svenska patentmyndigheternas historia behandlas i uppsatser i Dansk patentväsen gennem halvtreds aar, (København 1944) och Ett ämbetsverk i näringslivets tjänst. Kungl. Patent- och registreringsverket 50 år (Stockholm 1941).

Patentväsendets utveckling och den aktuella debatten under senaste tid avspeglas i Arkiv för patent-, mönster- och varumärkesskydd (Stockholm 1919—1925) samt Nordiskt industriellt rättsskydd (Stockholm 1932—1948) och dess fortsättning NIR Nordiskt immateriellt rättsskydd (Stockholm 1949—).

- II. En verksam och nyttig patentlag måste vila på följande grundvalar:
- a) endast uppfinnaren själv eller innehavaren av hans rätt kan erhålla patent;
 - b) patent får ej vägras utlänning;
 - c) med hänsyn härtill är en föregående undersökning av nöden;
 - d) ett uppfinningspatent bör meddelas för en tid av femton år eller kunna intill nämnda gräns utsträckas;
 - e) med patentets meddelande bör vara förenad en fullständig publikation, som möjliggör uppfinningens tekniska användning;
 - f) kostnaderna för patentets meddelande bör vara måttliga, dock bör genom en stigande avgiftsskala ligga i uppfinnarens intresse att så snart som möjligt låta ett gagnlost patent förfalla;
 - g) genom ett väl organiserat patentämbete bör det göras lätt för en var att få del av beskrivningen å varje patent ävensom att erhålla kännedom om vilka patent som äro i kraft;
 - h) underlåtenhet att inom ett land utöva en uppfinning skall icke medföra patentets förlust, i händelse den patenterade uppfinningen överhuvud en gång blivit utförd och tillfälle är berett det ifrågavarande landets undersåtar att förvärva och begagna uppfinningen.

Dessutom anbefaller kongressen:

- i) att lagliga bestämmelser träffas, efter vilka patenthavaren kan tillhållas att i sådana fall, där det allmännas intresse så fordrar, mot skälig gottgörelse överlåta sin uppfinning till nyttjande av alla, som sådant åstunda och innehava därtill nödiga egenskaper.

Den prövning i olika länder av patentväsendets berättigande, som framtvingades av den patentfientliga rörelsen, kom i regel att ge utslag till patentväsendets förmån. Ett bekant undantag gäller för Nederländerna, som 1869 upphävde sin patentlag och under ett femtiotal år framåt kom att sakna sådan.

Det var först under 1800-talets andra hälft som en mera ingående juridisk bearbetning av patenträtten påbörjades. Då uppmärksammades också i hög grad patentväsendets internationella sida, och lämpligheten av en mellanfolklig reglering av detta kom att erkännas. Parisunionen, för vilken här nedan skall närmare redogöras, tillkom 1883. Det främsta syftet med denna var att i varje enskilt unionsland ernå likställighet mellan det egna landets medborgare och medborgare i övriga unionsland.

Till skillnad från vad som tidigare gällde för näringsprivilegier, kom rättskydd i form av patent å en uppfinning endast att kunna åtnjutas för nya uppfinningar. Någon absolut nyhet kom i regel ej att erfordras. Offentliggörande i en för allmänheten tillgänglig publikation samt öppen utövning utgöra numera alltid nyhetshinder, men bestämmelserna härom ha ej identiskt samma innebörd i olika länder.

Man kom tidigt att gå skilda vägar vid prövningen av den patentsökta uppfinningens nyhet och patenterbarhet. Enligt *förprövningssystemet* företar patentmyndigheten en prövning före patentmeddelandet. Prövningen föregås, då den är fullständig och således även innefattar nyhetsprövning, av en genomgång av litteratur, främst patentskrifter, verkställd av myndigheten. Syftet med denna nyhetsgranskning är att utröna, huruvida den patentsökta uppfinningen är förut känd genom någon publikation.

Enligt *anmälningssystemet* är själva patentmeddelandet ett rent registreringsförfarande, som föregås av en mer eller mindre ingående formell prövning. Prövningen av patenterbarheten verkställs av domstol i samband med talan om patentintrång. Part, som bestrider patenterbarheten, har då att påvisa nyhetshinder eller annat hinder för patent.

Vid ett tredje system, det s. k. *uppbudssystemet*, måste en ansökning utläggas för allmänheten före patentmeddelandet, och åt var och en lämnas möjlighet att hos patentmyndigheten göra invändning mot att patent beviljas. Som stöd

härför har man då att påvisa nyhetshinder eller annat hinder för patent. Myndigheten prövar invändningen, och denna kan få till följd att ansökningsen avslås. Uppbudssystemet ingår numera i regel som en del av ett fullständigt förprovningssystem. Amerikas förenta stater tillämpar dock ett förprovningssystem, utan att allmänheten har invändningsmöjlighet.

Flertalet länder kom under 1800-talet att välja anmälningsförfarandet, och endast i ett mindre antal stater verkställdes förprovning. De förprovande staterna spelade emellertid och spela fortfarande en betydande roll industriellt sett. Vi finna här främst Amerikas förenta stater och Tyskland samt Storbritannien, som dock först från 1902 obligatoriskt verkställt nyhetsgranskning inom patentmyndigheten och därvid endast å brittiska patentskrifter.

Bland europeiska stater, som för närvarande tillämpa förprovningssystem med nyhetsgranskning, märkas Danmark, Finland, Förbundsrepubliken Tyskland, Irland (nyhetsgranskning endast å irländska patentskrifter), Island (nyhetsgranskning verkställs av danska patentmyndigheten), Nederländerna, Norge, Storbritannien (nyhetsgranskning endast å brittiska patentskrifter), Sverige och Österrike.

I olika länder, även i de nordiska, ha såväl förprovningssystemet som anmälningsystemet haft anhängare. Till förmån för anmälningsystemet har man anfört, att en stor del av de patentsökta uppfinningarna ej ha något större ekonomiskt värde eller kunna utgöra ett hinder för rörelsefriheten inom näringslivet. Det vore slöseri att för dessa utföra en fullständig förprovning. För övrigt kunde en nyhetsgranskning ej ge absolut visshet om att en uppfinning vore ny och kunde därför verka vilseledande. Nyhetsprovningen vore tidskrävande och fördröjde patentets meddelande. Slutligen har man gjort gällande, att granskningsmaterialet i en snar framtid kommer att få en sådan omfattning, att en nyhetsgranskning, som skall fylla rimliga krav på fullständighet, blir alltför dyrbar för att kunna regelmässigt utföras i alla patentärenden.

Förprovningssystemets anhängare göra gentemot den sistnämnda uppfattningen gällande, att man hyst och givit uttryck för denna uppfattning sedan mycket lång tid tillbaka, utan att det, som man vid varje tidpunkt väntat sig skola inträffa inom en snar framtid, ännu blivit verklighet. Genom lämplig klassificering och tillkomsten av moderna hjälpmedel har granskningen i stället förenklats och underlättats. Nyhetsgranskningen kan visserligen ej ge absolut visshet om att ett patent är hållbart, men det är ett fåtal patent i förhållande till totala antalet beviljade, som upphävas av domstol på grund av nyhetshinder, påträffade efter patentmeddelandet. Det bör vara en stor fördel såväl för patenthavaren som för allmänheten att veta, att ett patent i övertägligande antalet fall kan anses hållbart och bör respekteras. En patentmyndighet har också vida större möjligheter att utföra en nyhetsgranskning än en enskild person eller ett företag. I ett land utan förprovning har den, som önskar få nyhetsläget beträffande en patenterad uppfinning klarlagt, att själv verkställa en nyhetsgranskning. Av enskilda utförda nyhetsgranskningar äro dyrbara och detta förhållande samt kostnaderna i samband med processerna medföra, att förprovningssystemet endast skenbart är det dyrare systemet.¹

Man kom tidigt att ha sin uppmärksamhet riktad på det oekonomiska i att ansökningar om patent å en och samma uppfinning måste självständigt nyhetsgranskas i olika länder. Tanken på att undvika detta genom administrativ samverkan (t. ex. genom inrättandet av ett internationellt granskningsinstitut) är gammal.

¹ Se Nyhetsgranskningen vid de nordiska patentmyndigheterna. En diskussion vid femte nordiska mötet för industriellt rättsskydd i Stockholm den 27 september 1946. NIR 1947 s. 23 ff.

Sammanfattningsvis kan sägas, att tanken på en internationell samverkan inom patentväsendet väcktes i mitten av 1800-talet. Det var väsentligen två mål man sökte nå genom en sådan samverkan. Det ena var likställighet mellan olika länders medborgare. Härför har Parisunionen varit ett medel. Det andra var en ekonomisering till nytta för de enskilda uppfinnarna, för företagen och för samhället i stort. För att nå detta mål förutsattes en administrativ gemenskap eller åtminstone en administrativ samverkan staterna emellan. Någon sådan har endast kommit till stånd i mycket blygsam omfattning. Men man strävar just nu, såsom skall framgå av det följande, efter att även här nå bestående resultat. Som ett led i en strävan att nå de nu nämnda målen kan ett förenhetligande av de olika ländernas lagstiftning betraktas. Något sådant har ännu ej kommit till stånd, men steg på vägen häremot ha tagits.

2. Parisunionen

År 1883 undertecknades i Paris en konvention angående en union till skydd för den industriella äganderätten, den s. k. Pariskonventionen¹. Till denna union, Parisunionen, äro numera anslutna ett fyrtiotal stater. Samtliga europeiska stater med undantag av Albanien, Island och Sovjetunionen tillhöra unionen. Endast ett femtontal utomeuropeiska stater äro anslutna, bl. a. Amerikas förenta stater, Kanada, Brasilien, Mexiko, Israel, Japan, Australien, Nya Zeeland och Sydafrika.

Den ursprungliga konventionstexten har reviderats genom beslut vid konferenserna i Washington 1911, Haag 1925 och London 1934. Då ej alla unionsstaterna anslutit sig till den i London eller ens till den i Haag antagna texten, äro för närvarande tre texter av aktuell betydelse. Danmark och Norge ha anslutit sig till Londontexten, under det att för Sverige Haag-texten gäller².

Pariskonventionen har ej endast avseende på rättsreglerna angående patent utan även på annat som faller inom området för det industriella rättsskyddet, således på reglerna om nyttighetsmodeller, mönster, varumärken, firma, ursprungsbeteckningar och illojal konkurrens.

Konventionens huvudregel stadgar, att det industriella rättsskydd, som gives det egna landets medborgare, även skall givas åt medborgare i övriga unionsländer eller åt dem som utan att vara medborgare i ett unionsland äro fast bosatta i sådant eller där driva verkligt industri- eller handelsföretag. Denna regel om likställighet har varit av utomordentligt stor betydelse. Konventionen innehåller även regler för vissa detaljer, t. ex. beträffande påföljd vid utebliven utövning av patenterad uppfinning m. m. Konventionen har härigenom blivit ett led i en strävan att förenhetliga de olika ländernas patentlagstiftning. Syftet härmed är att i konventionens anda nå ej endast formell utan även reell likställighet mellan det egna landets och övriga unionsländers medborgare.

Av väsentlig betydelse har konventionens bestämmelse om prioritetsrätt blivit. Enligt denna har den, som i ett av unionsländerna första gången ansöker om patent å en viss uppfinning, under tolv månader företrädesrätt i övriga unionsländer för en motsvarande ansökan.

Enligt konventionen skall i vart och ett av unionsländerna finnas ett särskilt organ för ärenden rörande det industriella rättsskyddet. Därjämte skall i Bern finnas en internationell byrå till skyddande av denna rätt (Bureau international pour la protection de la propriété industrielle). Om denna byrås verksamhet

¹ Se exempelvis v. Zweigbergk: Internationell och nordisk samverkan rörande industriellt rättsskydd (Festschrift tillägnad professor Gösta Eberstein, Stockholm 1950 s. 255 ff.)

² Förslag till lagstiftning för att möjliggöra Sveriges biträdande av London-texten är för närvarande under behandling.

stadgas i konventionen. Den internationella byrån skall i enlighet härmed bl. a. samla alla slag av upplysningar angående det industriella rättsskyddet samt sammanfatta och offentliggöra dessa. Den skall företaga allmännyttiga undersökningar av intresse för unionen samt med stöd av de dokument, som ställas till dess förfogande, utgiva en tidskrift på franska språket rörande de frågor, som angå unionens föremål. Byrån skall gå medlemmarna i unionen tillhanda med införskaffande av sådana särskilda upplysningar beträffande den internationella behandlingen av frågor rörande industriellt rättsskydd, vilka de kunna behöva.

I den nämnda tidskriften, *La Propriété Industrielle*, publiceras av den internationella byrån insamlade statistiska uppgifter beträffande patentansökningar och patent i unionsländerna samt lämnas meddelanden om patentlagstiftningen i dessa m. m.

Ett internationellt samarbete, bland annat med liknande syfte som det man förverkligat genom Parisunionen, har vid sidan av denna kommit till stånd mellan amerikanska stater. En första konvention avslutades mellan ett flertal sådana stater i Montevideo 1889. Denna har följts av andra konventioner och konventionsförslag.

3. Förslag att inrätta en för flera länder gemensam patentmyndighet

Patentsamarbetet inom Parisunionen har, som framgått av det föregående, haft ett begränsat syfte. Någon direkt administrativ samverkan mellan patentmyndigheterna har icke förutsatts i Pariskonventionen. Sådan samverkan har ej heller tidigare kommit till stånd vid sidan av unionen annat än i mycket begränsad omfattning. För det samarbete mellan Belgien, Frankrike, Luxemburg och Nederländerna, som nyligen resulterat i inrättandet av ett internationellt patentinstitut i Haag, skall särskilt redogöras i det följande.

Om sålunda samarbete ej i större utsträckning kommit till stånd, ha dock förslag härom ej saknats.¹ De mest långtgående av dessa ha avsett inrättandet av en för ett flertal länder gemensam patentmyndighet med behörighet att utfärda i dessa länder giltiga patent. Man har också föreslagit en sådan myndighet, vilken skulle tilldelas en begränsad kompetens eller som enbart skulle spela rollen av granskningsinstitut.

Efter första världskrigets slut föreslogs, att en central institution skulle inrättas i Bryssel för registrering av patentansökningar och för nyhetsgranskning. De nationella patentmyndigheterna skulle dock bestå och mottaga ansökningarna samt sända dessa till den föreslagna institutionen. Denna skulle — obligatoriskt för ansökningar från stater med nyhetsprövning, valfritt för övriga — antingen vitsorda att nyhetshinder ej förelåg eller lämna en förteckning över nyhetshänvisningar. Förslaget behandlades vid en konferens i Paris i november 1919 och ledde där till en överenskommelse. Denna remitterades till de deltagande tjugofyra staterna för ratificering, men endast åtta stater verkställde sådan, varför förslaget fick falla.

Efter andra världskriget framkom inom Europarådet ett förslag att inrätta ett liknande verk. Vid rådets session i september 1949 förelåg en plan för inrättandet

¹ En redogörelse för strävanden att internationalisera patentväsendet fram till början av 1910-talet lämnas i Hasselrot: *Världspatent* (Industritidningen Norden 1911 s. 335 ff.). Denna uppsats ingår även i Hasselrot: *Patenträttsliga uppsatser* (Stockholm 1914). För tiden därefter saknas en motsvarande redogörelse på skandinaviskt språk. I notisavdelningen i NIR har fortlöpande lämnats underrättelser om aktualiteter i fråga om det internationella patentsamarbetet. Sådana underrättelser ha även lämnats i *La Propriété Industrielle* samt i de i olika länder utgivna patenttidskrifterna.

av ett europeiskt patentverk och ett utkast till konvention härom. Detta verk skulle enligt huvudalternativet ej endast ha till uppgift att verkställa en förberedande prövning av en patentsökt uppfinnings nyhet och ansökningshandlingarnas formella beskaffenhet utan också att träffa för de nationella patentmyndigheterna bindande beslut härom. Förslaget behandlades 1951 av en inom Europarådet verksam kommitté av patentexperter från medlemsstaterna. Kommittén ansåg, att förslaget icke erbjuder en möjlig lösning av problemet att åstadkomma ett patentsamarbete mellan dessa. Man arbetar dock, som skall framgå av det följande, för närvarande inom kommittén vidare i syfte att söka ernå en sådan lösning.

Ett förslag till patentgemenskap inom Brittiska Imperiet, i vissa avseenden likartat med de nyss nämnda förslagen, behandlades vid en imperiekonferens 1922 men kom ej att leda till det eftersträfvade målet.

Under det senaste världskriget framställdes från tysk sida ett detaljerat förslag om inrättandet av en europeisk patentmyndighet. Detta förslag gav ej några praktiska resultat.

Av intresse i detta sammanhang är en konvention mellan amerikanska stater, antagen i Rio de Janeiro 1906, enligt vilken ett panamerikanskt patentskydd skulle kunna erhållas. Konventionen förutsatte upprättandet av en amerikansk myndighet med två byråer, en i Havana och en i Rio de Janeiro. Myndigheten skulle förmedla registreringen i en amerikansk stat av en i annan sådan stat registrerad rättighet. Denna konvention blev emellertid ratificerad endast av ett fåtal stater och fick ej någon praktisk betydelse.

Tanken på inrättandet av ett för de nordiska länderna gemensamt patentverk har framförts vid olika tillfällen av enskilda personer.¹

4. Förslag om patentgemenskap mellan olika länder utan en för dessa gemensam administrativ myndighet

Förutsättning för en patentgemenskap mellan olika stater är ej nödvändigtvis en gemensam patentmyndighet. Möjligt är exempelvis även att staterna överenskomma att patent, som beviljas av en av staternas patentmyndigheter, skola gälla i den eller de övriga staterna. Härigenom skulle undvikas att ansökning avseende samma uppfinning ingäves i mer än en av dessa stater.

En av de första som behandlat frågan om ett sådant samarbete torde det tyska patentombudet du Bois-Reymond ha varit.² Det skedde 1909. I första hand uppger han Tyskland och Österrike som stater, mellan vilka en överenskommelse om ett samarbete av det nu behandlade slaget med hänsyn till likartade patent- och språkförhållanden lätt skulle kunna komma till stånd. Dessutom nämnas statsgrupperna England, Australien, Sydafrika och Indien, vidare Amerikas förenta stater och Canada samt slutligen Frankrike, Belgien och Italien.

För de nordiska ländernas vidkommande föreslog 1946 det svenska Uppfinnarekontorets dåvarande chef, ingenjören C. A. Hult, bildandet av en skandinavisk patentunion. Denna skulle innebära, att patent beviljat i ett av de nordiska länderna skulle få giltighet i samtliga dessa länder. I anknytning till detta förslag hemställde styrelsen för Svenska uppfinnareföreningen i skrivelse den 19 septem-

¹ Se exempelvis Grandjean: *De la fusion des administrations scandinaves de la propriété industrielles* (La Propriété Industrielle 1928 s. 44 ff.), samt Khennet: *Om ett gemensamt nordiskt patentverk* (Nordiska tankar, Stockholm 1939 s. 54 ff.).

² Se du Bois-Reymond: *Das Weltpatent* (Studien zur Förderung des gewerblichen Rechtsschutzes, Josef Kohler als Festgabe zum 60. Geburtstage zugeeignet von deutschen Praktikern, Berlin 1909 s. 465 ff.).

ber 1946 hos chefen för svenska handelsdepartementet om en allsidig utredning av frågan om ett nordiskt patentsamarbete.¹

Som modifikationer av nu nämnda samarbetsförslag kunna de förslag räknas, enligt vilka patent, meddelat i ett land, ej utan vidare blir giltigt i annat land utan först efter särskild registrering i detta eller efter ett patentmeddelande föregånget av viss begränsad prövning.²

Tanken på ett samarbete av detta slag för de skandinaviska ländernas vidkommande framfördes 1930 av dåvarande chefen för danska patentmyndigheten, direktör N. J. Ehrenreich-Hansen.³ Då en ansökning om patent fullständigt behandlats och godkänts i ett nordiskt land, skulle för motsvarande ansökning i annat nordiskt land endast prövas, att för landet gällande särskilda patenterbarhetskrav vore uppfyllda samt tillses att äldre rätt ej kränktes. Ansökningen skulle därjämte kungöras och hänsyn tagas till eventuella invändningar. Förslaget kom aldrig att förverkligas.

I Nederländerna och Canada⁴ har den patentsökande lagstadgad skyldighet att efter anmodan härom till patentmyndigheten lämna upplysning om de nyhets hinder, som anförts i andra länder, där patent söks å samma uppfinning. Bestämmelser härom infördes i Nederländerna 1921. Detta lands patentmyndighet undersökte vid denna tidpunkt, huruvida icke upplysningar om nyhetsgranskningsresultaten skulle kunna utväxlas direkt mellan patentverken. Såvitt bekant kom någon överenskommelse härom ej till stånd, och de möjligheter, den holländska lagen enligt ovanstående ger myndigheten att få del av nyhetsgranskningsresultatet i andra länder, torde endast i mycket begränsad omfattning ha underlättat myndighetens arbete.

5. Internationellt patentsamarbete med syfte att åstadkomma likformighet i patentlagstiftningen i olika länder

Strävandena inom Parisunionen att åstadkomma internationell likformighet beträffande patentlagstiftningen ha tidigare omnämnts. Sådana strävanden utanför unionen ha berört regionalt begränsade statsgrupper med intima relationer mellan de deltagande staterna eller varit av privat karaktär. Det nu pågående arbetet inom Europarådets patentkommitté syftar även mot ett förenhetligande av patentlagstiftningen.

För de nordiska ländernas vidkommande framfördes tidigt tanken på ett samarbete av nu avsett slag.⁵ Redan vid ett nordiskt juristmöte i Köpenhamn 1881

¹ Se C. A. Hult: Skandinavisk patentunion (Industritidningen Norden 1946 s. 13; diskussion i samma publikation s. 41 ff., 123 ff. och 400) samt Svenska patentverket om det nordiska patentsamarbetet (NIR 1950 s. 32 ff.). Se även Hassager i NIR 1950, s. 1 ff.

² Hit räknas då icke meddelandet av s. k. importpatent utan endast ett på reciprocitetens grundval vilande samarbete mellan staterna. Vissa länder bevilja enligt ett förenklat förfarande importpatent å en uppfinning, som redan är patenterad i annat land. Villkoren härför äro olika i olika länder.

³ Se Synpunkter på det industriella rättsskyddet. Några uttalanden av chefer för statliga industriella rättsskyddsinstitutioner i Norden (Industritidningen Nordens bilaga Svensk Tidskrift för Industriellt Rättsskydd 1930 s. 330 ff.).

⁴ Se Hasselrot: Om patentväsendets internationalisering (Arkiv för patent-, mönster och varumärkesskydd 1924 s. 1 ff., jfr även notis å s. 4 ff. i samma publikation) samt Kinmanson: Om nyhetsgranskning av patentansökningar (Ett ämbetsverk i näringslivets tjänst, Kungl. Patent- och registreringsverket 50 år, Stockholm 1941 s. 133 ff.).

⁵ Se Hasselrot: Om skandinavisk samverkan på det industriella rättsskyddets område (Arkiv för patent-, mönster- och varumärkesskydd 1919 s. 4 ff och 17 ff.) samt tidigare a. a. av v. Zweigbergk. Jfr även Gemensam nordisk patentlagstiftning. En diskussion vid nordiska handelsmötet 1936 (NIR 1936 s. 155 ff.).

diskuterade man "förutsättningarna för erhållande av överensstämmande patentlagar för de nordiska länderna". De nu i Danmark, Norge och Sverige gällande patentlagarna ha emellertid tillkommit utan att ha föregåtts av sådant samarbete. Däremot har efter Parisunionens tillkomst vid ett flertal tillfällen överläggningar ägt rum mellan de nordiska patentverkscheferna rörande ländernas ställning till unionen och föreslagna ändringar av konventionstexten.

Det var först 1922 som officiella överläggningar kommo till stånd mellan danska, norska och svenska delegerade. Vid dessa visade det sig, att enighet i vissa patenträttsliga huvudfrågor syntes möjlig att nå. Någon ny lagstiftning tillkom dock ej i anslutning till överläggningarna. Nya nordiska överläggningar kommo till stånd 1938 och de följande åren. Vid dessa voro även finska delegerade närvarande. Ändamålet med dessa överläggningar var att söka åstadkomma en enhetlig patentlagstiftning i de nordiska länderna. Konferenser höllös i Stockholm 1938, i Köpenhamn 1939 och i Helsingfors 1941. Vid den sistnämnda konferensen voro de norska delegerade förhindrade att närvara. Samarbetet avstannade därefter med anledning av förhållanden, som stodo i samband med det pågående andra världskriget. De uppnådda resultaten utnyttjades dock till avsevärd del i den nya finska patentlagen av 1943 och vid den partiella revisionen av den svenska patentlagstiftningen 1944.

6. Internationella patentinstitutet i Haag

Internationella patentinstitutet i Haag har tillkommit genom en överenskomelse träffad i Haag 1947 mellan Belgien, Frankrike, Luxemburg och Nederländerna. Officiellt grundades institutet den 28 juli 1949, men det befinner sig fortfarande under uppbyggnad. Det har till uppgift att avge utlåtanden beträffande patentsökta eller patenterade uppfinningars nyhet åt patentmyndigheter, institutioner och enskilda i stat, som är ansluten till institutet. Det utför även åt dessa samt åt institutioner eller enskilda i annan stat, ansluten till Parisunionen, nyhetsgranskning avseende någon bestämd sak för att visa teknikens ståndpunkt. Skriftväxling med institutet kan ske på något av de anslutna ländernas språk eller på engelska språket.

För institutet, som står under holländska regeringens beskydd, finnes en styrelse, vars medlemmar utses av de anslutna staterna. Styrelsen har att utse direktör för institutet samt bestämma om dennes arbetsuppgifter och befogenheter. Styrelsen skall vidare bestämma om institutets finansiella förhållanden och regler för handläggningen av ärenden.

För närvarande äro till institutet anslutna endast de länder, som grundat det samma, således Belgien, Frankrike, Luxemburg och Nederländerna. Man kan vänta sig, att Grekland, Italien och Turkiet komma att ansluta sig. Av patentverken i de nu nämnda länderna utför endast det holländska verket förprövning av den patentsökta uppfinningens nyhet.

Förutom de skandinaviska länderna och Nederländerna ha i Västeuropa Irland, Storbritannien, Förbundsrepubliken Tyskland och Österrike förprövande patentverk. Intet av dessa sistnämnda länder torde för närvarande överväga en anslutning till institutet i Haag. I Schweiz har regeringen framlagt proposition om införande av fullständig förprövning vid detta lands patentmyndighet.

För de skandinaviska ländernas vidkommande synes ej föreligga anledning att överväga en anslutning till institutet. Trots detta kan måhända en uppgift om kostnaden för en sådan anslutning vara av intresse.

De anslutna staterna ha att till institutet erlägga avgifter, vilka påföras länderna i proportion till dessas storlek enligt en regel liknande den, vilken gäller

uttaxeringen till internationella byrån i Bern. Enligt Pariskonventionens regel är varje land tilldelat ett visst antal enheter, och avgifterna beräknas per sådan enhet.¹ Till institutet i Haag utgår vid anslutning en engångsavgift av 14.400 holländska floriner per enhet. Därjämte skola årligen avgifter erläggas, vilka 1949 utgått med 16.000 floriner, 1950 med 16.432 floriner och 1951 med 7.741 floriner per enhet. Till detta kommer för varje ärende en viss avgift. Denna har för patentansökningsärenden uppgivits för närvarande belöpa sig till 125 floriner. Med nuvarande kurser² skulle således, om man räknar med de lägre årsavgifter, som erlagts 1951, för de nordiska länderna vid anslutning utgå följande avgifter i avrundade tal.

	Anslutningsavgift	Årsavgift	Avgift per patent- ansökningsärende
Danmark	260.000 dkr	140.000 dkr	225 dkr
Norge	270.000 nkr	145.000 nkr	230 nkr
Sverige	290.000 skr	160.000 skr	170 skr

För sådan här ovan nämnd nyhetsgranskning, som institutet utför åt enskilda i stater tillhörande Parisunionen, erlägges avgift för varje ärende. Dennas storlek bestämmes av den tid, undersökningen kräver. Avgiften kan variera mellan 25 och några hundra floriner samt belöper sig enligt uppgift i medeltal till 150 floriner.

I maj 1952 voro omkring 25 tekniker (fransmän, luxemburgare, belgare, holländare och italienare) anställda vid institutet. Det granskningsarbete, som institutet hittills haft att utföra, har verkställts inom holländska patentverket, som åtagit sig att tillsvidare för institutets räkning utföra sådant arbete. De vid institutet anställda teknikerna arbeta för närvarande i holländska patentverket och utbildas där för självständigt granskningsarbete.

Det är svårt att förutse, vilken omfattning arbetet vid institutet kan få, då detta blivit fullt utbyggt. Till de redan nu anslutna staternas patentmyndigheter inlämnades 1948—49 omkring 36.000 patentansökningar årligen, varav till den holländska myndigheten omkring 6.000 ansökningar.

Institutet torde icke under den närmaste framtiden komma att verkställa nyhetsgranskning i alla eller ens flertalet av de ansökningar, som inkomma till de anslutna staternas patentverk. Obligatorisk förprovning är nämligen föreskriven endast för det holländska patentverket. Patentsökande i Belgien, Frankrike och Luxemburg kunna frivilligt och på egen bekostnad få nyhetsgranskning utförd. Uppgifter ha ej lämnats om antalet ärenden, i vilka sådan utförts under den tid institutet haft möjlighet härtill.

7. Det aktuella läget

Sedan några år tillbaka har framträtt en viss tendens till ett regionalt begränsat samarbete mellan olika stater. Organ för sådant samarbete ha skapats. Två sådana, nämligen Europarådet (vilket är ett organ för samarbete mellan Belgien, Danmark, Frankrike, Förbundsrepubliken Tyskland, Grekland, Irland, Island, Italien, Luxemburg, Nederländerna, Norge, Saarområdet, Storbritannien, Sverige och Turkiet) och det gemensamma nordiska utskottet för ekonomiskt samarbete (med medlemmar representerande Danmark, Island, Norge och Sverige) ha tagit initiativ syftande mot patentsamarbete mellan vederbörande stater.

Om Europarådets patentkommitté och behandlingen av ett inom rådet väckt

¹ Danmark och Norge äro vardera tilldelade 10 enheter och Sverige 15 enheter.

² 1 holländsk florin = 1,80 danska kronor = 1,85 norska kronor = 1,35 svenska kronor.

förslag att inrätta en europeisk patentmyndighet har tidigare talats, varvid nämndes, att man ej ansåg förslaget anvisa en möjlig lösning av problemet att inrätta en europeisk patentmyndighet. Patentkommittén skrinlade emellertid icke frågan om en sådan utan ansåg att denna fråga måste utredas förutsättningslöst och grundligt. Det arbetsprogram, om vilket man enats inom kommittén, innehåller följande huvudpunkter:

- 1) att från alla synpunkter studera organisationen av ett europeiskt patentverk,
- 2) att söka förenkla och förenhetliga patentformaliteter,
- 3) att överväga ett enhetligt patentklassificeringssystem,
- 4) att söka förenhetliga gällande lagbestämmelser angående nyhet och patenterbarhet.

Kommittén har hittills kommit till enighet om vissa förslag, och arbetet inom densamma pågår. Genomförandet av kommitténs förslag och kommitténs verksamhet över huvud taget hindrar ej och hindras ej heller av att nordiska patent införas eller av att ett nordiskt patentsamarbete av annat slag kommer till stånd.

Det gemensamma nordiska utskottet för ekonomiskt samarbete anförde i skrivelse den 24 maj 1949 till utrikesministrarna i Danmark, Island, Norge och Sverige följande:

Det felles nordiske utvalg for økonomisk samarbeid har i et par møter, senest i møte i Oslo 23. mai 1949, drøftet spørsmålet om det var muligheter for et nærmere patentsamarbeid mellom de nordiske land. På det nevnte møte i Oslo hadde utvalget leilighet til å drøfte spørsmålet med representanter for patentmyndighetene i Danmark, Norge og Sverige.

Som bekjent er stillingen i dag den at hvert land for seg foretar granskning av alle innkomne patentansøkninger med det for øyet å undersøke om den oppfinnelse som det kreves patent på, er patenterbar og ikke tidligere kjent.

Da det i adskillig utstrekning er de samme oppfinnelser det søkes patent på i de forskjellige nordiske land, utføres det på dette område et visst dobbeltarbeid.

Det spørsmål reiser seg om man ikke ved et nærmere samarbeid mellom de nordiske land kan oppnå fordeler i organisasjonsmessig og økonomisk henseende.

Da nærværende utvalg ikke sitter inne med den nødvendige sakkunnskap til å bedømme mulighetene for et slikt nærmere samarbeid, tillater det seg herved å henstille til regjeringene i de respektive land å oppnevne medlemmer til en felles nordisk sakkyndig komité på inntil 3 medlemmer fra hvert land som gis i oppdrag å utrede spørsmålet og i tilfelle fremkomme med forslag.

Utvalget vil samtidig henlede oppmerksomheten på at Finland har deltatt i det samarbeid som tidligere har pågått om patentlovgivningen.

Det var nærmast i anledning av ifrågavarande hemställan som kommittén för förberedande utredning av möjligheterna till nordisk patentgemenskap kom till stånd.

Utskottet har även i en preliminär rapport den 3 januari 1950 till regeringarna i Danmark, Island, Norge och Sverige behandlat frågan om ett nordiskt patentsamarbete¹

¹ Se Preliminär rapport till regeringarna i Danmark, Island, Norge och Sverige från det gemensamma nordiska utskottet för ekonomiskt samarbete, Stockholm 1950 s. 44 ff.

De nuvarande nordiska patentmyndigheternas organisation och arbetsuppgifter

1. Danmark

I Danmark behandles patentansøgninger af direktoratet for patent- og varemærkevæsenet (patentdirektoratet), patentkommissionen samt af de særlige kommissioner.

Efter den danske patentlov afgøres ansøgninger om patent af *patentkommissionen*. Denne består for tiden af 12 tekniske og 2 juridiske medlemmer. Direktøren for direktoratet for patent- og varemærkevæsenet er det ene af kommissionens juridiske medlemmer. Direktøren fungerer som kommissionens formand og har ansvaret for, at kommissionens beslutninger gennemføres. Medlemmerne i øvrigt er ikke ansat ved patentdirektoratet, de udnævnes for et tidsrum af indtil 5 år ad gangen af ministeren for handel, industri og søfart.

Direktoratet for patent- og varemærkevæsenet består af en patentafdeling og en varemærkeafdeling. Patentafdelingens opgave er at forberede patentansøgningernes behandling, men ikke at træffe afgørelser i disse; dette sker i patentkommissionen. I patentafdelingen er foruden direktøren 14 ingeniører og 2 jurister beskæftiget med behandlingen af patentsagerne, hertil kommer kontorpersonalet, der består af 35 personer. Disse 52 personer er fastansat. Til patentafdelingen er desuden knyttet 5 heltids og 40 deltids ansatte teknikere, som lønnes på akkordbasis. Disse teknikere — forbehandlerne — er beskæftiget med forundersøgelse (nyhedsgranskning etc.) og den forberedende behandling af patentansøgningerne. Forbehandlerne er for største delen tjenestemænd ansat i offentlige institutioner og har en højere teknisk uddannelse (civilingeniører). Også de ved direktoratet fastansatte teknikere kan efter kontortid arbejde med forundersøgelse og forbehandling af patentansøgninger.

De yngre fastansatte teknikere er beskæftiget med udfærdigelse af skrivelser på grundlag af kommissionsmedlemmernes betænkninger. De ældre med at kontrollere de yngre teknikeres og forbehandlernes arbejde samt med ledelsen af dette. Af det anførte vil det fremgå, at patentafdelingen ikke i Danmark har karakter af at være en første instans og patentkommissionen en overinstans på lignende måde som anmeldelsesafdelingen og besværsafdelingen i den svenske patentmyndighed eller 1. og 2. afdeling i den norske myndighed (se nedenfor).

Efter den danske patentlov kan en ansøger eller en indsiger indgive begæring til ministeriet for handel, industri og søfart om nedsættelse af en særlig kommission til at prøve en af patentkommissionen truffen afgørelse, som er gået dem imod. Handelsministeren nedsætter derefter til behandling af sagen en sådan kommission bestående af en formand og indtil 4 andre under hensyn til den pågældende sags beskaffenhed udnævnte medlemmer. Formanden og viceformanden er medlemmer af samtlige særlige kommissioner (formanden er for tiden departementschefen i handelsministeriet og viceformanden en tekniker) og modtager herfor et fast årligt vederlag; de øvrige medlemmer får honorar for hver

enkelt sag. De særlige kommissioner sorterer direkte under handelsministeriet, men udgifterne ved disse betales af patentdirektoratet.

Vedrørende statistiske oplysninger om direktoratet henvises til tabellerne i bil. IV.

En ansøgning om patent stiles til patentkommissionen og indleveres til patentafdelingens ekspeditionskontor, hvor den forsynes med nummer og tidspunkt for indgivelsen, også klokkeslet angives. Ansøgningen bliver derefter tilført journalen, hvorefter den overgives til behandling af en juridisk tjenestemand, som kontrollerer, at de foreskrevne formelle krav vedrørende ansøgningen er opfyldt. Derefter klassificeres ansøgningen i overensstemmelse med den gældende klassefortegnelse og påføres den klasse, hvortil den hører. En af de ældre i patentafdelingen fastansatte teknikere foretager denne klassificering. Hver klasse (eventuel underklasse eller mindre enhed) er tildelt en forbehandler samt et 1. og 2. medlem i patentkommissionen. Den, som ønsker at fremsætte krav om konventionsprioritet, skal fremsætte begæring herom senest 3 måneder efter, at patentansøgningen er indgivet til patentmyndigheden, dog aldrig på et senere tidspunkt end 2 uger før ansøgningens bekendtgørelse (denne sidste bestemmelse har ingen praktisk betydning). Retten til prioritet skal dokumenteres ved indsendelse af prioritetsdokument enten samtidig med fremsættelse af prioritetspåstanden eller inden en af patentkommissionen fastsat frist.

Efter klassificeringen tilstilles sagen den forbehandler, som behandler sager inden for den pågældende klasse, til forundersøgelse og forbehandling. Når denne er foretaget, skal forbehandleren afgive rapport herom. Findes der ikke nyhedsskadeligt materiale eller andre hindringer for patentets meddelelse, sendes sagen til patentkommissionen, der træffer bestemmelse om ansøgningens bekendtgørelse og fremlæggelse. Fremgangsmåden herved vil fremgå af det følgende. I de fleste tilfælde finder forbehandleren dog ved forundersøgelsen materiale, som vil være til hinder for patent eller i det mindste nødvendiggøre begrænsning i den begærede patentbeskyttelse. Det kan også tænkes, at ansøgningen på en eller anden måde må tydeliggøres, eller at tekniske fejl har kunnet påvises. I sådanne tilfælde skal der til forundersøgelsesrapporten være knyttet et forslag til skrivelse til ansøgeren. Rapporten samt konceptet til skrivesudkastet overdrages i disse tilfælde til en af de ældre fastansatte teknikere i direktoratet, som gennemgår konceptet, inden skrivelserne tilsendes ansøgeren. Under hensyntagen til de i skrivelserne gjorte anmærkninger og den måde, på hvilken påpegede mangler afhjælpes, bestemmer patentkommissionen senere, om ansøgningen fortsat kan betragtes som indleveret på den oprindelige indleveringsdag eller først fra den dag, da den indkom i tilfredsstillende stand.

Ansøgerens svar på skrivelserne tilstilles forbehandleren, som fortsætter behandlingen af ansøgningen. Under den fortsatte behandling kan forbehandleren anse det for fornødent, at en ny skrivelse med bemærkninger sendes ansøgeren, og den foran beskrevne fremgangsmåde gentages da.

Når en ansøgning er kommet så langt, at det sandsynligvis kun vil være nødvendigt at tilstille ansøgeren en yderligere skrivelse, inden beslutning om fremlæggelse træffes, undergives sagen teknisk eftersyn, som foretages af en af de ved direktoratet ansatte teknikere. Herunder kontrolleres, at beskrivelse og tegninger stemmer overens med patentkravet og er affattet i overensstemmelse med de gældende forskrifter, samt at ansøgningen er påført den rigtige patentklasse. Formålet med det patenttekniske eftersyn er stort set at opnå, at forbehandlerne behandler sagerne ensartet.

Patentloven indeholder i øvrigt de nærmere bestemmelser om de tilfælde, hvor

en ansøgning skal afvises (§ 14), afslås (§ 15) eller fremlægges (§ 16). En ansøgning skal afvises, såfremt de foreskrevne krav vedrørende opfindelsens enhed eller ansøgningens tydelighed og formelle beskaffenhed ikke er opfyldt. I andre tilfælde af nægtelse af patent skal ansøgningen afslås.

I beslutning om at afvise en ansøgning skal 1. og 2. medlem samt et juridisk medlem deltage og være enige. Er meningerne forskellige, skal sagen behandles ved møde i den samlede kommission. Patentkommissionens beslutning om at afvise en ansøgning er endelig.

En ansøgning afslås, hvis den pågældende opfindelse ikke fyldestgør de fastsatte patenterbarhedskrav, eller der ikke er angivet rette opfinder. Beslutning om afslag træffes af 1. medlem, efter at ansøgeren skriftligt er gjort bekendt med de fremdragne anmærkninger og har haft lejlighed til at ytre sig over disse samt til at afhjælpe påpegede mangler. Ansøgeren kan efter et sådant afslag anmode om at få sagen optaget til fornyet behandling hos patentkommissionen.

I beslutning om at fastholde et afslag skal både 1. og 2. medlem samt et juridisk medlem deltage. Såfremt de pågældende ikke er enige, skal sagen behandles ved et møde i den samlede kommission.

Efter beslutning om at fastholde afslaget kan ansøgeren i derom til ministeren for handel, industri og søfart indgivet andragende begære nedsat en særlig kommission til prøvelse af sagen.

Foreligger der ikke anledning til at afvise eller afslå sagen, sendes den til patentkommissionen, hvor vedkommende 1. medlem træffer beslutning om ansøgningens bekendtgørelse. Når ansøgningen bekendtgøres, fremlægges ansøgningen med bilag til almindeligt eftersyn (dog ikke samtlige akter, således ikke brevvekslingen mellem ansøgeren og patentmyndigheden), og enhver kan derefter i løbet af 8 uger (bekendtgørelsestiden) til patentkommissionen fremkomme med indsigelse mod patentets meddelelse. Indsigelsen skal grundes på, at de almindelige betingelser for patentets meddelelse ikke er til stede eller på, at patentets meddelelse vil komme i strid med en indsigeren tilkommende særlig ret.

Ansøgeren skal altid have lejlighed til at udtale sig i anledning af en indsigelse, hvorefter der gives indsigeren lejlighed til at gøre sig bekendt med det, ansøgeren har anført, og udtale sig herom. Ansøgeren får derefter lejlighed til påny at udtale sig over det af indsigeren fremførte, således at ansøgeren altid får det sidste ord. Kommissionen kan også indhente oplysninger fra myndigheder, som er særlig sagkyndig på det område, som den pågældende opfindelse angår. Efter at bekendtgørelsestiden er udløbet, beslutter patentkommissionen, om ansøgningen skal bevilges eller afslås. I behandlingen deltager foruden et juridisk medlem altid 2 tekniske medlemmer, men ikke forbehandleren. Ved et afslag, som går ansøgeren imod, kan denne på den tidligere angivne måde anmode om at få sagen optaget til fornyet behandling af patentkommissionen. Såvel indsigeren som ansøgeren kan, efter at patentkommissionen har færdigbehandlet ansøgningen henholdsvis ved at godkende den eller ved at fastholde en afslagsbeslutning, anmode om, at en særlig kommission må blive nedsat for at prøve patentkommissionens afgørelse.

Er der efter bekendtgørelsestidens udløb ingen indsigelse fremkommet, eller er der i sagen trods indsigelse fattet endelig beslutning om, at patent skal meddeles, skal ansøgeren betale udstedelsesafgift, hvorefter beskrivelse og patentkrav gennemgås af en korrekturlæser med henblik på den sproglige udformning. Til slut udfærdiges patent, og patentbeskrivelsen offentliggøres.

Finder en særlig kommission, at en ansøgning med urette er afslået, bliver sagen tilbagevist til patentkommissionen til fortsat behandling, og de to medlem-

mer af kommissionen, som tidligere har behandlet ansøgningen, viderebehandler da denne, men uden forbehandlerens bistand.

Er en sag af en indsiger indanket for en særlig kommission og denne finder, at patent ikke bør bevilges, bekendtgøres ansøgningen som afslået.

Den særlige kommissions afgørelser kan ikke gøres til genstand for appel.

Offentlighedens ret til fra og med fremlæggelsesdagen at gøre sig bekendt med den fremlagte ansøgning med tilhørende bilag er tidligere omtalt. I øvrigt foreligger der ingen ret for offentligheden til at gøre sig bekendt med ansøgningens akter, dette gælder også ansøgninger, som har ført til patent. En domstol har ret til at få udleveret ansøgningens akter i en patentsag, der er genstand for domstolens prøvelse.

Den strenge hemmeligholdelse af akterne af patentsager stemmer overens med, hvad der i almindelighed er gældende i Danmark forsåvidt angår de til myndighederne indleverede ansøgninger.

2. Norge

Patentmyndighet i Norge er Styret for det Industrielle Rettsvern (Patentstyret) som behandler foruten patentsaker også saker vedr. varemerker og mønstre. Styret har 2 avdelinger.

Første avdeling behandler og avgjør i første instans ansøkninger om patenter, varemerker og mønstre. Avdelingen har 22 medlemmer, hvorav ett rettskyndig (byråsjef) og 21 teknisk kyndige (overingeniører). En av avdelingens teknisk kyndige medlemmer er formann for avdelingen. I første avdelings behandling av patentansøkningene deltar foruten nevnte medlemmer 23 underordnede teknisk kyndige tjenestemenn (11 avdelingsingeniører og 12 ingeniører) som assistenter for medlemmene. Med den kontormessige og ekspedisjonsmessige behandling av patentkravene er beskjeftiget 9 kontortjenestemenn. Under første avdeling hører dessuten Styrets bibliotek, hvis hovedoppgave det er å tilveiebringe og ordne det nødvendige granskningsmateriale for teknikerne. I biblioteket er beskjeftiget 17 tjenestemenn.

I *annen avdeling* tas etter begjæring opp til fornyet avgjørelse saker hvori det er truffet beslutning i første avdeling. For annen avdeling kan dessuten innbringes spørsmål om vilkårene for tvangslisens er til stede, jfr. npl. § 9, og, når partene er enige om det, fastsettelsen av vederlaget for patent som eksproprieres eller som brukes i henhold til tvangslisens, jfr. npl. § 10, samt spørsmål om patents gyldighet, jfr. npl. § 16. Annen avdelings medlemmer oppnevnes av Kongen for et tidsrom av i alminnelighet 5 år. I annen avdeling er det 16 medlemmer, nemlig 2 jurister, 10 teknikere, samt 2 merkantilt sakkyndige og 2 håndverks- og industrisakkyndige. De merkantilt-, håndverks- og industrisakkyndige deltar bare ved behandlingen av varemerke- og mønstersaker. I annen avdeling er Styrets sjef formann.

Første avdelings medlemmer og personale er ansatt i Styret med fast lønn, mens medlemmene av annen avdeling får en godtgjørelse på 50 kroner for hver sak de behandler, dog får den som i et utvalg forbereder saken (referenten) 70 kroner. Styrets sjef som deltar i behandlingen av alle saker i annen avdeling får ikke særskilt godtgjørelse for denne sin funksjon innen Styret.

Vedrørende statistiske oppgaver henvises til tabellene i vedlegg IV.

Patentansøkninng inngis til Styrets ekspedisjonskontor, hvor tidspunktet for innleveringen (også klokkeslett) påtegnes og ansøkninngen journalføres. Ansøkninngen går deretter til første avdelings formann til klassifisering og fordeling til de resp. medlemmer. Etter granskning og forberedende behandling tilstilles søkeren —

hvis det finnes grunn til det — en skrivelse, hvori det behandlende medlem kommer med anmerkninger til ansøkingen. Søkeren får en viss frist til å svare samt til å avhjelpe de anmerkede mangler ved ansøkningsdokumentene. Kommer herunder eller som følge av endringer som søkeren foretar i annen forbindelse, den inngitte ansøking til å omfatte noe vesentlig annet enn den opprinnelig beskrevne oppfinnelse anses ansøkingen inngitt på den dag da det nye innkom i saken.

Prioritetsforbehold kan hvis det ønskes anmerket på patentskriftet, gjøres gjeldende helt til patent bevilges og retten til prioritet må innen samme tidspunkt bevises ved inngivelse av prioritetsdokument.

Når det behandlende medlem, som regel etter skriftveksling med søkeren, finner at ansøkingen kan kunngjøres, foredras ansøkingen i et utvalg med første avdelings formann og det behandlende medlem samt ytterligere et av avdelingens medlemmer som deltagere. Dette utvalg fatter beslutning om kunngjøring. Har det behandlende medlem funnet at patentansøkingen ikke fyller de foreskrevne krav eller at den patentsøkte oppfinnelse ikke er ny, eller på annen måte ikke tilfredsstiller de fastsatte patenterbarhetsvilkår, skal han på liknende måte foredra ansøkingen i nevnte utvalg for avvisning. Først skal dog søkeren som ovenfor nevnt ha fått skriftlig meddelelse om de anmerkninger som har kunnet gjøres i saken og som ligger til grunn for avvisningen samt hatt anledning til å avhjelpe de anmerkede mangler.

Når en ansøking er kunngjort og dokumentene utlagt har almenheten anledning til i løpet av 2 mndr. å gjøre seg kjent med de godtatte ansøkningsdokumenter (men ikke med eventuelle tidligere dokumenter i saken og heller ikke med skriftvekslingen mellom Styret og søkeren), samt å fremkomme med innsigelse mot at patent bevilges. Innkommer ingen innsigelse, bevilges patent. Beslutning herom treffes av vedkommende 3-manns utvalg på samme måte som ved avvisning av patentansøking eller beslutning om å godkjenne en ansøking til kunngjøring.

Innsigelse kan alene støttes på at den patentsøkte oppfinnelse ikke fyller de fastsatte patenterbarhetsvilkår (§§ 1 og 2 i den norske patentlov) eller at søkeren (ifl. § 3 i den norske patentlov) ikke har rett til patent. Den siste innsigelsesgrunn kan bare anføres av den innsiger som selv mener å ha rett til oppfinnelsen eller vil gjøre gjeldende at søkeren uten nevnte innsigers samtykke har hentet innholdet i ansøkingen fra dennes fremstilling, tegninger eller liknende eller fra en av denne anvendt fremgangsmåte.

Søkeren blir alltid gjort kjent med hva innsigeren anfører samt har anledning til skriftlig å komme med innlegg i saken. Etter avsluttet skriftveksling foredras saken i vedkommende utvalg, jfr. opplysningene ovenfor, for avvisning eller bevilgning av patent og det fattes beslutning herom.

Når søkeren innen fastsatt frist ikke svarer på skrivelse med anmerkninger fra Styret henlegges ansøkingen. Ansøkingen behandles da som tilbakekalt, men søkeren kan innen en frist av 4 måneder og mot særlig avgift få behandlingen gjenopptatt.

Søkeren og innsigerne kan hvis en beslutning går dem imot kreve at saken tas opp til fornyet avgjørelse av Styrets annen avdeling. En patentsak avgjøres der av et utvalg bestående av Styrets sjef (formann) samt 4 medlemmer. I utvalget skal det være 3 teknisk kyndige medlemmer og 2 rettskyndige medlemmer av avdelingen. Saken forberedes av det behandlende medlem (referenten) og prosedyren er som regel skriftlig. I innsigelsessaker får i alminnelighet hver av partene anledning til to innlegg. Muntlig partsforklaring og vitnemål for domstol som man har bestemmelse om i loven om Styret, finner meget sjelden sted.

Annen avdelings behandling kan medföra enten

a) at det udvalg innen annen avdeling som behandler saken tar denne opp til fullstendig behandling og avgjør den, eller

b) at utvalget opphever anmeldelsesavdelingens beslutning og tilbakeviser saken til ny behandling.

I tilfelle a) kan annen avdeling komme til samme resultat som første avdeling hvis avgjørelse i så fall opprettholdes, eller fatte annen beslutning. Avgjørelse i samsvar med b) forekommer bare i noen få prosent av de saker som annen avdeling prøver. Forutsetningen for en slik avgjørelse er at det er fremkommet nye opplysninger av betydning i saken, opplysninger som første avdeling ikke har hatt anledning til å ta hensyn til. Den avgjørelse første avdeling i et slikt tilfelle treffer kan foranledige søker eller innsiger til å kreve at saken tas opp til fornyet avgjørelse av Styrets annen avdeling.

Avgjørelse av Styrets annen avdeling hvorved patent nektes, er endelig. Spørsmålet om patentets gyldighet kan innbringes for domstolene.

Foran er redegjort for almenhetens rett til å bli kjent med patentdokumenter i utlegningstiden. Forøvrig er patentdokumentene hemmelige, men domstol samt den som kan godtgjøre å ha en berettiget rettslig interesse i det, kan gis anledning til å bli kjent med dokumentene i en sak som har ledet til patent.

3. Sverige

Patent- og registreringsverket i Sverige handlägger patentärenden, ärenden rörande varumärken samt mönster och modeller ävensom registrering av aktiebolag. Inom ämbetsverket finnas fyra avdelningar, vilka skola såsom första instans handlägga inkomna patentansökningar (anmälningsavdelningar för patentärenden). Ämbetsverket har vidare en besväravdelning, som har att pröva besvär över beslut, som meddelats av anmälningsavdelningarna för patentärenden, ävensom att på begäran av den, som framställt invändning, pröva patentansökning, som anmälningsavdelning trots invändningen funnit böra leda till patent. Därjämte har besväravdelningen att i patentärenden avgiva utlåtanden till Kungl. Maj:t och domstolarna. Till de nu nämnda kommer en avdelning för administrativa ärenden och ärenden rörande varumärken samt mönster och modeller (administrativa och varumärkesavdelningen) samt en avdelning för aktiebolagsärenden (bolagsavdelningen).

Var och en av anmälningsavdelningarna förestås av en byråchef. Å anmälningsavdelningarna för patentärenden tjänstgöra som tekniska ledamöter 48 byrådirektörer och 48 förste byråingenjörer. Av de sistnämnda äro 34 extra ordinarie tjänstemän. Därjämte tjänstgöra omkring 20 heltidsanställda och ett antal deltidspanställda ingenjörer som assistenter åt de tekniska ledamöterna. Som rättskunnig ledamot på anmälningsavdelningarna fungerar verkets administrative byrådirektör.

Besväravdelningen utgöres av ämbetsverkets chef som ordförande, fyra byråchefer som tekniska ledamöter samt byråchefen å administrativa och varumärkesavdelningen som rättskunnig ledamot.

Förutom de nu nämnda äro 6 jurister helt eller delvis sysselsatta med patentärenden. Härtill kommer kontors- och vaktpersonal samt bibliotekspersonalen.

Personalen i patentverket är anställd med fast lön och i regel heltidsanställd.

Beträffande ytterligare statistiska uppgifter hänvisas till tabellerna i bil IV.

Patentansökningar, som inlämnas till ämbetsverket, mottagas i registratorskontoret, som har att förse dem med nummer och anteckna tidpunkt för ingivandet (även klockslag), varefter de införas i ett register. De sålunda registrerade ansök-

ningarna överlämnas till en särskild klassificeringsnämnd. Denna består av en ledamot från var och en av anmälningsavdelningarna. En av ledamöterna är utsedd att vara nämndens ordförande. Är ansökning så fullständig, att klassning är möjlig, vilket i regel är fallet, åsättes densamma klassbeteckning samt, i överensstämmelse med denna, uppgift om rotel å anmälningsavdelning, där ansökningen sedermera skall behandlas. Klassificeringsnämnden överlämnar ansökningarna till en särskild, verkets organisation ej tillhörande nämnd, som har att undersöka, huruvida en uppfinning av betydelse för rikets försvar kan föreligga, och då så är fallet vidtaga genom särskild lagstiftning föreskrivna åtgärder. Härifrån överlämnas ansökningarna till ämbetsverkets *kanslibyrå*, där först en formell granskning företages och eventuellt skrivelse till sökanden, s. k. kort föreläggande, utfärdas.

Kort föreläggande utfärdas i sådana patentansökningsärenden, där ansökningsavgift ej erlagts eller beskrivning, patentanspråk eller erforderlig ritning saknas. Utom anmärkningar härom kunna de korta föreläggandena innehålla andra anmärkningar, främst sådana som avse formella brister.

Befinnes vid den förberedande granskningen i kanslibyrån en ansökning behäftad med formella brister, vilka dock ej äro av sådan natur, att ett särskilt kort föreläggande är erforderligt, sammanföras anmärkningarna å ett särskilt yttrande för att delgivas sökanden samtidigt med eventuella anmärkningar från den tekniske ledamoten.

Efter behandlingen i kanslibyrån — eventuellt sedan där anmärkta brister avhjälpats — överföres ansökningen till den *anmälningsavdelning för patentärenden*, till vilkens granskningsområde ansökningen enligt verkställd fördelning hör. I varje avdelning ingår ett antal rotlar (f. n. 24 rotlar per avdelning, således tillsammans 96 rotlar å samtliga anmälningsavdelningar). Varje rotel är tilldelad ett område, motsvarande en del av patentklasserna enligt gällande förteckning. Vederbörande tekniske ledamot, vilken tjänstgör som rotelföreståndare, skall verkställa den utredning, som erfordras för ärendets avgörande, samt skriftväxla med sökanden om de åtgärder, som böra vidtagas med anledning av den företagna granskningen. Konferenser av mera informell natur samt telefonsamtal mellan patentsökande eller dennes ombud och ledamoten förekomma även. Den tekniske ledamoten äger själv godkänna ansökningen till kungörande och, där invändning mot ansökningen icke framställts, meddela patent. Anser den tekniske ledamoten, att patent icke skall meddelas, eller har invändning mot ansökning anförts, skall ärendet av honom föredragas inför avdelningschefen, som det i sådant fall tillkommer att ensam besluta i ärendet. Så skall också ske, om sökande i ärende begärt muntlig förhandling, samt ytterligare i en del fall, bl. a. då den tekniske ledamoten ifrågasätter frångående av någon förut fastslagen eller tillämpad princip. Avdelningschefen kan även i övriga fall bestämma, att ärende skall behandlas på detta sätt. Vid föredragning inför avdelningschefen deltager i vissa fall den rättskunnige ledamoten i behandlingen.

Den som vill taga rätt till konventionsprioritet i anspråk skall i vederbörande ansökning före dennas kungörande, således före utläggningen för allmänheten, framställa anspråk därå samt uppgiva det främmande land, där den ursprungliga ansökningen blivit inlämnad, ävensom tidpunkt (prioritetsdag) då så skett.

Har mellan prioritetsdagen och en ansöknings ingivningsdag ett förhållande inträtt, som kunde befaras utgöra nyhetshinder för meddelande av patent, därest prioritet ej kunnat åberopas, påfordrar patentverket, att den begärda konventionsprioriteten styrkes, därest detta ej tidigare är gjort. En annan patentansökning kan även föranleda, att prioriteten måste styrkas medelst prioritetshandling. Fin-

nas ej de nu nämnda eller annan särskild anledning till att prioriteten bör styrkas, behöver prioritetshandling ej inlämnas.

Sökanden får under ansökningens behandling omlägga patentanspråken endast inom ramen för uppfinningstanken, i den mån denna framgår av de ursprungliga ansökningshandlingarna. Möjligheten att införa ändringar eller tillägg, utöver vad som ursprungligen angivits, begränsas härigenom, och en ansökning får aldrig anses inlämnad vid och således räkna giltighet från en senare tidpunkt än den ursprungliga inlämningsdagen.

Underlåter sökande att inom föreskriven tid yttra sig med anledning av patentverkets föreläggande, skall ansökningen avföras utan materiell prövning, varefter sökanden dock har möjlighet att inom viss frist mot en fastställd avgift återuppliva densamma.

Fylla ansökningshandlingarna ej vissa fastställda krav, bl. a. att ansökningen endast skall avse skydd för en enda uppfinning, eller ha ej vissa föreskrivna uppgifter lämnats eller fullmakt för uppgivet ombud ingivits samt har rättelse efter anmärkning härom ej kunnat vinnas, skall anmälningsavdelningen förklara ansökningen förfallen. Vid övriga hinder för patent skall, efter meddelande härom till sökanden och då anmärkta brister ej avhjälpats, ansökningen avslås.

Har ej anledning att förvägra patent befunnits föreligga, meddelas sökanden, då granskningen avslutats, att så skett, samt att ansökningen kommer att kungöras för allmänheten.

I och med att ansökning kungöres, bli för framtiden — med vissa sällsynta undantag — samtliga handlingar i ärendet tillgängliga för allmänheten.

Sedan ansökning kungjorts, står det en var öppet att inom två månader efter kungörandet till patentverket inkomma med skriftlig invändning mot att patent meddelas. Inkommer ej invändning, beviljas patentet. Vid invändning begränsas ej de skäl, som invändaren kan åberopa, genom några särskilda föreskrifter. Sökanden beredes alltid tillfälle att ta del av invändningen samt inkomma med förklaring. I regel får invändaren ta del av denna samt inkomma med påminnelser. Då skäl härför föreligga, kan även ytterligare skriftväxling förekomma. Sökanden gives alltid tillfälle att yttra sig över invändarens påminnelser, innan anmälningsavdelningen tar ställning till invändningen.

Över beslut å anmälningsavdelning, varigenom patentansökning förklarats förfallen eller avslagits, har sökande möjlighet att inom två månader från beslutets dag anföra besvär hos patentverkets *besvärsavdelning*.

Har patentansökning genom beslut å anmälningsavdelning bifallits, oaktat invändning framställdt i behörig ordning, äger den, som gjort invändningen, inom två månader efter bifallet påkalla besvärsavdelningens prövning av ansökningen.

I samband med besvärsavdelningens prövning av besvärs- eller invändningsärende kan fortsatt skriftväxling med sökande eller invändare äga rum. Muntliga överläggningar förekomma ofta.

Över beslut i besvärsavdelningen, som går sökande emot, kan denne anföra besvär hos Kungl. Maj:t i *regeringsrätten*. Däremot kan invändare ej anföra besvär över besvärsavdelningens beslut.

Besvären inlämnas i handelsdepartementet och föredragas i *regeringsrätten* av en därtill förordnad tjänsteman, i regel en sådan tillhörande patentverkets tekniska personal. Besvären delgivas alltid besvärsavdelningen för yttrande. Vid behov remitteras ärendet även till teknisk högskola eller annan institution med teknisk eller naturvetenskaplig sakkunskap för yttrande. Sedan erforderliga yttrandena inkommit till *regeringsrätten*, har klaganden möjlighet att inkomma med skriftliga påminnelser, varefter ärendet föredrages och avgöres. Klaganden har ej möjlighet till muntlig förhandling inför *regeringsrätten*.

4. De nordiska patentmyndigheternas bibliotek och nyhetsgranskningsmaterial

Till samtliga nordiska patentverk äro knutna bibliotek med biblioteksutbildade tjänstemän samt kontors- och vaktpersonal. Antalet sådana befattningshavare är i Danmark 16, i Norge 17 och i Sverige 38. Till biblioteken har allmänheten tillträde för att studera där tillgänglig litteratur, däribland patentskrifter och annan teknisk litteratur, som myndigheterna hänvisat till i patentansökningsärenden eller som av annan anledning kan vara av intresse för uppfinnare och patentsökande. Biblioteken ha även att betjäna verkets tjänstemän. Den för en förprövande patentmyndighet viktiga uppgiften att anskaffa eller mottaga och vårda nyhetsgranskningsmaterialet, bland vilket främst märkes patentskrifter från ett antal länder, tillkommer biblioteket. Biblioteket har även ytterligare en del uppgifter, t. ex. att utgöra utlägningsställe för kungjorda patentansökningar.

De skrifter, som genomgås vid nyhetsgranskningen, äro dels patentskrifter, dels handböcker, tidskrifter och annat tryck. Patentskrifter från de nordiska länderna, Tyskland och Förenta staterna samt utdrag av brittiska patentskrifter komma härvid i första hand. Därjämte utnyttjas regelmässigt vid granskningen patentskrifter från Frankrike, Schweiz, Nederländerna, Österrike och Australien, varvid praxis är något olika i de olika länderna.

En så fullständig granskning som möjligt företages från början. Omfattningen av det materiel, som i varje enskilt fall genomgås, bestämmes av att granskningen med rimlig uppoffring av tid och arbete skall ge ett så pålitligt resultat som möjligt. En granskning av patentskriftsmaterial, tillhörande andra klasser än den till vilken en ifrågakommande ansökning är hänförd, samt av annan litteratur än patentskrifter förekommer därför regelmässigt inom ett stort antal uppfinningsområden.

Granskningen av brittiska patentskrifter företages i regel å utdrag ur dessa, som publicerats, och som före det de införlivats med granskningsmaterialet uppklistrats å pappersblad och åsatts klassbeteckning.

Omfattningen av nyhetsgranskningen begränsas i vad det gäller patentskriftsmaterial från en del länder av språksvårigheter samt även av att ej allt material är uppdelat efter uppfinningsområden (klassat) på sådant sätt, att en systematisk genomgång är möjlig.

I det danska patentverket äro de danska, finska, norska, svenska, tyska och österrikiska patentskrifterna uppdelade efter det tyska klassificeringssystemet. De franska patentskrifterna och utdragen ur de brittiska patentskrifterna uppdelas efter det holländska klassificeringssystemet med ledning av listor, som erhållas från det holländska patentverket. Slutligen uppdelas de amerikanska, holländska och schweiziska patentskrifterna efter de i ursprungslandet använda klassificeringssystemen. I Norge äro de nämnda patentskrifterna uppdelade på liknande sätt som i Danmark med undantag av att ej holländska men australiska äro tillgängliga i uppdelat skick, i detta fall enligt australiska klassificeringssystemet. I Sverige äro de svenska, finska, norska, danska, tyska, franska, schweiziska och brittiska (utdrag) patentskrifterna uppdelade efter tyska systemet samt amerikanska patentskrifterna uppdelade efter det i ursprungslandet använda klassificeringssystemet. Detta medför, att det svenska verket måste utföra ett särskilt omklassningsarbete beträffande de schweiziska och franska patentskrifterna samt de brittiska urklippen.

Det ovan sagda gäller som regel för det patentskriftsmaterial, som är av aktuell betydelse. Visst äldre material föreligger i en del fall uppdelat på annat sätt än vad här angivits.

Beräkning av antalet patentansökningar och patent i de nordiska länderna efter införandet av nordiska patent

Vid det nu i de nordiska länderna tillämpade systemet med endast nationella patent i respektive länder komma i vissa fall två patent, exempelvis ett i Danmark och ett i Norge, eller tre patent, ett i vart och ett av de nordiska länderna — i detta fall Danmark, Norge och Sverige — att avse skydd för en och samma uppfinning. Funnes möjlighet att erhålla patent med giltighet i de nordiska länderna, skulle ej mer än ett patent, ett nordiskt patent, krävas för skyddet. Därest vid sidan av nationella patent även nordiska patent meddelades, skulle således ett mindre antal patent och därmed ett mindre antal patentansökningar än vad som nu kräves erfordras för visst uppfinningsskydd. I det följande göres ett försök att beräkna hur mycket mindre detta antal patentansökningar och patent skulle bli, därest nordiska patent infördes.

Dubblettansökningar och dubblettpatent. Antalet patentansökningar och patent varierar från år till år. Man kan ej räkna med något standardantal ansökningar eller någon standardsammansättning av ansökningsstocken. Vid beräkningarna får man därför utgå från läget ett visst år eller vissa år i det förflutna. Uppgiften blir att beräkna, hur mycket mindre antalet patentansökningar eller patent under detta eller dessa år skulle ha varit, därest då såväl nordiska som nationella patent kunnat erhållas och ej — såsom varit fallet — endast nationella patent. Det får härvid räknas med, att vissa ansökningar — dubblettansökningar — eller patent — dubblettpatent — fallit bort. Sökes sålunda för närvarande skydd i samtliga nordiska länder för en och samma uppfinning, kräves tre ansökningar om nationella patent. Om nordiska patent beviljats, skulle två av dessa ansökningar vara dubblettansökningar och endast en ansökning behövt ingivas. Denna ansökning skulle då ha avsett ett nordiskt patent. Problemet reduceras således till en beräkning av antalet dubblettansökningar och dubblettpatent. Det procentuella antalet sådana ansökningar och patent förutsättes icke variera i någon större utsträckning utan anses kunna användas för att åtminstone i stort sett karakterisera den effekt, som införandet av nordiska patent kan få. Förutsättningen härför är givetvis, att möjligheterna att erhålla nordiska patent icke i och för sig föranleda en intensifierad patenteringsverksamhet i de nordiska länderna.

De här ovan nämnda förutsättningarna och även vissa antaganden, som måste göras i det följande på grund av det statistiska materialets ofullständighet, medföra att beräkningarna endast kunna ge ett approximativt riktigt resultat.

Beräkningarna utgå från det läge, som var rådande 1950—51. Medelvärdet av antalet årligen ingivna ansökningar etc. under dessa år anses således karakterisera det som kan anses vara normalt i det fall, att endast nationella patent beviljas. Att ej antalet ansökningar och patent under 1949 och närmast föregående år medtagits vid beräkningen av medelvärdet beror på, att förhållandena under dessa efterkrigsår voro onormala. Antalet ansökningar och patent 1950—51 framgår av bil. IV, tab. 1 och 2. I det följande räknas med de i tabellen angivna avrundade värdena.

Det antages, att efter det nordiska patent införts, kommer den som önskar patentskydd i mer än ett av Nordens länder att anhålla om nordiskt patent. Detta skulle således ske även då skydd önskas i endast två av dessa länder.

En förutsättning för beräkningarna i det följande är att en nordisk sökande, då han anhåller om patentskydd för en uppfinning i ett nordiskt grannland, redan i hemlandet begärt skydd för samma uppfinning. Alla ansökningar, som av exempelvis danska sökande inlämnas i Norge eller Sverige, skulle således vara dubblettansökningar.

För utomnordiska sökande — här benämnda övriga sökande — antages att de som inlämnat ansökning i Danmark eller Norge om skydd för viss uppfinning också inlämnat en motsvarande ansökning i Sverige. Samtliga ansökningar, som av utomnordiska sökande inlämnas i Danmark och Norge, skulle således vara dubblettansökningar. Riktigheten av eller det felaktiga i denna förutsättning är svår att statistiskt verifiera. Den officiella statistiken lämnar ingen upplysning om hur det förhåller sig i det nu omnämnda avseendet. Klassningen är icke i praktiken fullständigt överensstämmande i de olika länderna, varför en undersökning av vissa mindre grupper inom patentskriftsmaterialet ej kan lämna tillfredsställande resultat. Därjämte är det möjligt, att någon viss uppfinning patenterats i Danmark eller Norge men ej i Sverige, trots att motsvarande ansökning ingivits där. Stickprov ha gjorts med vissa patent, som i Danmark och Norge beviljats åt utomnordiska sökande. Det har undersökts, om motsvarande patent finnes beviljat i Sverige eller, då så ej är fallet, om motsvarande ansökning trots detta varit inlämnad där. Undersökningen har visat, att det ovan gjorda antagandet väl överensstämmer med verkliga förhållandet. Naturligtvis saknar ett antal ansökningar från utomnordiska sökande i Danmark och Norge motsvarighet i Sverige. Detta antal torde emellertid kunna anses vara så ringa, att dessa ansökningar ej behöva medföra en korrigerig av de här nedan anförda procenttalen, vilka i fortsättningen ej skola användas annat än som en vägledning vid uppskattningar.

Det antages, att vad här ovan sagts om patentansökningar även gäller för patent. Samtliga patent i Norge och Sverige med danska patenthavare skulle således vara dubblettpatent och det samma skulle vara fallet med patent i Sverige och Danmark med norska och i Danmark och Norge med svenska patenthavare. Samtliga patent i Danmark och Norge med utomnordiska patenthavare skulle likaledes vara dubblettpatent.

Denna förutsättning kan givetvis lika litet som de nyss angivna förutsättningarna och av samma skäl endast tillnärmelsevis ange verkliga förhållandet. Därtill kommer att en ansökning om patent kan ha lett till patent i visst land under det att en motsvarande ansökning i annat land av någon anledning kan ha avslagits.

Antalet nordiska patentansökningar och patent. Av tab. 1 i bil. IV, framgår, att exempelvis danska sökande 1950—51 i medeltal inlämnade 2.210 ansökningar, av vilka 1.860 inlämnades till danska patentverket, 90 till norska och 260 till svenska patentverket. De sistnämnda ansökningarna, således tillsammans 350 ansökningar, skulle enligt det första antagandet vara dubblettansökningar. En del av de 90 ansökningar, som inlämnades i Norge, få emellertid anses ha motsvarighet bland de i Sverige inlämnade 260 ansökningarna. I det följande skall beräkningar genomföras dels A) med antagande av att samtliga dessa 90 ansökningar ha sådan motsvarighet och dels B) med antagandet att inga av dessa 90 ansökningar ha sådan motsvarighet. Motsvarande antaganden göras beträffande övriga fall, vid vilka tre mot varandra svarande ansökningar eller patent äro möjliga.

Att på detta sätt två olika antaganden göras, medför att beräkningarna ge till resultat två olika serier av värden, av vilka den ena seriens värden kunna antagas vara för stora och värdena i den andra för små. I det följande räknas med medeltalen av dessa värden.

Totala antalet ansökningar per år under åren 1950—51 var enligt tabell 1

i Danmark	4.040
„ Norge	3.280
„ Sverige	11.210

Tillsammans 18.530

Med utgångspunkt från de värden, som äro anförda i tab. 1, kan enligt ovanstående erhållas följande två serier värden å sannolika antalet nordiska resp. nationella patent.

Sökandens hemland:	A Patentansökningar med		B Patentansökningar med	
	nationell giltighet	nordisk giltighet	nationell giltighet	nordisk giltighet
Danmark	1.860—260 = 1.600	260	1.860—90—260 = 1.510	350
Norge	1.530—250 = 1.280	250	1.530—100—250 = 1.180	350
Sverige	5.850—430 = 5.420	430	5.850—370—430 = 5.050	800
Övriga länder	4.850—1.710 = 3.140	1.710	4.850—1.230—1.710 = 1.910	2.940
Tillsammans	11.440	2.650	9.650	4.440
	14.090		14.090	

Antalet dubblettansökningar skulle således vara 18.530 — 14.090 = 4.440. I den händelse nordiska patent kunnat erhållas, skulle dessa fallit bort, och antalet ansökningar skulle härigenom minskats med

$$\frac{4.440}{18.530} \cdot 100 = 24 \%$$

Det räknas här med medelvärdena av det antal nordiska och nationella ansökningar, som erhållas enligt de båda serierna. Således antages antalet ansökningar om nationella patent från sökande bosatta i Danmark vara

$$\frac{1.600 + 1.510}{2} = 1.555 \text{ ansökningar}$$

Medelvärdesberäkningarna ge de antal ansökningar som framgå av följande sammanställning. Inom parentes anges antalet ansökningar från sökande bosatta i något nordiskt land eller övriga utlandet per 1.000 ansökningar i avrundade tal.

Sökandens hemland:	Patentansökningar med	
	nationell giltighet	nordisk giltighet
Danmark	1.555 (110)	305 (20)
Norge	1.230 (90)	300 (20)
Sverige	5.235 (370)	615 (45)
Övriga utlandet	2.525 (180)	2.325 (165)
Tillsammans	10.545 (750)	3.545 (250)
	14.090 (1.000)	

Motsvarande beräkningar ha genomförts med utgångspunkt från de i bil. IV, tab. 2, angivna värdena å antalet patent med följande resultat.

Totala antalet patent per år under åren 1950—51 var

i Danmark	1.570
„ Norge	1.750
„ Sverige	3.740

Tillsammans 7.060

Antalet patent med nationell resp. nordisk giltighet framgår av följande sammanställning:

Sökandens hemland:	A Patent med		B Patent med	
	nationell giltighet	nordisk giltighet	nationell giltighet	nordisk giltighet
Danmark ...	550—110 = 440	110	550—80—110 = 360	190
Norge	570—90 = 480	90	570—60—90 = 420	150
Sverige	1.670—290 = 1.380	290	1.670—210—290 = 1.170	500
Övriga länder	1.870—810 = 1.060	810	1.870—750—810 = 310	1.560
Tillsammans	3.360	1.300	2.260	2.400
	4.660		4.660	

Antalet dubblettpatent skulle således vara $7.060 - 4.660 = 2.400$. I den händelse nordiska patent kunnat erhållas, skulle dessa dubblettpatent fallit bort och antalet patent skulle härigenom minskats med

$$\frac{2.400}{7.060} \cdot 100 = 34 \%$$

Genom medelvärdesberäkningar utgående från värdena enligt A) och B) här ovan erhålles.

Patenthavarens hemland:	Patent med	
	nationell giltighet	nordisk giltighet
Danmark	400 (85)	150 (30)
Norge	450 (100)	120 (25)
Sverige	1.275 (270)	395 (85)
Övriga utlandet	685 (150)	1.185 (255)
Tillsammans	2.810 (605)	1.850 (395)
	4.660 (1.000)	

Hade under perioden 1950—51 nordiska patent kunnat meddelas, hade exempelvis för danska sökande de ansökningar, som då gjordes i Norge och Sverige, ej fordrats. För danska sökande skulle således antalet ansökningar ha minskats med $90 + 260 = 350$ ansökningar. För sökandena från utomnordiska länder skulle antalet ansökningar ha minskats med de i Danmark och Norge ingivna ansökningarna, således med $1.710 + 1.230 = 2.940$ ansökningar. Motsvarande beräkningar kunna utföras beträffande antalet patent.

I följande sammanställning anges, hur många patentansökningar och patent, som skulle ha fallit bort därest nordiska patent beviljats åren 1950—51. Inom

parentes anges minskningen av antalet ansökningar och patent i förhållande till antalet under perioden per år ingivna patentansökningar och erhållna patent.

Sökandens hemland:	Antal patentansökningar	
Danmark	350	(16 %)
Norge	350	(19 %)
Sverige	800	(12 %)
Övriga länder	2.940	(38 %)
Tillsammans	4.440	(24 %)

Patenthavarens hemland:	Antal patent	
Danmark	190	(26 %)
Norge	150	(21 %)
Sverige	500	(23 %)
Övriga länder	1.560	(45 %)
Tillsammans	2.400	(34 %)

Det är möjligt, att införandet av nordiska patent kan komma att stimulera patenteringsverksamheten i de nordiska länderna. Någon uppskattning av vad detta kan komma att betyda i fråga om antalet patentansökningar och patent har dock icke ansetts kunna göras.

Patentmyndigheternas arbete med patentansökningsärendena efter införandet av nordiska patent. Beräkningar ha visat, att om endast nordiska och ej nationella patent skulle kunnat erhållas, komme införandet av nordiska patent sannolikt ej att medföra någon nämnvärd arbetsminskning för patentmyndigheterna men ej heller någon arbetsökning. Skulle såväl nordiska som nationella patent kunna erhållas, vilket här förutsättes, kan man, som kommer att framgå av det följande, räkna med en viss arbetsminskning.

I det föregående har beräknats, att införandet av nordiska patent kan väntas medföra en minskning av antalet patentansökningar med omkring 24 % och antalet patent med omkring 34 %. Patentmyndigheternas arbete med ansökningsärenden synes ävenledes kunna beräknas komma att minska, dock ej i lika hög grad som antalet ansökningar och patent. En ansökning om nordiskt patent kommer nämligen i fråga om granskningen (ingenjörsarbetet) att bli mera arbetskrävande än en motsvarande ansökning om nationellt patent. Detta beror på den språk- och kollisionsgranskning, som måste företagas vid ansökningar om nordiskt patent i samband med kungörandet vid andra patentverk än det, där ansökningen från början behandlats.

Som utgångspunkt för en uppskattning av språk- och kollisionsgranskningens relativa betydelse synes kunna antagas, att för denna kräves lika mycket arbete som för utfärdandet av ett andra eller senare föreläggande i ett ansökningsärende. Det första föreläggandet antages då kräva dubbelt så mycket arbete som ett andra eller senare föreläggande. Förarbetet vid beslut att godkänna en ansökning för kungörande och för patentmeddelandet förutsättes vara lika med arbetet för ett föreläggande.

Enligt en undersökning utförd 1940 var vid svenska patentverket antalet förelägganden i ansökningsärenden, som då lett till patent, i genomsnitt obetydligt mera än 2. Denna siffra anses numera för låg. Vi räkna här med 2 à 3 förelägganden. Räknas här första föreläggandet dubbelt och beslut att godkänna ansök-

ning för kungörande likvärdigt med ett föreläggande, skulle arbetet med en ansökning, som leder till nationellt patent, kunna anses vara likvärdigt med arbetet med 4 å 5 förelägganden. I fråga om ansökningar, som leda till nordiska patent, tillkommer för varje ansökning särskild språk- och kollisionsgranskning i två patentverk, vilken granskning som arbetsprestation antages motsvara två förelägganden. I stället för 4 å 5 förelägganden i jämförelsefallet få vi således räkna med ett arbete motsvarande 6 å 7 förelägganden vid ansökningar om nordiska patent. "Föreläggande" användes här som arbetsenhet. På grund av språk- och kollisionsgranskningen skulle således det erforderliga arbetet med en ansökning, som leder till patent, ökas med $\frac{2}{4}$ å $\frac{2}{5}$, eller, i procent räknat, med 50 å 40 %.

Det förutsättes således, att införandet av nordiska patent kommer att medföra, att patentmyndigheternas arbete med de ansökningar, som kungöras, kommer att öka med 40 å 50 % under det att arbetet med övriga ansökningar är lika stort som det arbete, som nu av resp. patentverk nedlägges å en ansökning om patent med nationell giltighet. För att få en utgångspunkt för beräkningarna antages att 50 % av samtliga ingivna ansökningar kungöras, och att arbetsökningen för de kungjorda ansökningarna belöper sig till det högre värdet 50 %. En kungjord ansökning om nordiskt patent skulle således som arbetsprestation motsvara 1,5 ansökning om nationellt patent.

Något direkt statistiskt belägg för att just omkring 50 % av samtliga ingivna ansökningar komma att kungöras finnes icke. Det kan emellertid hänvisas till att under tiden 1885—1939 ingavs i Sverige 188.552 ansökningar, under det att under samma tid 98.230 patent meddelades. Antalet patent var således under perioden 1885—1939 ungefär hälften av antalet ansökningar.

Av 100 ansökningar antagas således 50 komma att kungöras. Dessa 50 ansökningar motsvara vid nordiska patent som arbetsprestation $1,5 \cdot 50 = 75$ ansökningar om nationella patent. Samtliga 100 ansökningar om nordiska patent motsvara således som arbetsprestation $50 + 75 = 125$ ansökningar om nationella patent. Tydligen motsvarar 1 ansökning om nordiskt patent 1,25 ansökning om nationellt patent.

Enligt vad här ovan visats, skulle införandet av nordiska patent kunna beräknas ha haft till följd, att under åren 1950—51 per år i samtliga nordiska länder ingivits följande antal ansökningar om patent, nämligen

antal ansökningar om nationella patent:	10.545
„ „ „ nordiska „ :	<u>3.545</u>
Tillsammans	14.090

Av dessa skulle de 3.545 ansökningarna om nordiska patent som arbetsenheter motsvara $1,25 \cdot 3.545 = 4.431$ ansökningar om nationella patent. Myndigheternas arbete, därest nordiska patent kunnat erhållas, skulle således motsvara arbetet med $10.545 + 4.431 = 15.976$ ansökningar om nationella patent. Under perioden 1950—51 ingavs i medeltal årligen 18.530 ansökningar. Hade nordiska patent då meddelats, skulle således vid myndigheterna ingenjörsarbetet med patentansökningar ha minskats med en kvantitet motsvarande arbetet med $18.530 - 15.976 = 2.554$ ansökningar om nationella patent. Relativt sett skulle således minskningen ha varit

$$\frac{2.554}{18.530} \cdot 100 = 14 \%$$

Liknande beräkningar kunna utföras med antalet patent som utgångspunkt. Då alla ansökningar, som leda till nordiska patent, måste ha underkastats språk- och

kollisionsgranskning, får ett nordiskt patent som arbetsprestation från myndigheternas sida anses motsvara 1,5 patent med nationell giltighet (jämför vad här ovan sagts om det arbete, som krävs för handläggningen av ansökningar om nationella resp. nordiska patent).

Enligt vad här ovan visats, skulle införandet av nordiska patent kunna beräknas ha haft till följd, att under åren 1950—51 per år i samtliga nordiska länder meddelats följande antal patent, nämligen

antal nationella patent: 2.810

„ nordiska „ : 1.850

Tillsammans 4.660

Av dessa skulle 1.850 nordiska patent som arbetsenheter motsvara $1,5 \cdot 1.850 = 2.775$ nationella patent. Myndigheternas arbete skulle således motsvara arbetet med $2.810 + 2.775 = 5.585$ nationella patent. Under den behandlade perioden meddelades 7.060 patent. Hade nordiska patent då meddelats, skulle således myndigheternas arbetsbörda ha minskats med en kvantitet motsvarande arbetet med $7.060 - 5.585 = 1.475$ nationella patent. Relativt sett skulle således minskningen ha varit

$$\frac{1.475}{7.060} \cdot 100 = 21 \%$$

De här anförda relativa talen, 14 % och 21 %, ange den reducering av patentmyndigheternas arbete med patentansökningsärenden, som kan bli en följd av att nordiska patent införs. Förutsättningarna för beräkningarna äro emellertid sådana, att dessa endast kunna förväntas ge ett resultat med stor osäkerhetsmarginal. Man synes emellertid vid ett bedömande i stort av konsekvenserna av att nordiska patent införs, kunna utgå ifrån att patentmyndigheternas arbete med patentansökningsärenden kan komma att minska med omkring 15 eller högst 20 %. Det räknas med det lägre värdet 15 %. Detta gäller för arbetsminskningen i fråga om själva ingenjörsarbetet. Till det ökade arbetet med patentregister m. m. har hänsyn ej tagits.

Tabeller

- Tabell 1. Patentansökningar i Danmark, Norge och Sverige
2. Patent i Danmark, Norge och Sverige
 3. Antalet patentansökningar och patent per 100.000 invånare
 4. Patentavgifter
 5. Patentmyndigheternas inkomster
 6. Patentmyndigheternas utgifter
 7. Personal vid patentmyndigheterna
 8. Patent åt inhemska patenthavare
 9. Patent åt patenthavare bosatt i nordiskt grannland
 10. Patent åt utomnordiska patenthavare
 11. Patent åt fysiska personer

PATENTANSÖKNINGAR I DANMARK, NORGE OCH SVERIGE 1935—39 OCH 1947—51 INGIVNA AV
DANSKA (D), NORSKA (N), SVENSKA (S) OCH ÖVRIGA (Ö) SÖKANDE

	Danmark				Norge				Sverige						
	D	N	S	Ö	Totalt	D	N	S	Ö	Totalt	D	N	S	Ö	Totalt
1935	1466	54	171	1056	2747	66	1022	193	971	2252	130	157	2847	2392	5526
1936	1521	47	182	1210	2960	63	1117	225	1042	2420	138	175	2881	2741	5935
1937	1611	62	204	1247	3124	74	1084	266	1086	2610	160	197	3052	3034	6443
1938	1726	53	196	1333	3308	70	1168	276	1198	2712	137	220	3425	3284	7066
1939	1401	61	208	1226	2896	75	1116	300	1063	2554	149	242	3190	2970	6551
Medeltal	1545	55	192	1214	3007	70	1101	252	1087	2510	143	198	3079	2884	6304
1947	2597	124	430	2039	5190	173	1656	460	1883	4172	382	253	6375	6070	13080
1948	2186	104	348	1444	4082	149	1426	341	935	2851	314	170	6424	3856	10764
1949	2448	135	366	1419	4368	143	1615	385	1071	3214	303	224	7169	3834	11530
1950	2047	100	370	1615	4132	107	1466	390	1130	3093	270	235	6295	4384	11184
1951	1671	97	378	1795	3941	81	1598	461	1325	3465	253	257	5410	5323	11243
Medeltal	2190	112	378	1662	4343	131	1552	407	1269	3359	304	229	6335	4693	11560
Medeltal för 1950—51 (avrundat)	1860	100	370	1710	4040	90	1530	430	1230	3280	260	250	5850	4850	11210

PATENT I DANMARK, NORGE OCH SVERIGE 1935—39 OCH 1947—51, BEVILJADE ÅT DANSKA (D), NORSKA
(N), SVENSKA (S) OCH ÖVRIGA (Ö) SÖKANDE

	Danmark				Totalt	Norge				Totalt	Sverige				Totalt
	D	N	S	Ö		D	N	S	Ö		D	N	S	Ö	
1935	504	40	139	697	1380	47	422	138	653	1260	71	84	1067	1722	2944
1936	559	30	131	716	1436	38	431	184	753	1406	75	92	1202	1639	3008
1937	604	42	141	815	1602	48	405	182	705	1340	74	86	1107	1686	2953
1938	579	38	135	774	1526	39	487	167	765	1458	99	116	1234	1876	3325
1939	530	28	112	777	1447	47	469	199	893	1608	75	106	1164	1892	3237
Medeltal	555	36	131	756	1478	44	443	174	754	1415	79	97	1155	1763	3094
1947	284	20	98	467	869	86	549	228	628	1489	96	91	1674	948	2809
1948	720	60	239	1152	2171	95	539	243	614	1491	125	90	1709	1222	3146
1949	668	78	217	1147	2110	84	547	270	725	1626	106	97	1637	1565	3405
1950	531	58	201	730	1520	103	560	293	798	1754	110	98	1710	1668	3586
1951	575	57	218	780	1630	61	578	280	826	1745	100	90	1620	2076	3886
Medeltal	556	55	195	855	1660	86	555	263	718	1621	107	93	1670	1496	3366
Medeltal för 1950—51 (avrundat)	550	60	210	750	1570	80	570	290	810	1750	110	90	1670	1870	3740

TABELL 2.

ANTALET PATENTANSÖKNINGAR OCH PATENT I DE NORDISKA
LÄNDERNA PER 100.000 INVÅNARE

	Totala antalet patent- ansökningar	Totala antalet patent	Folkmängd i 100.000- tal	Antal patentansök- ningar per 100.000 in- vånare	Antal pa- tent per 100.000 in- vånare
<i>Danmark</i>					
Medeltal 1935—39	3.007	1.478	37,7	80	39
1947	5.190	869	41,5	125	21
1948	4.082	2.171	41,9	98	52
1949	4.368	2.110	42,3	104	50
1950	4.132	1.520	42,7	96	36
1951	3.941	1.630	43,1	91	38
Medeltal 1947—51	4.343	1.660	42,3	103	38
Medeltal 1950—51	4.040	1.570	42,9	94	37
<i>Norge</i>					
Medeltal 1935—39	2.510	1.415	29,0	86	49
1947	4.172	1.491	31,6	132	47
1948	2.851	1.491	32,2	89	46
1949	3.214	1.626	32,3	99	50
1950	3.093	1.754	32,6	95	54
1951	3.465	1.745	33,0	105	53
Medeltal 1947—51	3.359	1.621	32,3	104	50
Medeltal 1950—51	3.280	1.750	32,8	100	53
<i>Sverige</i>					
Medeltal 1935—39	6.304	3.094	62,8	100	49
1947	13.080	2.809	68,0	192	40
1948	10.764	3.146	68,8	156	46
1949	11.530	3.405	69,7	165	49
1950	11.184	3.586	70,5	158	51
1951	11.243	3.886	71,3	158	55
Medeltal 1947—51	11.560	3.366	69,6	166	48
Medeltal 1950—51	11.210	3.740	70,9	158	53

PATENTAVGIFTER

	Danmark dkr	Norge nkr	Sverige skr
Ansökningsavgift	75	50	50
Utfärdningsavgift	50	65	75
„ , tillägg under respittid	—	25	25
Återupplivningsavgift, första gången	—	25	25
„ , följande gånger	—	25	75
Besväravgift	—	150	75
Avgift för prövning i överinstans av invändning	—	150	75
Avgift för särskild kommission	200	—	—
Årsavgift för andra patentåret	25	25	—
tredje „	25	25	—
fjärde „	25	50	50
femte „	75	50	50
sjätte „	75	75	75
sjunde „	75	75	75
åttonde „	150	100	100
nionde „	150	100	100
tionde „	150	150	200
elfte „	300	150	200
tolfte „	300	200	300
trettonde „	300	200	300
fjortonde „	400	275	400
femtonde „	400	275	400
sextonde „	400	350	500
sjuttonde „	400	350	500
Förhöjning vid årsavgiftsbetalning under respittid:			
första tre månaderna	20 %	20 %	20 %
följande tre månader	40 %	—	40 %, minst 25 kr.

Anm.: 1) Ovanstående årsavgifter i Norge erläggas för patent, om vilka ansökts den 1 juli 1948 eller senare, samt för patent, som beviljats efter den 1 juli 1948 och om vilka ansökning ingivits efter den 1 januari 1946, dock ej för patent, för vilka årsavgift beräknas från tidpunkt före den 1 januari 1946. I de fall här nämnda årsavgifter ej erläggas, betalas sådana enligt förut tillämpade avgiftssatser.

2) Förutom ovan upptagna patentavgifter erläggas i Danmark och Norge särskilda avgifter vid patentskrifter med stort omfång samt vid återupprättande av patent.

3) Frågan om höjning av patentavgifterna är för närvarande aktuell.

PATENTMYNDIGHETERNAS INKOMSTER I PATENTÄRENDE

	Danmark		Norge		Sverige	
	1950—51	1951—52 dkr	1950—51	1951—52 nkr	1950—51	1952—53 (beräknat)
Ansökningsavgifter	283.400	288.400	163.000	172.300	508.000	525.000
Utfärdningsavgifter	134.700	135.000	168.000	158.100	256.000	317.000
Årsavgifter	1.417.100	946.000	842.000	889.900	2.634.000	2.099.000
Övriga avgifter i patent- ärenden	9.400	8.200	40.000	34.100	34.000	37.000
Inkomster vid försäljning av patentskrifter och andra patentpublikationer samt av reproduktioner	82.400	83.000	8.000	2.900	79.000	102.000
	1.927.000	1.460.600	1.221.000	1.257.300	3.511.000	3.080.000
						3.995.000

Anm. Som inkomster för försäljning av patentskrifter m.m. äro för 1950—51 och 1951—52 för Norges vidkommande upptagna nettoinkomsterna (bruttoinkomsterna med avdrag för fotostatavdelningens omkostnader för personal, apparatur, papper m.m.); i övrigt äro bruttoinkomsterna upptagna, varvid omkostnaderna äro redovisade i tabell 6.

PATENTMYNDIGHETERNAS UTGIFTER FÖR PATENTÄRENDEN

TABELL 6

	Danmark		Norge		Sverige	
	1950—51	1951—52 dkr	1950—51	1951—52 nkr	1950—51	1951—52 skr
Avlöningar	1.015.900	1.099.700	758.000	847.900	2.730.000	3.207.000
Pensioner	15.600	16.100	67.000	68.000	238.000	280.000
Tryckningskostnader	182.500	210.000	215.000	231.600	311.000	538.000
Övriga omkostnader	151.500	167.200	175.000	200.000	236.000	239.000
	1.365.500	1.493.000	1.215.000	1.347.500	3.515.000	4.264.000
						4.945.000

1952—53
(beräknat)

1952—53
(beräknat)

1952—53
(beräknat)

PERSONAL VID PATENTMYNDIGHETERNA I DANMARK, NORGE OCH SVERIGE SYSSELSATT MED
BEHANDLING AV PATENTÄRENDE (DECEMBER 1951)

Personalkategori	DANMARK		NORGE		SVERIGE		SAMTLIGA LÄNDER	
	Heltids- anställda	Deltids- anställda	Heltids- anställda	Deltids- anställda	Heltids- anställda	Deltids- anställda	Heltids- anställda	Deltids- anställda
Ingenjörer	19	52	42	1	129	14	190	67
Jurister	3	1	2	—	6	—	11	1
Andra akademiker	—	—	3	—	3	—	6	—
Kontorspersonal	51	—	18	4	47	—	116	4
Vakt- och annan personal	1	—	—	4	31	—	36	4
Tillsammans	74	53	65	9	216	14	359	76

Anm. Bibliotekspersonalen, som är inräknad i ovanstående, består i Danmark av 16, i Norge av 17 och i Sverige av 38 heltidsanställda befattningshavare. Därtill kommer i Norge 4 deltidsanställda. I Norge tillhöra 3 befattningshavare kategorien andra akademiker och i Sverige 3 befattningshavare denna kategori, var till i Sverige tillkommer 3 ingenjörer. 11 befattningshavare vid svenska biblioteket, av vilka 3 äro bokbindare och 3 arkivarbetare, tillhöra kategorien vakt- och annan personal. I övrigt är vid de nordiska patentmyndigheternas bibliotek personalen att hänföra till kategorien kontorspersonal.

RELATIVA ANTALET PATENT INOM OLIKA INDUSTRIOMRÅDEN ÅR
1949 BEVILJADE ÅT INHEMSKA PATENTHAVARE

Danmark	Norge	Sverige
Lek och idrott 65 %	Lek och idrott 75 %	Byggnadsteknik 77 %
Korta varor, reklam m. m. 62 %	Lantbruk 64 %	Inventarier i bostäder, restauranter m. m. ... 74 %
Lantbruk 57 %	Korta varor, reklam m. m. 56 %	Lantbruk 67 %
Inventarier i bostäder, restauranter m. m. ... 55 %	Militärväsen 53 %	Maskinteknik 60 %
Byggnadsteknik 41 %	Transport 49 %	Korta varor, reklam m. m. 59 %
Värme och sanitet m. m. 39 %	Trä- och metallbearbet- ning, maskinelement .. 48 %	Instrument 57 %
Reproduktionsteknik m. m. 39 %	Instrument 47 %	Värme och sanitet m. m. 56 %
Närings- och njutnings- medel 36 %	Byggnadsteknik 46 %	Glas och keramik 55 %
Instrument 35 %	Inventarier i bostäder m. m. 44 %	Reproduktionsteknik 55 %
Trä- och metallbearbet- ning m. m. 33 %	Närings- och njutnings- medel 39 %	Transport 53 %
Textil, läder 33 %	Reproduktionsteknik 35 %	Papper 52 %
Transport 32 %	Värme och sanitet m. m. 29 %	Trä- och metallbearbet- ning, maskinelement .. 52 %
Glas och keramik 24 %	Textil, läder 28 %	Lek och idrott 48 %
Militärväsen 21 %	Maskinteknik 27 %	Militärväsen 48 %
Maskinteknik 18 %	Elektroteknik 23 %	Närings- och njutnings- medel 44 %
Elektroteknik 17 %	Glas och keramik 18 %	Elektroteknik 41 %
Papper 13 %	Papper 17 %	Bergsvetenskap 39 %
Bergsvetenskap 11 %	Kemisk teknik 13 %	Textil, läder 29 %
Kemisk teknik 10 %	Bergsvetenskap 11 %	Kemisk teknik 21 %
För samtliga områden .. 32 %	För samtliga områden .. 36 %	För samtliga områden .. 48 %

Procenttalen angiva hur stort antalet är av de patent i Danmark, Norge och Sverige, fallande inom angivet industriområde, som år 1949 beviljats åt inhemska patenthavare, i förhållande till antalet i ifrågakommande land beviljade patent inom industriområdet.

RELATIVA ANTALET PATENT INOM OLIKA INDUSTRIOMRÅDEN ÅR 1949
BEVILJADE ÅT PATENTHAVARE BOSATT I NORDISKT GRANNLAND

<i>Patent i Norge och Sverige åt danska patenthavare</i>	<i>Patent i Danmark och Sverige åt norska patenthavare</i>	<i>Patent i Danmark och Norge åt svenska patenthavare</i>
Närings- och njutnings- medel 10 %	Lek och idrott 12 %	Papper 33 %
Lantbruk 8 %	Byggnadsteknik 7 %	Byggnadsteknik 24 %
Lek och idrott 7 %	Inventarier i bostäder m. m. 6 %	Bergsvetenskap 22 %
Inventarier i bostäder m. m. 7 %	Bergsvetenskap 5 %	Glas och keramik 20 %
Korta varor 6 %	Närings- och njutnings- medel 5 %	Militärväsen 20 %
Värme och sanitet 6 %	Korta varor 4 %	Inventarier i bostäder m. m. 20 %
Maskinteknik 5 %	Värme och sanitet 4 %	Maskinteknik 17 %
Reproduktionsteknik 4 %	Glas och keramik 4 %	Transport 15 %
Transport 4 %	Textil, läder 4 %	Värme och sanitet 14 %
Textil, läder 4 %	Trä- och metallbearbet- ning, maskinelement .. 4 %	Instrument 14 %
Bergsvetenskap 3 %	Papper 3 %	Trä- och metallbearbet- ning, maskinelement .. 13 %
Byggnadsteknik 3 %	Transport 3 %	Korta varor 12 %
Glas och keramik 3 %	Reproduktionsteknik 3 %	Elektroteknik 11 %
Militärväsen 3 %	Maskinteknik 3 %	Lantbruk 10 %
Trä- och metallbearbet- ning, maskinelement .. 3 %	Lantbruk 3 %	Närings- och njutnings- medel 10 %
Instrument 3 %	Kemisk teknik 2 %	Lek och idrott 10 %
Elektroteknik 2 %	Instrument 2 %	Reproduktionsteknik 8 %
Papper 1 %	Elektroteknik 1 %	Kemisk teknik 6 %
Kemisk teknik 1 %	Militärväsen 1 %	Textil, läder 6 %
För samtliga områden .. 4 %	För samtliga områden .. 3 %	För samtliga områden .. 13 %

Procenttalen angiva hur stort antalet är av de patent i två av länderna Danmark, Norge och Sverige, fallande inom angivet industriområde, som år 1949 beviljats åt patenthavare bosatta i det tredje av dessa länder, i förhållande till antalet i de två länderna beviljade patent inom industriområdet.

RELATIVA ANTALET PATENT INOM OLIKA INDUSTRIOMRÅDEN ÅR
1949 BEVILJADE ÅT UTMÖRDISKA PATENTHAVARE

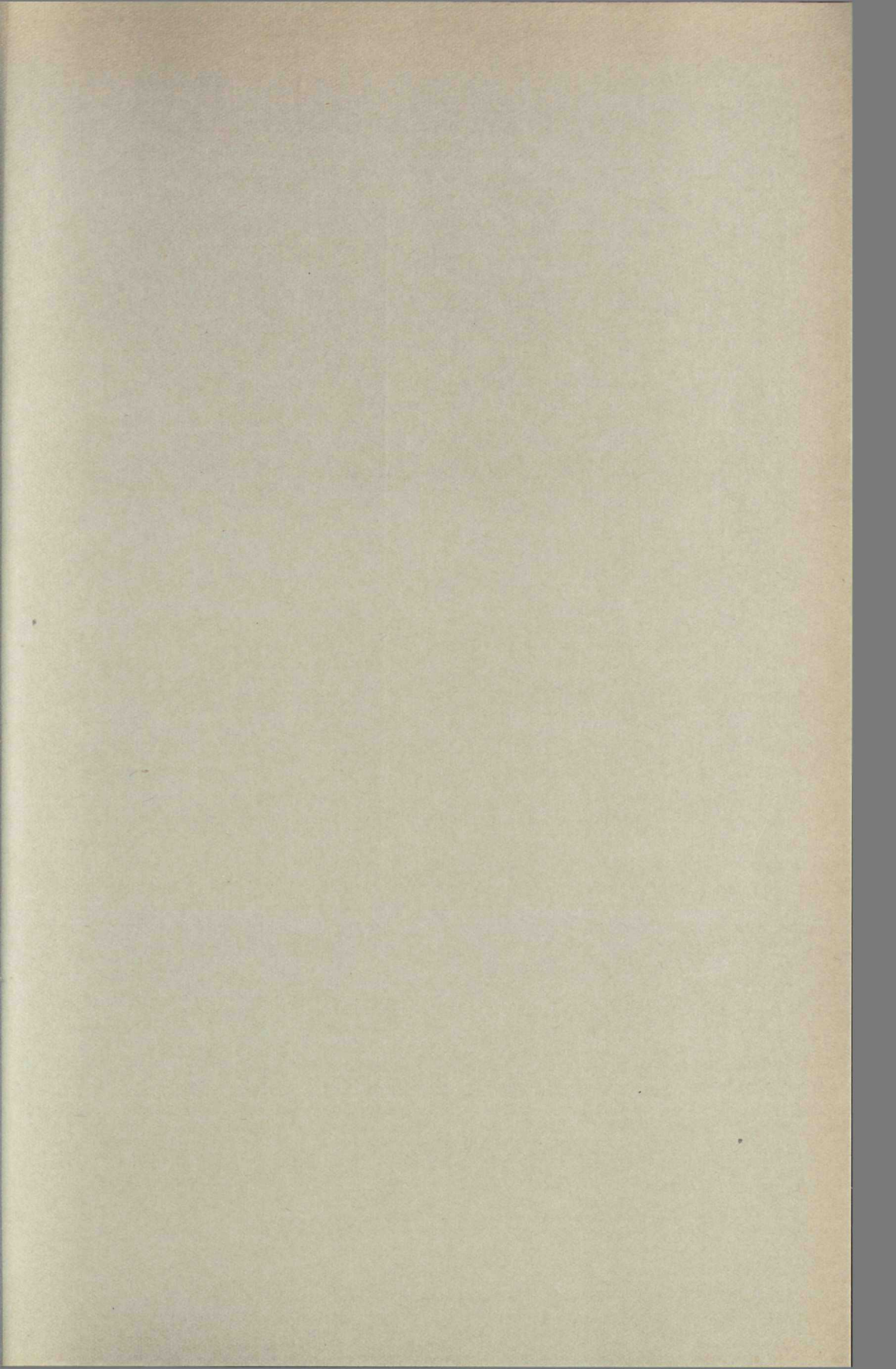
Danmark	Norge	Sverige
Papper 87 %	Kemisk teknik 77 %	Kemisk teknik 75 %
Kemisk teknik 81 %	Bergsvetenskap 66 %	Textil, läder 65 %
Elektroteknik 73 %	Elektroteknik 59 %	Elektroteknik 57 %
Bergsvetenskap 69 %	Textil, läder 55 %	Bergsvetenskap 49 %
Militärväsen 67 %	Glas och keramik 54 %	Militärväsen 48 %
Maskinteknik 65 %	Reproduktionsteknik och målning 52 %	Trä- och metallbearbet- ning, maskinelement .. 42 %
Textil, läder 59 %	Maskinteknik 45 %	Reproduktionsteknik och målning 40 %
Glas och keramik 58 %	Värme och sanitet m. m. 44 %	Instrument 39 %
Närings- och njutnings- medel 54 %	Närings- och njutnings- medel 39 %	Närings- och njutnings- medel 38 %
Instrument 51 %	Papper 37 %	Transport 37 %
Reproduktionsteknik och målning 49 %	Transport 32 %	Glas och keramik 36 %
Transport 48 %	Instrument 29 %	Papper 35 %
Trä- och metallbearbet- ning, maskinelement .. 48 %	Trä- och metallbearbet- ning, maskinelement .. 26 %	Maskinteknik 33 %
Värme och sanitet m. m. 48 %	Inventarier i bostäder, restauranter m. m. ... 24 %	Värme och sanitet m. m. 31 %
Byggnadsteknik 29 %	Lantbruk 20 %	Korta varor, reklam m. m. 29 %
Lantbruk 28 %	Korta varor, reklam m. m. 19 %	Lek och idrott 24 %
Korta varor, reklam m. m. 28 %	Byggnadsteknik 16 %	Lantbruk 20 %
Lek och idrott 21 %	Militärväsen 6 %	Inventarier i bostäder, restauranter m. m. ... 16 %
Inventarier i bostäder, restauranter m. m. 16 %	Lek och idrott 5 %	Byggnadsteknik 14 %
För samtliga områden .. 54 %	För samtliga områden .. 42 %	För samtliga områden .. 45 %

Procenttalen angiva hur stort antalet är av de patent i Danmark, Norge och Sverige fallande inom angivet industriområde, som år 1949 beviljats åt utomnordiska patenthavare, i förhållande till antalet i ifrågakommande land beviljade patent inom området.

RELATIVA ANTALET PATENT INOM OLIKA INDUSTRIOMRÅDEN BEVILJADE
ÅR 1949 ÅT ENSKILD (FYSISK) PERSON

Danmark	Norge	Sverige
Lek och idrott 88 %	Lek och idrott 98 %	Lek och idrott 90 %
Korta varor, reklam m. m. 82 %	Militärväsen 82 %	Korta varor, reklam m. m. 71 %
Byggnadsteknik 77 %	Byggnadsteknik 80 %	Inventarier i bostäder, restauranter m. m. 68 %
Inventarier i bostäder, restauranter m. m. 75 %	Lantbruk 78 %	Byggnadsteknik 67 %
Lantbruk 66 %	Korta varor 76 %	Lantbruk 61 %
Värme och sanitet m. m. 62 %	Transport 74 %	Transport 59 %
Reproduktionsteknik och målning 60 %	Inventarier i bostäder, restauranter m. m. 74 %	Värme och sanitet 55 %
Trä- och metallbearbet- ning, maskinelement .. 57 %	Trä- och metallbearbet- ning, maskinelement .. 62 %	Reproduktionsteknik 53 %
Transport 55 %	Värme och sanitet m. m. 59 %	Glas och keramik 52 %
Glas och keramik 45 %	Instrument 56 %	Trä- och metallbearbet- ning, maskinelement .. 48 %
Instrument 44 %	Reproduktionsteknik och målning 52 %	Närings- och njutnings- medel 41 %
Textil, läder 43 %	Närings- och njutnings- medel 47 %	Instrument 40 %
Närings- och njutnings- medel 39 %	Maskinteknik 47 %	Textil, läder 36 %
Papper 37 %	Papper 46 %	Militärväsen 35 %
Militärväsen 36 %	Textil, läder 46 %	Maskinteknik 33 %
Maskinteknik 31 %	Glas och keramik 39 %	Bergsvetenskap 29 %
Bergsvetenskap 25 %	Kemisk teknik 21 %	Papper 27 %
Elektroteknik 12 %	Bergsvetenskap 18 %	Elektroteknik 15 %
Kemisk teknik 11 %	Elektroteknik 12 %	Kemisk teknik 10 %
För samtliga områden .. 43 %	För samtliga områden .. 51 %	För samtliga områden .. 38 %

Procenttalen angiva hur stort antalet är av de patent i Danmark, Norge och Sverige, fallande inom angivet industriområde, som år 1949 beviljats åt enskilda (fysiska) personer, i förhållande till antalet i ifrågakommande land beviljade patent inom industriområdet.

Statens offentliga utredningar 1952

Systematisk förteckning

(Siffrorna inom klammer beteckna utredningarnas nummer i den kronologiska förteckningen.)

Allmän lagstiftning. Rättsskipning. Fångvård.

Det yngsta fångvårdsklientelet. [5]
Räjonplan för fångvården. [21]
Betänkande med förslag till allmän förfogandelag och allmän ransoneringslag. [24]
Zonexpropriationsutredningen. Betänkande med förslag till vissa ändringar i byggnadslagstiftningen. [25]
Lagberedningens förslag till ny lagstiftning om tomrätt m. m. [28]

Statsförfattning. Allmän statsförvaltning.

Löneplan eller kollektivavtal. [3]
Betänkande med förslag till allmänt resereglemente m. m. [6]
Allmän folkomröstning. 1950 års folkomröstnings- och valsätsutrednings betänkande. 2. [7] Bilaga 1. Folkomröstningsinstitutet i Schweiz. [8] Bilaga 2. Folkomröstningsinstitutet i Förenta staterna. [9] Bilaga 3. Folkomröstningsinstitutet utanför Schweiz och Förenta staterna. [18]
Byggnadsstyrelsens arbetsuppgifter och organisation. [35]

Kommunalförvaltning.

Förslag till kommunallag m. m. Kommunallagskommitténs betänkande. 3. [14]

Statens och kommunernas finansväsen.

1949 års uppbördssakkunniga. 2. Betänkande med förslag till vissa ändringar i uppbördsförfarandet. [1]

Politi.

1944 års nykterhetskommitté. 3. Undervisning, folkkupplysning och forskning på alkoholfrågans område. [12]

Nationalekonomi och socialpolitik.

Sjömännens sjukförsäkring. [10]
Yttranden m. m. över 1950 års långtidsutrednings betänkande. Ekonomiskt långtidsprogram 1951—1955. [11]
Semester åt husmödrar, lantbrukare m. fl. [19]
Betänkande med förslag angående arbetsmarknadsstatistiken. [34]
Stöd åt änkor och vissa andra ensamstående kvinnor m. m. [36]
Behovsprövning på bostadsmarknaden. Hyresregleringskommitténs betänkande. 1. [37]
Hemhjälp. Bostadskollektiva kommitténs betänkande. 1. [38]
Socialförsäkringsutredningen. Sjukförsäkring och yrkeskadeförsäkring. [39]

Hälso- och sjukvård.

Betänkande angående hälso- och sjukvården vid krig och andra utomordentliga förhållanden. [22]

Allmänt näringsväsen.

Nordiskt patentsamarbete. [43]

Fast egendom. Jordbruk med binärningar.

Betänkande angående vissa fiskerättsliga förhållanden inom lappmarkerna samt tillgodogörandet av fisket i kronovatten därstädes och i Jämtlands län m. m. [15]
Den jordbruksekonomiska undersökningen. [41]

Vattenväsen. Skogsbruk. Bergsbruk.

Barrekogstillgångarna och skogsindustriens råvaruförsörjning. [15]

Industri.

Handel och sjöfart.

Kommunikationsväsen.

Busslinjeutredningen. 1. Betänkande med förslag till beräkning av tilläggsvärde (goodwill) för bussföretag m. m. [20]
Betänkande med förslag till ändrade bestämmelser rörande vägföreningar m. m. [26]
Betänkande med förslag till förbättrade kommunikations i Härjedalen och nordvästra Hälsingland. [27]

Bank-, kredit- och penningväsen.

Förslag till lag om bankrörelse m. m. [2]
Förslag om samförvaltning av stadshypoteks- och bostadskreditorganisationerna. [32]

Försäkringsväsen.

Kyrkoväsen. Undervisningsväsen. Andlig odling i övrigt.

Bokutredningen. [23]
Vidgat tillträde till högre studier. [29]
Rekrytering och utbildning av polispersonal. [30]
Supplement nr 8 till Sveriges familjenamn 1920. [31]
Den första lärarbögskolan. [33]
Yrkesvägledningen och skolan. [42]

Försvarsväsen.

Militärpsykologi och personaltjänst. Arbetsuppgifter och central organisation. [40]

Utrikes ärenden. Internationell rätt.

Nordisk passfrihet. Betänkande nr 1. [4]
Tull- och valutafätnader i resandetrafiken mellan nordiska länderna. Betänkanden nr 2 och 3. [16—17]